

# EGYETÉRTÉS

**Előfizetési árak:** Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egy év után tétlen és időseknél 10 fillér.

**Főszerkesztő**  
**Dr. PAP ZOLTÁN**

**Szépirodalmi munkatárs**  
**EÖTVÖS KÁROLY**

**Szerkesztőség és kiadóhivatal:** VI. Eötvös-utca 22.  
**TELEFON-SZÁM:**  
**Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 708.**

## A görbe közjog országa.

Budapest, február 14.

Évenként egyszer, amikor a delegációs bizottságok a közös költségvetés megfelelő tételéhez érnek, rövid néhány napra aktuális téma lesz Magyarország Bosznia. Egyébként igen kevés érdeklődést kelt itt mi köztünk ez a háromszögű földdarab, mely már három évtized óta függ a monarchia vontató kötelén. Pedig kellene, hogy érdeklődést keltsen, mert úgy látszik, hogy a zezugos háromszög nagyon sokáig velünk együtt marad. Burián közös pénzügyminiszter, aki, mint osztrák diplomata, hajlik arra, hogy higgyen a merev, megcsontosodott közjogi formákban, egy lépéssel tovább megy s azt mondja, hogy az a kötelék, amelyik Boszniát a monarchiához fűzi, teljességgel fölbonthatatlán. Mindebből megérthetné a magyar közvélemény, hogy ami Boszniát illeti, nem átmeneti, hanem állandó állapottal állunk szemben s hogy ez az állandóan adott helyzet nagy közjogi és közgazdasági jelentőségénél fogva megérdemelné, hogy hosszabb időre is lekösse az érdeklődést.

Bosznia közjogi helyzete a legbonyolódottabb és legképtelenebb komplikációkat mutatja. Itt van egy tartomány, amelyikről az igazhitű muzulmánok azt vallják, hogy a mohamedánoké, a gyaurok pedig azt, hogy a gyauroké. A tartomány névleges szuverénje még ma is a felsőleges padisahi akinek nevét áldással

említik meg minden mozlim imában, de a tényleges hatalom már a gyaur császáré, az ő katonái gyakorolják a parancsolás jogát. Bosznia tehát török föld, de azért még sem török terület; nem magyar, nem is osztrák, hanem afféle osztrák-magyar terrenum. És ezzel, minden teoretikus politikai tudósok szörnyű megcsufolására, az első Ferencz József uralma alatt álló népek és országok elrendeződése kialakul a következőképpen: Van egy osztrák és van egy magyar államterület, papirosforma szerint mindakettő egyformán szuverén és önálló. Az osztrák államterület azonban jó egy tucsat autonómiát élvező tartományra oszlik szét, míg a tulajdonképeni Magyarországot három közjogi egység alkotja: a szorosabb értelemben vett Magyarország, Horvátország és Fiume, a corpus separatum. Ez a mozaik alkotja az ugynevezett osztrák-magyar monarchiát, melyben a parlament, az állampolgárság kettő, de a vámterület, a külföldi képviselő, a hadsereg egy. Egy az uralkodó személye is, de a benne lakozó szuverenitás már ismét kettő.

Szokott panasz, hogy a külföldiek nem ismerik Magyarországot külön, önálló államiségét. De legyünk igazságosak: szegény külföldi, aki megszokta a maga boldogabb hazájában az egyszerűbb közjogi fogalmakat, hogyan igazodjék el ebben a közjogi utvesztőben, ebben a sokféle egymás mellé és egymás alá rendeltségben, amikor annak olyan, amilyen észszerű megmagyarázá-

sára csak a legélesebben kihegyezett közjogi skolasztika alkalmas. Az okkupáció óta pedig, a kusza helyzet még jobb összebonyolítása kedvéért, a zagyva konglomeratumhoz hozzá csapódott még a leglabilisabb közjogi helyzetű ország-rész is: Bosznia, a katonai igazgatás alatt álló „megszállott tartomány.” Egy ország, ahol örökös a hadi állapot. Egy ország, amelyik egyszerre két másik országhoz tartozik. Egy ország, amelyiknek nincs nemzete, nincs királya, csak adófizetői és apró zsarnokai vannak.

Tekintve ennek a közjogi helyzetnek nagyon is labilis voltát, mely olyan érzékeny, mint a grammok ezredrészét mérő patikamérleg nyelve, öntudatos és lelkiismeretes magyar nemzeti politika nagyon is nagy figyelemmel kísérené Boszniát. Ez a földterület elvégre első sorban Magyarország és nem Ausztria érdekszférájába tartozik. Amikor az okkupáció folyt, magyar vér ömlött a barátságtalan görbe hegyek között s azóta is csaknem felerészben magyar pénz táplálja Boszniát. Azonban mi történik? Az történik, hogy a Boszniát igazgató ezelőtti közös pénzügyminiszterek Bosznia kormányzásából elsikkasztottak minden magyar jelleget, éppen úgy, mint kollégáik, a közös hadügy- és külügyminiszterek, akik az osztrákok javára teljesen elosztrákosították a külügyi képviselőt és a hadsereget.

Közjogi téren tehát teljes vereséget szenvedtünk abban a Boszniában, amelyiket magyar vér szerzett meg a mon-

## Pillangók.

Írta: Choinoky László.

(Utánnovomás filoz.)

Miszi bácsi emléke váratlanul, csodálatosan suhant át a lelkemen, akár a fecske a lombok közt. Egy-két levél megreppen, aztán újra csupa csönd és mozdulatlanág minden.

Az eszelős kis öreg ott lakott a balatonparti faluban, amelyikben születtem. Magányos sétányból hazafelé jövet ott ment el mindig a portánk alatt. A kocsisunk pedig, a sárgaképi, gyérba-juszu bakonybéli legény utánamondta mindég:

— Ahol megy haza a vén bolond!

Eleinte csak annyi volt nekem a Miszi bácsi, mint a ringó rozsvetés, amit minden nyáron ott találtam, ha hazamentem vakációra. Inkább észrevettem volna azt, ha nem lett volna ott.

Utóbb, ahogy nagyobb lettem és a látásom határa kiszélesedett, az ő érdekes volta is meg-nőtt előttem. Ő maga meg valahogy összezsu-gorodott, mert a misztériuma elkopott a belémtö-mött nagyszerű tudományoktól. Már nem arra voltam kíváncsi, hogy mit lehetne róla mesélni, hanem arra, hogy mi a valóság a történetében.

Talán hatodik gimnazista voltam, amikor az internátusban lakván, álmomban gyakran láttam Miszi bácsit. És amikor nyárra hazamentem, újra láttam az eszelős vén embert. Messziről persze minden szebb és színesebb, mint közlő-lől, nekem is rá kellett hát jönni, hogy így szemtöl-szemben Miszi bácsiban semmi különös és féltel-mes sincsen.

De azért csak megkérdeztem a kocsisunktól:

— Hát csakugyan bolond?

Amire ő azt felelte:

— Hát persze! Amióta a madara meghótt, mindéig bizonyos pilléket lát!

A jegyző is csak annyit tudott:

— Valami pillangók...! Tudja?...

— És hadonászott a homloka előtt.

Hogy mi volt Miszi bácsi, azt ma sem tudom. Mondták, hogy nyugalmazott sőtiszt, de azt is mondták, hogy tönkrement, miliászna gavallér. De persze ez éppen annyira közönyös, amennyire közönyös a leszálló napnak, hogy a behorpadt sirdombok közül melyiket borítja aranyos fénybe.

Annyi az egész, hogy egyszer már nem állhattam tovább és átmentem Miszi bácsihoz. Addig csavarogtam a kertje körül, hogy végre muszáj volt valahogy bejutnom.

Az öreg langyosan, de azért körülbelül szívesen látott. Utóbb meg éppen pompásan összezsu-gortunk.

Valami különös büszkeséget kezdtem érezni a látogatásaim révén.

Hanem arra, amire éppen kíváncsi voltam, csak jóval később, egyik forró augusztusi délutánon került a sor.

Ugy esett, hogy lementünk a méhesbe. Ott tudtam meg tőle a históriáját.

— Volt egy madaram, — mondta. — Gimpl-néninek neveztem, mert igen tudálékos és fontos-kodó jószág volt. Egy leánytól kaptam, aki azután nemsokára férjhezment. Pesten laktunk mind a ketten és csaknem minden nap találkoztunk.

De egyszerre csak elszoktunk egymástól.

Akkoriban hallottam, hogy menyasszony lett.

Amig ezeket mesélte, Miszi bácsi fel-alá jár a kertjében és botjával csapkodta a plántákat. Mert a nyugtalan természete időközben kicsalta a kertbe.

A természet ma is úgy látom, ahogy akkor láttam, — folytatta. — És idővel majd megtudja, öcsém, hogy mit jelent az, ha az ember a leány természetére harmincz év múlva is visszaemlékezik. Amikor a leány menyasszony lett, különös gondolatok leptek meg és megkedveltem a magányos sétálkat. Kijártam az erdőre és hallgattam a madarakat. És közben igen összebarátkoztam a kis madárral, amit akkoriban neveztem el Gimpl-néninek.

Szünet következett. Láttam az öregem, hogy fáj neki tudnia a féltve őrzött titkán. Hanem talált kádenciát a hallgatására is. Azt mondta:

— Tudja öcsém, van, aki bánja azt is, ha valami régi, rossz czeruzát kell a zsebéből ki-dobnia, mint haszontalan lim-lomot!

Rábólintottam. Izgatottan vártam a pillangókat, mert reménykedtem, hogy hátha nem is bolond az öreg?

— Mondtam már, ugy-e, hogy akkoriban igen különös, szokatlan gondolataim voltak? — folytatta.

— Nos, hát ezek a gondolatok még közelebb hoztak engem a kis Gimpl-nénihez. Neki panas-zoltam el mindig, ha valamelyik gondolat haj-szolni kezdett és ő mindig tudott olyant felelni, ami lehagolt és elhajszolta a szomorú, színes látomásokat. Mert utóbb már egészen jól megér-tettük egymást. Ő mindig az felelte nekem, ami már előbb is ott rejtőzött a lelkem mélyén, de amiből én csak annyit tudtam megérteni.

megealma

némes fajalma  
óráis bírsalma  
rosarankint 8 kor.  
ó ára 12 kor. Há-  
szótt barackz lek-  
40 kor. Kiltónó bírs-  
sajt 2 kor. Cukor-  
álváln 1.40 K. Kiltója  
roknak hecoliter-  
koronórt szállítja  
ó XII. Csóngrád.  
28010

lgáriskolai

umi és bármely  
gánvizsgára előké-  
k rendes és ma-  
lók, valamint fel-  
hölgyek is) kik ta-  
raikat félbeszakí-  
grövidebb idő alatt  
sikeres szaktaná-  
vezetése mellett,  
nti tanítás. Tanít-  
csak korlátolt szám-  
etnek fel. Díjazás  
keres vizsga esetén  
világosítással szol-  
"anár" Budapest,  
-ut 8. I. 3. 27997

lgári árak!

os kiszolgálás!

inő szabás!

re mintát küldök,  
bb rendelőnél sze-  
lyesen elmegek.

szka János

ol uri szabóterme-

UDAPEST,

assy-ut 56. I. em.

dó választék a leg-  
sabb árú és bel-  
lái szövetekből. —

IED J.

raktár, kárpitos és

diszító

V., Nádor-u. 14

teljes lakberende-

valamint minden-

árpitos- és diszító-

munkákat. 27881

ktár művészi kivi-

torokból, francia

ngol szövetekből

gvetés díjmentes. :

szék ipar

lás és bőrfaragás.



DI ANTAL

nt, IV., Károly-utca 2

ngélikus iskolaépü-

Nagy raktár valódi

ék és karosszékek-

val olcsóbb árban,

mint eddig.

székek átalakítása

ekre olcsó ár. Kénn.

bb bőrbutorok és

állványok.

archia számára, de a nem kevésbé fontos gazdasági téren sem jártunk különbül. Ausztria — dacára annak, hogy a földrajzi helyzet és a történelmi tradíció nekünk kedvezett, — teljesen a maga érdekszférájába vonta Boszniát. A görbe hegyek közt az osztrák ipar gyarmatosít s hogy ez a gyarmatosítás jobban sikerüljön, ehhez csaknem fele részben magyar pénzen tartunk rendet, magyar pénzen építünk országutat és vasutat.

Aki ezeket jól átgondolja, az tehetetlenségünkön pirulva fölháborodik. A fölháborodás azonban önmagában véve nem használ semmit, a meglevő állapotok nem javulnak addig, amíg a magyar közvélemény csak annyit törődik Boszniával, hogy évente egyszer megkérdezi:

— Mennyit fizetünk?

Budapest, február 14.

**A horvát bán a királynál.** Bécsből táviratozzák, hogy báró Rauch Pál horvát bán ma délelőtt 11 órakor a király Schönbrunnban külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatáson a bán a horvát helyzetről referált az uralkodónak, akinek hozzájárulását kérte ki a választások kiírása és a horvát országgyűlés összehívásához. Hír szerint a hivatalos lap egyik legközelebbi száma hozza a választások kiírását. A bán ma este elutazott Bécsből.

**Ahrenthal Wekerlénél.** Bécsből jelentik, hogy báró Aehrenthal közös külügyminiszter ma délután látogatást tett dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknél.

**A miniszterelnök utazása.** Bécsből jelentik, hogy dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, amennyiben a delegáció holnapi ülésén az egyesült négyes albizottság jelentését letárgyalja, a holnapi délután folyamán utazik vissza Budapestre. Az országos bizottság tagjai szintén holnap délután hagynak el Bécsset.

**Főispáni beiktatás.** Aranyosmarótról táviratozzák, hogy Simonyi Béla, Barsmegye új főispánjának ünnepies székfoglalását február 17-re tűzték ki.

## A delegáció.

Budapest, február 14.

A magyar delegáció mai délelőtti ülésének első felét még a hadügyi költségvetés tárgyalása foglalta le. Ezalatt letárgyalták a rendes és a rendkívüli költségeloirányzatot és a hiteltulépéseket is. Bevezetésül Hoffmann Hugó altábornagy visszatért a szegedi kendergyár ügyére, amelyről azt mondta, hogy a tengerészeti főparancsnokság fog e tárgyban nyilatkozni. Nagy Ferencz, aki ezt a visszaélést tegnap leleplezte, igen helyesen utalt arra, hogy a haditengerészet és a hadügyminiszterium nincsenek közjogilag elválasztva, a miniszteri felelősség elvénél fogva tehát a hadügyminiszter az, aki a haditengerészetnek tényeiért felelősséggel tartozik.

A hadügyi költségvetés részletes tárgyalásának folytatásánál Hoitsy Pál foglalkozott hosszabb beszédben a hadsereg egységének kérdésével és azt mondta, hogy a koalíció és benne a függetlenségi párt, amely a katonai reformokra törekszik, nem kívánja a hadsereg taktikai egységét érinteni és nem akarja a király jogait esorbitálni. Bakonyi Samu hadgyakorlatok harcszerübbé tételét sürgette, valamint Thaly László is. Hoffmann altábornagy erre azt felelte, hogy már most is a hadgyakorlatoknál oly újításokat léptettek életbe, amelyek lényegesen harcszerübbé teszik azokat. Nagy Emil a katonatisztek eladósodásának meggátolása céljából kért intézkedést. Babics Lyuba horvát delegátus a hadügyminiszteriumtól azt kívánta, hogy a horvátokkal lépjen érintkezésbe a bán útján. Hoffmann altábornagy Nagy Emilnek válaszolva, azt mondta, hogy a hadügyminiszteriumban éppen most megfontolás tárgya a tisztek anyagi helyzetének javítása, a horvátoknak pedig azt tanácsolta, hogy forduljanak kívánságaikkal a magyar kormányhoz.

Ezzel a részletes tárgyalás véget ért és következett a tengerészeti költségvetés általános tárgyalása. Gróf Mailáth Géza előadó ismertette a költségvetést. Szemere

Miklós azt mondta, hogy hajóhadra voltaképpen nekünk nincs is szükségünk, mert partjainkat megvédik a parti erődök és az ütegek; inkább azt ajánlaná, hogy fordítsa hadvezetőségünk a sok pénzt kormányozható léghajók beszerzésére.

Szabó István kifogásolta, hogy a hadi költők mind osztrák területen vannak s a vezetés Fiume megerősítésére nem is gondol, holott ez fekvésénél fogva predestinálva van erre a célra. Nagy figyelem mellett beszélt ezután Kmetty Károly, aki a meglevő intézményeket a 67-es alap gunyjának mondotta és kifogásolta, hogy se külügyi, se hadügyi téren nincs meg a 67-es alapból folyó paritás. A haditengerészet legénysége és tisztikara legnagyobb részében osztrák állampolgárokból áll. A hatvanhetes pártok nem tudták még csak a paritást sem létrehozni. Majd részletezi azokat az okokat, amelyek lehetetlenné teszik rá nézve, hogy a költségvetést elfogadják. Vinkovics Bozsó és Bakonyi Samu felszólalása után Okolicsányi László nem fogadja el Szemerének azt az állítását, hogy hajóhadunk csak költséges fényűzés, mert nekünk nagyhatalmi állásunknál fogva szükségünk van a haditengerészetre, hogy a tengeren túl is befolyást gyakorolhassunk, csak az a baj, hogy a haditengerészet ignorálja a mi államiságunkat. Thorotzkay Miklós Kmettyvel polemizál és védelmébe veszi a 67-eseket, akik a függetlenségi párttal együtt küzdöttek a magyar érdekekért, gróf Mailáth József pedig kérte Kmettyt, hogy tartsa tiszteletben a többi pártok meggyőződését. Kmetty erre kijelentette, hogy nem akart senkit megsérteni akkor, amikor azt állította, hogy a 67-es törvények nincsenek végrehajtva, csupán a valóságban megnyilatkozó gunynak volt a szószólója. Délután két órakor befejezték az általános vitát és négy órakor a részletes tárgyalást kezdték meg.

A délutáni ülés négy órától esti hét óráig tartott. Ezen az ülésen letárgyalták és elfogadták a tengerészeti, a pénzügyi, valamint a zárszámadási albizottságoknak a jelentését. A magyar delegáció holnap délelőtt féltizenegy órakor folytatja tanácskozásait. A holnapi ülésnek egyetlen tárgya az egyesült négyes albizottság

— Hijábalavóság, bolondság!

Eleinte nagyon szomorú voltam és legjobban szerettem volna, ha egyik éjszakán a lelkemet is elvitte volna magával az a csodálatos álomleány, aki mindig csak pirkadatkor hagyott el. De nem vitte el. Más történet helyette . . .

— Most jön az örület! — gondoltam és éreztem, hogy az arcom megsápad. Nem tudom, más is fél-e az örülettől, még ha olyan csendes kis öregek is, amilyen Miszti bácsi volt?

Nem vette észre a félelmemet. Tétován nézett a méhes pókhálós tetejére és folytatta.

— Tudja, mi történt? . . . feltaláltam az élet korbácsfűtési ellen való arkániumot! Mivel reményem és várnivalóm nem volt többé, felhagytam a hiábavaló küzdelemmel a jövőért, amit ellop-tak tőlem. Nem előre éltem többé, hanem visszafelé. Magam megörnyedtem, megkoptam, mert a rohanó idő szárnya engem is csak úgy verdedett, mint mást, de a lelkem, az egyre fiatalabb lett. Az szállt visszafelé, utólérte az elröppent napokat, felkereste a sivárrá lett helyeket és beültette azokat illatos, szinompás virágokkal. És tudja, fiatal barátom, az én vágyó szerelmes gondolataimból meg tarka, pompás pillangók születtek, amelyek körülrajongták az illatos virágokat! . . .

A kis öreg felsóhajtott. Ránczos arca furcsára, nevetségesre torzult.

— Igen, — folytatta, — utóbb már annyira jutottam a gyötrelmes, nehéz lelki munka árán, hogy csak le kellett hunynom a szememet és ott termettem az én csodás kertemben, az illatos virágok, a pompás pillangók közt. Hanem volt valaki, aki kinevetett, ha dicsekedtem előtte,

aki letépte szememről a rózsaszínű fátyolt, amit annyi munka árán szőttem.

— Ez Gimpli néni volt a kis madár.

— Egyik szép májusi estén, éppen Szent Bonifácus napján a külvárosokba mentem bolyongani. Visszaakartam szállni megint a multba és azt az utcát kerestem fel, amelyikben valaha ő lakott. Ismeri öcsém, a fővárost? Nem? Nos, vannak ott bizonyos rosszul kövezett, csendes utcák, amelyeket én magamban a diákszerelmek és esti séták utcáinak neveztem. Majd egyszer megindja, hogy miért? . . . Ez is olyan utca volt. Amikor én ottjártam, egy lélek sem volt kívülem, csak egy vagy két ablakban könyökölt holmi ingujjas szabómester, vagy főkötős öregasszony.

Egyszer az ő házukhoz értem, amikor azóta már régen más lakott. Az ő ablaka nyitva volt; csak a csipkefüggöny volt leeresztve. Óvatosan félrehúztam azt és benéztem. A tulsó szobából, amelynek ajtaja be volt csukva, zongorahangot és mély, csengő női éneket hallottam. A női hang olyan volt, mint az övé, a dal pedig áthullámozott a lelkemen, mert ugyanaz volt, amit ő énekelt nekem. Ugy gondoltam: káprázat fogott el, de ebben a pillanatban megnyílt a közbelső ajtó és én pazarul kivilágított szalonba láttam be. A zongora mellett pompás, szőke hajkoronát pillantottam meg, olyant, aminő az övé volt és a zengő női hang egyre nagyobb erővel hullámozott felém. Csodás elragadtatás vett erőt rajtam, de hirtelen vége lett mindennek, mert az ajtó becsukódott, a dal elhalt és én ott kint álltam a pusztá, sötét utcán, a zuhogó esőben. Nem is tudtam, hogy megeredt.

— Szomoruan mentem haza. Sejtettem már,

mert ott motoszkált a lelkemben, amit majd a kis gimpli felel nekem, ha elmondom neki a történeteket:

— Hijábalavóság! Bolondság.

— De ő még többet is mond majd! — gondoltam — és ha ő mondja, jobban megértem. Ismét feldulja majd a virágos kertemet!

— Amikor hazaértem, a kis madár gunyosan hajlongott és így szólt:

— Megint valami bolondságot műveltél; csupa víz a ruhád! Ne is szólj; tudom: mi történt. Talán az arczodon is az esőcseppek folytak alá? Pitty, Pitty! Ismét ő utána jártál? Hiszen mondtam már, hogy sohasem éritek el egymást! Ismerem őt, hiszen nála laktam! De érts meg; ő nem ér el téged! Hiszen a te lelked tud repülni, fel tud szállni a magasba, az övé pedig? — pitty, pitty! — szóra sem érdemes! A földön csuszik az utca porában!

— Éreztem, hogy tündéerkertemben a virágok hervadtan összezsugorodnak, a pillangók pedig ijedten elrebbennek. Nagyon szomorú lehettem, mert Gimpli néni megsajnál és közönyös hangon azt mondta:

— Ül le, majd elmesélem, mi történt az alatt a szomszédban!

— Ekkor pokoli gondolat villant át az agyamon. Leültem a nyitott ablak mellé, a párkányra pedig odatettem a kismadár kalitkáját. Ő fecsegni kezdett, de én egyre kevesebbet hallottam belőle. Lehajtottam a fejemet a karomra és vártam a közeledő álmot, hogy újra rendbehozza a kertemet. Egyszer, — sokára, nagyon sokára, — valami halk madársírást, egyre csendesebbre váló panaszos sikoltozást hallottam.

jelentésének tárgyalása, amelylyel az országos bizottság előreláthatólag még holnap végez.

A delegátusok között nagy feltűnést keltett gróf Zichy Miklósnak a delegáció tagságáról való lemondása. Gróf Zichy ugyanis nem osztja a függetlenségi delegátusoknak a hadsereg kérdésében elfoglalt álláspontját és tagadja, hogy ez az álláspont a függetlenségi párt álláspontját fedezné. Helyébe Szmercsányi György póttagot hívták be, amit a néppártiak örömmel fogadtak.

Az osztrák delegáció pénzügyi albizottsága ma a közös főszámvevőszék költségvetését, az 1906. évi zárszámadásokat, közös pénzügyminisztérium és a vámjövődék költségvetését tárgyalta le.

Mai híreink a következők:

### A magyar delegáció.

#### A hadügy és haditengerészet.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt Barabás Béla elnöklésével folytatta a közös hadügyi költségvetés részletes tárgyalását. A közös minisztériumok részéről Schönauich Ferencz közös hadügyminiszter, Burján István báró közös pénzügyminiszter, gróf Montecuccoli Rezső tengerészeti parancsnok, továbbá Hoffmann Hugó altábornagy és gróf Esterházy Pál osztályfőnökök, a magyar kormány részéről pedig Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter voltak jelen.

A mult írás jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök bemutatja az osztrák delegáció elnökségétől érkezett átiratot, amelylyel közli a külügyi költségvetés tárgyában hozott határozatát az osztrák delegációnak. A határozatot kiadják az egyeztető hetes albizottságnak.

Az elnök ezután bemutatja gróf Zichy Miklós lemondó levelét, amelyet tudomásul vesznek. Mint soron következő póttagot, Szmercsányi Györgyöt hívják be. Következett ezután a napirend.

#### A szegedi kendergyár ügye.

A közös hadügyminiszter nevében és megbízásából szót kér Hoffmann Hugó altábornagy, aki jelentést tett a szállítások dolgában tegnap megígért vizsgálatról. Kijelentette, hogy a közös hadügyminisztériumnak a szegedi kötélgyárral semmiféle nagyobb szállítási szerződése nem volt. Volt azonban e gyárral nagyobb szerződése a tengerészet vezetésének, amelynek lebonyolításáról a tengerészeti költség-

Erősebben lehunytam a szemem és visszamene-kültem a pillangóim közé.

Misztí bácsi itt elhallgatott, majd hirtelen fűtyörészni kezdett. Ugy látszott: megfélemedezett mindenről. Végre bátorságot vettem magamnak és megkérdeztem:

— Mi lett azután?

Felkapta a fejét és szinte mérgesen felelt: — Hogy mi lett? . . . Reggel arra ébredtem, hogy reszketek a hidegtől és a hajam csupa hó. Gimpli néni pedig ott fektűt a kalitkájában megdermedve, megfagyva. — holtan! Szent Bonifáczius elvitte magával. Mert ő jól tudja, hogy az embernek nem jó tisztán látni!

A kis öreg ekkor hirtelen hozzámlépett és a fülembé sugta:

— De azért ne gondolja, hogy bolond vagyok! . . . Gimpli néni én öltem meg! Tudtam, hogy az az éjszaka a halála lesz! És tudja, miért öltem meg? Hogy fel ne duhlassa többé a kertemet! Lássá, azóta újra visszajárok a virágaim közé, amik pompásabbak, mint valaha és újra gyönyörködöm a pillangóimban, amik körülöle-dőnek engem!

Hazamenet a jegyzővel találkoztam.

— Nála volt? — kérdezte. Bólintottam, hogy igen.

— Hát bolond-e? fűzte tovább a jegyző kö-tkedve.

Vállat vontam, amire ő nevetve megie-gyezte:

— No, no, vigyázzon, az ilyesmi ragadós. Azóta nem esett szó köztünk a Misztí bácsi-ről.

vetés tárgyalása alkalmával a tengerészet parancsnoka fog nyilatkozni.

Nagy Ferencz köszönetét fejezte ki azért, hogy ez ügyben fölvilágosítást adott az osztályfő. Ami azonban a dolog érdemét illeti, nem nyilatkozhatik most érdemlegesen, mivel nem a hadsereg, hanem a tengerészeti ügyre vonatkozó részről van szó. Csak azt említi föl, hogy a hadügyminisztérium és a haditengerészet nincsenek közjogilag elválasztva és hogy a miniszteri felelősség elvénél fogva a hadügyminiszter az, aki a haditengerészetnek tényeiért felelősséggel tartozik. Mikor tehát ilyen eset jut szólnak tudomására, akkor, mert oly közügyről van szó, amelyet a saját lelkiismeretét terhelő felelősségnél fogva nem hallgathatott el, vegyék figyelembe, hogy azt másutt nem adhatja elő, mint csak ama fórum előtt, illetőleg ama hatósággal szemben, amely ez ügyekért a felelősséget kénytelen viselni. (Helyeslés.) Főntartja magának az érdemleges megjegyzést arra az előterjesztésre, amelyet később a haditengerészet fog e kérdésben tenni. (Helyeslés.)

Ezután áttérnek az 1908. évi rendes és rendkívüli közös hadügyi szükségletek részletes tárgyalására.

Okolcsányi László előadó fölolvassa az egyes tételket.

#### A hadsereg egysége.

A 7. tételnél, csapatostek és hadcsapatok általános kiadásai, felszólal

Holtzy Pál, aki a magyar nyelvnek az ezredékben való érvényesülését fejtegeti és mindazokat a kérdéseket, amelyek a magyar nemzeti kivánságok gyűjtőneve alatt ismereteselek. A többi közt ezt mondta: E kérdés nagy nyugtalanságot keltett Ausztriában. Ugy fogják azt föl, hogy mi azért törekszünk ezekre a reformokra, mert meg akarjuk szaktani a hadsereg egységét. A hadügyminiszter urat meg is interpellálták az osztrák delegációban, vajjon a hadseregnek ez az egysége megvan-e még? A hadügyminiszter hivatkozott rá, hogy igenis a hadseregnek a szelleme, a hadseregnek érzelmi egysége ma is a monarchia két államának egyik határától a másikig. Azonban a hadügyminiszter urnak ez a nyilatkozata talán némi helyreigazításra szorul.

A hadsereg szelleme, a hadsereg érzése egyáltalában nem abszolút értékű fogalom. Ezek csak relatív értelemben lehetnek helytállóak, mert hiszen a hadsereg különböző származású, különböző nemzetiségű, különböző nyelvű, különböző intelligenciával bíró egyénekből van összealkotva; az tehát teljes lehetetlenség, hogy a hadseregnek e különböző egyénei minden dologra nézve egyformán érezzenek és gondolkozzanak. Hanem meg kell az egységnek valami másban lennie. Meg kell lennie abban, hogy a hadsereg minden egyes tagja egyforma kötelesség-érzéssel teljesítse azokat a feladatokat, amelyek rá várnak és hogy a hadseregnek minden egyes tagja egyformán legyen áthatva attól az önfeláldozásig menő kötelességérzettel, hogy esetleg életét is áldozatul hozza a haza és koronás királya érdekeinek oltalmában. Szívesen koncedálom, hogy a hadseregnek ebben a tekintetben az egysége megvan teljesen és több egységet nem is kell követelni. Ezt az egységet azonban mi, akik a nemzeti követeléseket kívánjuk, soha megbontani nem akartuk, megbontani nem is akarjuk. A taktikai egységnek rendkívül erősnek kell lennie, mert csak egységes hadsereggel lehet a siker reményében megkezdni egy háborút. Amikor a kiegészítés után megalkottuk a mi honvédségünket, bizonyos határok között szabad kezünk volt és ennek a honvédségnek olyan szervezetet adtunk, amely nem volt azonos a hadsereg szervezetével. Idők folyamán módunkban állott, hogy ezt a szervezetet lazábbá tegyük, hogy az összefüggést a hadsereg e két része közt szűjjelhozzuk egymástól, hogy a honvédségnek mind nagyobb és nagyobb önállóságot adjunk és — hogy ezzel a szóval éljek — azt a megbontási pro-cesszust távolabb vigyük. Azonban a magyar nemzet nem ezt az utat követte, hanem követte éppen az ellenkezőt. A honvédséget taktikai szempontból mindig közelebb és közelebb hozta a hadsereghez, főntartotta a hadseregben a nemzeti eszme teljes érvényesülését, de taktikai szempontból szükségét érezte annak, hogy ez minél egységesebb legyen, háboru idején minél egységesebben lépjen föl a közös hadsereg oldalán. Ha tehát ott is, ahol nekünk szabad kezünk volt, mi ezt a szabad kezét nem arra használtuk föl, hogy eltávolítsuk a két testet egymástól, akkor velünk szemben nem lehet igazságosan azt mondani, hogy bevive a közös hadseregbe a magyar állam-eszmét, a nemzeti eszmét, azt arra fogjuk fölhasználni, hogy megbontsuk azt az egységet, amely létezik.

Felhozták ellenünk azt is, hogy mi ezeket a reformokat azért akarjuk megvalósítani, mert csorbítani akarjuk ő felségének azt a jogát, mely az 1867. XII. törvényzikk 11. szakaszában van lefektetve és amely a hadseregnek egységes vezényletére vonatkozik. Mondhatom, hogy ez a gondolat egészen távol áll mitőlünk. Hivatkozom itt is arra, hogy a honvédséggel

szemben is megvoltak a nemzetnek teljes jogai és ott sem használta fel ezeket a jogokat arra, hogy ő felségének legtöbb haduri jogait akármilyen tekintetben csorbítani megkísérelte volna is. (Igaz! Ugy van!) Ha tehát ott nem tettük ezt, ahol erre meg lett volna a mód, ahol az önállóság a honvédségben oly mértékben megvolt, hogy nem is akarunk odáig menni a közös hadsereggel szemben és ha ez önállóságunkat és önrendelkezési jogunkat még sem arra használtuk föl: gondolom, ez kellő bizonyítéka annak, hogy ha a nemzeti eszmét a közös hadseregbe is be fogjuk vinni, az lesz a legutolsó gondolatunk, hogy ezt az új reformot erre a célra használjuk föl. (Igaz! Ugy van!) A tételt elfogadja.

#### Részletkérdések.

Ezután a 8—12. tételket észrevétel nélkül elfogadták.

A 13. tételnél (műszaki tüzérség) Bakonyi Samu kifejti, hogy a takarékoság a hadügyi terén helyes álláspont, de a tüzérségnél érthetően pazarlással válik, ha a takarékoságot túlságba viszik. Nem lehet eléggé hangoztatni a hadseregnél a lövészer-dotációval előmozdított tüzérségi harci kiképzésnek fontosságát. A tüzérségi lövésiskolák gyakorlatainak eredményéből sajnálattal konstatálja, hogy a tüzérszázadparancsnokoknak ritkán nyílik alkalmuk a harcszerű lövés-gyakorlatok vezetésére, és fölveti azt az eszmét, nem volna-e helyes e harc-szerű gyakorlatok számát szaporítani? A tételt elfogadja.

Thaly László mindenben egyetért Bakonyi Samu fejtegetéseivel.

Hoffmann Hugó altábornagy szólal fel ezután és a közös hadügyminiszter nevében a következő kijelentéseket teszi: A hadügyi vezetésre nézve mi sem lehet kellemesebb, mintha azon törekvései, amelyek a hadsereg kifejlesztésére és kiképzésére vonatkoznak, párhuzamosan haladnak az ezen intézkedések elbírálására hivatott urak nézeteivel. Meg-elégedéssel konstatálhatom, hogy a legnagyobb része azoknak, amiket Bakonyi és Thaly László tisztelt bizottsági tag urak felhoztak és amelyeknek kezdeményezését ajánlották, ezek legnagyobb részének a létesítése a hadseregben már is folyamatban van. Nem annyira a lövésben van a liiba. Szükséges volna folytonosan változó lövés. Ami azt a felvetett eszmét illeti, hogy az ifjuságot már a polgári életben készítsük elő a katonai szolgálatra, ezt tökéletesen helyeslem, mert ezáltal lényegesen megkönnyítenék a katonaság feladatát is. De itt nem tisztán arról van szó, hogy csak a lövésben gyakoroljuk az ifjuságot. A fő súlyt a tornaszatra kell helyezni, és azért szükséges, hogy a kultuszminiszter urak a hadügyminiszter ural egyetértésben a tornaszabványt való kiképzésre nézve az összes iskoláknál egyértelmű tervezetet állapítsanak meg. (Helyeslés.)

A 19. tételnél (nyugdíj-ügy) Nagy Emil a katonatisztek előadósóadásáról beszél.

Babics-Gjalszky Liuba horvátul beszél. Tiltakozik a hadügyminiszternek azon kijelentése ellen, hogy még az autonóm ügyekben is a horvátokra nézve csak a központi kormány illetékes.

Hoffmann Hugó altábornagy, osztályfőnök: Nagy Emil bizottsági tag ur által felhozott kérdés megfontolás tárgyát képezi a hadügyi vezetésnél és emellegve nem egészen új előttünk. Teljesen igaz, hogy a tisztok az uszorosok által mindenféleképen kizsákmányoltatnak. Bátorodom még kiterjeszkedni arra, amit Babics-Gjalszky bizottsági tag ur mondott, hogy t. i. a hadügyi vezetésnek köteles a horvát kormányval közvetlenül érintkezni. Ezt nemcsak nem erősíthetem meg, hanem ellenkezőleg, fen-tartom azon állításmat, hogy a hadügyminiszter erre katonai kérdésekben jogosítva nincs.

Széll Kálmán: Ez a legnagyobb abszurdum volna!

Hoffmann Hugó: Az 1866. XXX. t.-cz. világsan körülírja a horvát bán hatáskörét. E szerint a bán még csak a minisztertanácsnak sem tagja, hanem csakis a főrendiházban foglal helyet. Ugyanezen törvénynek 43. és 44. szakaszai pedig világosan kimondják, hogy minden közös ügy számára Horvát-országgal is a magyar szent korona országainak központi kormánya illetékes és emellegve a hadügyminiszter mással, mint ezzel a központi kormányval nem tárgyalhat. (Élénk helyeslés.)

Széll Kálmán: Magától értetődik.

Hoffmann Hugó altábornagy: Ha a horvát autonóm kormánynak vannak kívánságai, úgy terjeszse elő azokat mindenkor a magyar kormány útján. (Helyeslés.)

Ezután a többi tételket és határozati javaslatokat vita nélkül elfogadták és azokhoz végszerkezetben is hozzájárultak.

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

#### A haditengerészet költségvetése.

Szünet után az országos bizottság a tengerészeti albizottság jelentését veszi tárgyalás alá.

Gróf Majláth Géza előadó behatóan ismerteti a jelentést és tüzetesen megvilágítja annak egyes tételit

**Szemere Miklós:** Senkinek sincs jobb véleménye a haditengerészetről, mint neki. Azt kérde azonban, minek nekünk a flotta? Gyarmataink nincsenek, a külügyminiszterrel nem is hallotta soha, hogy gyarmatpolitikán törné a fejét. Tengerentúli kereskedelmünk védelmére nem kell nagy flotta, először, mert külkereskedelmünk nem olyan nagy, másodsor pedig sem szénállomásaink, sem tenger alatti kábelünk nincs, mint az angoloknak és így messze tartományokban a tengeren hadakozunk vajmi nehéz volna. A nagy flottafejlesztés nálunk valóban költségessé balfogás. Az 1906. évi tengerészeti költségvetésünk már 57 millió koronánál nagyobb volt. A partvédelmet elvégzik ma már a tengeri aknák, a torpedók és a parti ütegek. Hajóhadunk ezt úgy sem végezhetné soha és felesleges is.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a nagyhatalmi álláshoz hadihajó is kell. A flottára szánt milliókat inkább a szárazföldi hadsereg fejlesztésére és a távoli keleti határ megerősítésére kell fordítani, hogy ott minden tekintetben képzett és jól szervezett hadsereg legyen. Helyettesíthetők a hajóhadat részben egy döntő hadi növummal, amely az egész világra imponál, ha ügyesen meg van fejtve: egy a céljainknak megfelelő derék légihajó-haddal. A repülőgép természetesen a jövő zenéje, amikor a felesleges és nagy felületű léggömbök szükségtelemekké válnak. Nem a tengeren kell szerinte világhatalmi állást és expansiót keresnünk, hanem megtartanunk az európai kontinensen bírt nagyhatalmi állásunkat. A költségvetést nem fogadják el.

**Szabó István** a tengerparti erődök tüzérségi felszerelésének kiegészítését sürgeti. Kifogásolja, hogy az eddig fennálló és részben még épülő félben lévő hadikikötők osztrák területen vannak és kívánja Fiumének hadikikötővé való átalakítását.

A 67 és a 48.

**Kmetty Károly** gróf Majláth Józsefnek arra a szemrehányására válaszol, mintha ő a 67-es alapot kigunyolta volna. Nem ő gunyolta ki a 67-es alapot, hanem az élet, a valóság. Számos példát hoz fel annak bizonyítására, hogy milyen viasz állapotokat szül a 67-es alap. Áttérve a tengerészet ügyére, kijelenti, hogy a haditengerészetben nem tudja felfedezni a paritásnak és a dualizmusnak semmiéle nyomát. Azt kívánja, hogy a haditengerészetet a népesség arányában egészítsék ki magyar állampolgárokkal. Kijelenti, hogy azon többletet, amely a múlt évi költségvetéssel szemben mutatkozik, nem szavazhatja meg, mert azon feltételt, amelyhez az elmúlt delegációban ennek megszavazását fűzték, t. i. a közös hadseregben a magyar nyelvnek, czimernek és jelvényeknek érvényesítését, teljesítve nem látja. (Élénk helyeslés.)

**Vinkovits Bozso** horvátul beszél

**Bakonyi Samu** teljesen egyetért Kmetty felfogásával. Felhívja a haditengerészet parancsnokát, hogy egy csatahajót magyar történeti névvel nevezzen el. Elfogadja a költségvetést.

**Okolicsányi László** nem ért egyet Szemerének azon felfogásával, hogy a haditengerészetet majdnem mint felesleges dolgot állítja oda. Sajnálatlaltal konstátálja, hogy Magyarország államiségát éppen a tengerészet ignorálja a legnagyobb mértékben. Kifogásolja, hogy a tengerészetrel való 1904. évi megállapodást nem tartják meg. A múltban szenvedett károsodásért ugyanis megállapított 1904-ben, hogy a töltények beszerzése 50 százalékos arányban Magyarországon fog eszközölni. Ujabbban a tengerészet ragaszkodik egy rosszul választott kifejezéshez, amennyiben „töltény” helyett „lövedék” van a megállapodásba bevéve. Ezen a czimen csak a lövedékekre nézve tartják meg az 50 százalékos arányt, míg a töltény-hüvelyekre nézve csak a kvóta szerinti arányt veszik tekintetbe. A költségvetést elfogadja.

**Gróf Thorotzkay Miklós** mindenekelőtt kijelenti, hogy a tengerészeti költségvetést elfogadja. Kmetty Károly már a külügyi vita alkalmával jónak látta gunyos oldaltámadást intézni a 67-es alap és a 67-es alapon álló képviselők és delegátusok ellen. Azt hiszi, hogy akkor, mikor koalíciós kormány van, amelyben egy függetlenség, mint 67-es miniszterek helyét foglalnak, midőn ennek a kormánynak támogatói között a koalíciós többségben ott vannak a 48-as párt mellett a 67-es alapon álló pártok is, amidőn láthatják és örömmel tapasztalhatják azt, hogy amióta a koalíció fennáll, azóta egy a függetlenségi párt maga összeségében, mint a függetlenségi pártnak minden számottevő tagja (Ugy van! Ugy van!) a legnagyobb őszinteséggel kerül mindent, ami a velünk nem egy alapon álló és a koalícióban helyet foglaló pártok érzékenységét sértené, (Ugy van! Ugy van! Helyeslés.) akkor bizony elvárhatnák a függetlenségi párt minden egyes tagjától (Ugy van! Ugy van!) és így Kmetty Károlytól is, hogy ugyanezt az irányt kövesse. Kéri tehát ugy Kmettyt, mint a függetlenségi párt minden tagját — a többieket nem szükséges kérni, miután eddig sem tették — de kéri Kmettyt, hogy ilyen oldaltámadásoktól és szurásoktól a 67-esekkel szemben tartózkodjék. (Helyeslés.)

**Gróf Majláth József** a tengerészeti költségvetést általánosságban elfogadja, csak röviden kíván felelni Kmettynek szóló multkori beszédére adott mai vá-

laszára. Mindig abban a nézetben volt, hogy a közjogi kérdések ide nem tartoznak. (Helyeslés.) Nem is az érdemi részről szolt annak idején, hanem azt említette, hogy furcsának találja azt a gunyt, amelylyel tagtarsa a 67-es alapot illeti, amikor tudtával a 48-as alapon álló párt a 67-es alapon álló pártokkal egy koalícióban van. Ezt mondta, ezt fentartja. Most is furcsának találja azt, hogy ilyen körülmények között egy a 48-as pártot tartozó delegátus a 67-es alapot minden ok nélkül guny tárgyává teszi. (Helyeslés.) Ha guny tárgyává teszi oly irányban, hogy a 67-es törvény nincs végrehajtva, akkor ezt helyesli a maga részéről, mert ő is ugyanazt akarják. (Igaz! Ugy van!)

**Kmetty Károlynak** nem volt szándéka a 67-es pártokat kisebbiteni, annál kevésbé az ő őszinte ragaszkodásukat a 67-es alapoz meggyanusítani, csak azt mondta, hogy nem ő teszi guny tárgyává a 67-es alapot, ő csak szószólója az élet, a valóság gunyjának.

Ezután, minthogy szólni senki sem kívánt, elnök a vitát berekeszti és az ülést délutáni 4 óráig felfüggeszti.

Ismét a szegedi kenderifonó.

A délutáni ülésen gróf Montecuccoli Rezső, a tengerészet parancsnoka nevében **Lucich** sorhajóhadnagy a Nagy Ferenc által a szegedi kenderifonó gyárra vonatkozólag felhozott esetre nézve közli, hogy a tengerészeti vezetőség nevezett czégnél 1907. évre összesen 96.330 korona értékű kötélláru rendelését irányozta elő. Ezen év folyamán azonban a kisselejtezt hajókon levő kötélművek felhasználása folytán a szükséglet az előirányzottnál csekélyebb lett, úgy hogy csak két kötélfajtát rendeltek meg és vettek át 49.000 kilogramm súlyban 50.000 korona árért. A tengerészeti vezetőségnek a szállítási szerződésben tett kikötés alapján ilyen redukálásra joga volt.

**Nagy Ferenc** köszönettel elfogadja a felvilágosítást, amelyből kiviláglik, hogy itten félreértésről van szó, amennyiben a szerződés később jött létre, mint a nikor az illető gyár képviselője azt a kijelentést tette ő előtte, hogy megrendelést nem kapott. A válaszbán megnyugszik.

A tengerészióparancsnok válaszol.

**Lucich Károly** sorhajóhadnagy Szemere Miklós fejtegetéseire a tengerészeti vezetőség nevében azt jegyzi meg, hogy nagyhatalmi állásunkat a vízen meg kell védenünk. Szabó István fejtegetéseit a tengerészet vezetősége köszönettel veszi tudomásul és biztosítja őt, hogy a miket felemlített, állandóan szem előtt fogja tartani. (Helyeslés.) Az erődítmények kérdését teljes figyelemmel kísérik, már a mennyiben e kérdés a haditengerészet ügykörébe vág. Kmetty szavaiából, amelyekkel a magyar elemek nagyobb mértékben való felvételét ajánlja, esetleg az is kimagarázható, mintha némely más elemek politikai szempontból nem volnának megbízhatók. Ez cilen a tengerészet vezetősége határozottan állást foglal. A tisztikar erélye biztosíték arra nézve, hogy ilyenféle aspirációk, ha ugyan ilyenekről szó lehet, nem juthatnak kifejezésre. Áttérve **Vinkovits Bozso** azon megjegyzésére, amelyet a horvát nyelv használata és figyelembevétele tárgyában tett, biztosítja a bizottságot arról, hogy a tengerészeti hadvezetőség teljesen átérzi annak a szükségességét és fontosságát, hogy a horvát nyelvet, amely összes legénységi kontingen-szünk majdnem felének anyanyelve, a tisztikar ismerje. A tisztikar, de különösen a fiatalabbak közt, akik a legénységgel való érintkezésben első sorban jönnek tekintetbe, ma már alig van olyan, aki ne beszélne, vagy legalább ne értené a horvát nyelvet.

**Kmetty Károly:** Hát magyarul tudnak-e?

**Lucich Károly:** Éppen így állanak a viszonyok a hadbíráknál és az orvosoknál is, mint általában mindazon szakasportoknál, amelyeknek közvetlen érintkezésük van a legénységgel. Az épülőfélben levő hajók elnevezése kizárólag a legfelsőbb elhatározás alapján történik. Az erre vonatkozó javaslatot a tengerészeti vezetőség terjeszti elő, amely mindég tekintetbe veszi az országos bizottságok részéről nyilvánított kívánságokat. (Helyeslés.) A száz tonnás torpedó-naszádok típusára nézve csak az idevonatkozó ajánlatok beérkezése után fog a tengerészet vezetősége dönteni. Okolicsányi László felszólalására nézve jelenti, hogy a két kormány és a hadügyi vezetőség között 1906-ban létrejött megállapodás második pontja értelmében az összes szükségelt iparcikkék szállítását a kvóta pontos aránya szerint kell felosztani. A haditengerészet vezetősége egyébiránt hangsúlyozza, hogy a hajók építésének öt év alatti befejezése szükséges, minél fogva a haditengerészet vezetősége a jövő évben a hadihajók építésére nagyobb részösszegeket fog kérni.

Ezután a bizottság a haditengerészet költségvetésének előirányzatát általánosságban elfogadja.

A részletes tárgyalás.

**Kmetty Károly** azt az indítványt terjeszti be, hogy a haditengerészeti akadémián az összes magyar állampolgárok a magyar nyelvre kötelezőleg oktattassanak. Ezt az indítványt azonban a bizottság nem fogadja el.

A következő határozati javaslatnál **Kmetty Károly** szólal fel és kijelenti, hogy a haditengerészetnél fel-

merült többköltségek megszavazását függőben kívánja tartani, mindaddig, amíg teljesedésbe nem megy azon feltétel, amelyhez a mult évi delegáció is azoknak a megszavazását kötötte, t. i. hogy a magyar államiség úgy nyelven, mint jelvényben a közös hadseregben érvényre fog emelkedni. Ami a magyar államiségnek jelvényekben való érvényesítését illeti, kijelenti, hogy egy közös czimer fabrikálását teljesen elhibázott dolognak tartaná. Azt követeli, hogy a magyar hadseregnél kizárólagosan a magyar czimer használtassék, mert a magyar hadsereg számára valamely olyan czimer-összetételről, amelyben idegen czimer is foglaltatik, nem lehet szó.

A bizottság ezután a határozati javaslatot elfogadja.

Ezután rátérnek a hadi tengerészet rendes és rendkívüli költségvetésének részletes tárgyalására.

**Okolicsányi László** sajnálatlaltal jelenti ki, hogy őt a tengerészeti vezetőség képviselőjének az ő felszólalására adott válasza nem elégitette ki, mert ha így akarja a tengerészeti vezetőség a kérdést megoldani, akkor nem javítani, de rosszabbítani fog a helyzetet. Tiltakozik az ellen, hogy a két kormány közti tárgyalások útjára vigye a tengerészeti kormány a kérdést, mert így az ügyet teljesen elodázzák.

**Ludich Károly** sorhajóhadnagy a tengerészeti vezetőség nevében köszönettel tudomásul veszi Okolicsányinak a töltényhüvelyek szállítására vonatkozó felszólalását és a tárgyalásokat azonnal meg fogja kezdeni mindkét kormányval. A torpedó-naszádok építésére nézve mindenesetre tekintettel lesz a felhozott kívánságra.

**Okolicsányi László:** Ne tessék mindkét kormányval tárgyalni!

**Elnök:** Ezután felteszi a kérdést és kimondja, hogy az országos bizottság a tételt elfogadja. A többi tétéleket vita nélkül elfogadják, úgy szintén elfogadják végszerkezetben is a tengerészeti bizottság jelentését.

Ezután áttér a bizottság a pénzügyi bizottság jelentésének tárgyalására, amelyet **Rudnyánszky József** előadó beható ismertetése után vita nélkül elfogadják. Vita nélkül elfogadják el a közös számvevőszék költségvetését is.

A zárszámadások.

A zárszámadási bizottság jelentését **Nagy Emil** előadó behatóan ismerteti. Kifogásolja, hogy a zárszámadást az országos bizottság a többi jelentések után tárgyalja.

**Gróf Esterházy Móricz** behatóan foglalkozik a zárszámadási albizottság jelentésének egyes tétéleivel és konkrét kérdéseket intéz a hadvezetőséghez a tulkiadások tekintetében.

**Elnök** ezután az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után.

**Hoffmann Hugó** altábornagy, osztályfőnök a közös hadügyminiszter nevében felel gróf Esterházy Móricznak. A 7. tételnél kifogásoltatott az elkerülhetlenül előforduló létszám-hullámzásokra előirányzott 7866 K, amely az 1906. évi előirányzattól hiányzott. Megengedem, hogy ez a kifejezés „létszám-hullámzások” helytelen, mert ha a tételt megvizsgáljuk, arról győződhetünk meg, hogy itt az utazási költségek vannak elszámolva és hogy ezekre szükséges az előirányzott összeg. Ott van aztán az elemi csapatok tétele. Teljesen lehetetlen, hogy elemi csapatokat az ember előzetesen kalkulálhasson. Ami a nyugdíjakat illeti, utalhatok tegnapi felszólalásomra, hogy addig, amíg a nyugdíjak ügye nem rendeztetik, itt mindig kell tulkiadással számolnunk. Ami az ögyenmű és ruházat tételénél mutatkozó tulkiadást illeti, nem úgy van hogy a ruházatot csak január 1-én állíthatjuk be a költségvetésbe, mert ha mi 1909-re akarunk ruhát, erről lehetetlen akkor gondoskodni, amikor az 1909-iki költségvetést már tárgyalják, hanem előre kell gondoskodni, mert különben kényszerhelyzetbe kerülünk, ami nagyon megdrágíthatja a beszerzést. Feltűnő tétel a huskonzervek is. Huskonzerve ezélfélt két évvel kértünk nagyobb összeget, de a kormányok nem járultak hozzá. Emlélgova két évig nem tudtuk kiegészíteni készletünket. Így aztán a nagy emelkedésnek egyszerűen az az oka, hogy egyszerre vált szükségessé a konzervek teljes pótlása.

**Wekerle Sándor** miniszterelnök: 2,070,000 korona.

**Hoffmann Hugó** osztályfőnök: Így is nagy a tétel, de 1904-ben kezdődött ez az aránytalanul nagy husáremelkedés. Azt hiszem, ezzel elmondottam mindazt, amit a t. bizottsági tag urnak hamarjában válaszolhattam. Megjegyzem, hogy a hadügyminiszter ur és minden közege szívesen áll a t. bizottság rendelkezésére minden felvilágosítás dolgában, de a nézetem az, hogy az efféle apróbb részletek tárgyalása inkább az albizottsági ülésekre való. Izen kérem, hogy az ilyen apró részleteket oda méltóztassék vinni, ahol rögtön szolgálhatunk az összes iratokkal és adatokkal. Azonkívül igen sok dolog van, amelyekre nézve az ember itt nem adhat választ, mert hisz a törvény szerint is igen sok, a részletekre vonatkozó adat nem való a nyilvánosság elé, valamint iratok is csak annyiban terjeszthetők elő, amennyiben előterjesztésükből hátrány nem származik.

Amennyiben válaszat még nem méltóztatnak kielégítőnek találni, méltóztatnék talán az ügyet az albizottsághoz utasítani és esetleg az ülést felfüggeszteni, míg az albizottság végez. (Felkiáltások: Nem kívánjuk!)

Lucich Károly sorhajóhadnagy a tengerészet parancsnoka nevében gróf Esterházy Móricz kérdésére azt válaszolja, hogy 1905. és 1906. december 31-én még nem volt meg a hadi köszöntétel. Hogy e tételt a jövőben ne apaszszuk a hajók községszükséglete folytán, most az illető összeg magasabbra emeltetett. Az emelés azonban nem történhetett meg a tényleges szükséglethez képest az előirányzatban történt levonás miatt.

Gróf Esterházy Móricz tudomásul veszi a választ.

Ezután a bizottság a zárszámadási albizottság jelentését általánosságban, részleteiben, majd végszerkezetben is elfogadja.

Ezzel a mai ülés napirendje kimerített, az elnök a holnap délelőtt fél 11 órakor tartandó ülésre az egyesült négyes albizottságnak Bosznia költségvetésére vonatkozó jelentését tüzi ki és az ülést bekezeszti.

#### Egy delegátus lemondása.

Gróf Zichy Miklós képviselő bejelentette a delegáció elnökségének, hogy az országos bizottságban elfoglalt tagságáról lemond. Helyébe Szmercsányi György képviselőt hívják be.

#### Az osztrák delegáció.

##### A pénzügyi bizottság.

Az osztrák delegáció pénzügyi bizottságának mai ülésén dr. Lovag Koslowski előadó a legfőbb közös főszámvevőszék költségvetéséről tett jelentést és ez alkalommal a számvevőszék elnökéhez azt a kérdést intézte, hasson oda, hogy a közös legfőbb számvevőszék állására és hatáskörére vonatkozó törvény hozassék.

Báró Plehner elnök kijelenti, hogy az előadó által óhajtott törvényjavaslatot a legfőbb számvevőszék már kidolgozta és a két kormány elé terjesztette. Ez így halasztását a két állam kormányainak múlt évi oly fontos tárgyalásai is érthetőkké teszik. Ez alkalommal indokolni kívánja, miért nem jelent meg a delegáció plénumában. Már elődje is, ugyanúgy mint ő, csak a bizottságokban jelent meg és ennek oka a közös legfőbb számvevőszék hiányos törvényi rendezettségében keresendő.

Ezután változatlanul elfogadják a közös legfőbb számvevőszék költségvetését.

Báró Oppenheimer előadó az 1906. évi zárszámadásokról tesz jelentést.

Nemetz delegátus kijelenti, hogy a szociáldemokraták a költségvetési provizórium tárgyalásakor tett kijelentésük értelmében, mint a militarizmus és marinizmus elvi ellenfelei, nem szavazzák meg a közös kiadásokra kért összeget.

Seliger és Koslowski delegátusok felszólalásai után a zárszámadást elfogadják.

Végül vita nélkül elfogadják a pénzügyi törvény általános rendelkezéseit, a közös pénzügyminisztérium költségvetését, valamint a vámjövedék költségvetését, mire az ülés véget ért.

##### A hadügyi albizottság.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottságának ma esti ülésén hosszabb vita volt a hadügyi szállítások felosztásáról. Felszólalt Fiedler kereskedelmi miniszter is, bejelentvén, hogy a kereskedelmi minisztériumban külön osztályt állított föl, amelynek feladata figyelemmel kísérni a hadsereg számára való szállítások felosztásának statisztikáját, egyben hangsúlyozta, hogy minden erejével meg fogja védeni Ausztria iparának érdekeit. Az albizottság nagy tetszéssel fogadta a kereskedelmi miniszter nyilatkozatát.

#### Budapest, február 14.

A horvátországi választás. Az eszéki autonóm és közös hivatalnokok ma közös konferenciát tartottak, amelyen a következő határozati javaslatot fogadják el: Ugy, mint többi hazánkbeli hivatali kolégáink, mi, itt egybegyűlt autonóm és közös állami hivatalnokok, kijelentjük, hogy választási jogunkkal szabadon és legjobb meggyőződésünk szerint, tekintet nélkül bármely oldalról jövő befolyásolásra, élni kívánunk.

A Neue Freie Presse autentikus részről úgy értesül, hogy a horvátországi választások február 27., 28. és 29-én lesznek

## Politikai hangulatok.

### I. Kerülő uton.

Ez egy szindarabnak a czime, de maga a fogalom általánosan ismeretes. Amely célhoz egyenes uton valamely akadály miatt nem lehet eljutni, ott kísérletet szoktak tenni — kerülő uton. Mint például a felbujtó, ha embereit nem tudja rábírní bűnös manipulációk végrehajtására, hát kerülő uton közeledik feléjük, elpusztítja vagyონukat, hogy aztán az inség segítőtársa legyen a büntett elkövetésére. A politika meg legtöbbnyire a kerülő utakat keresi. Hisz néha szenzációs eseményeket csak azért idéznek elő, hogy másokról, talán kevésbé érdekesekről, de annál fontosabbak felől eltereljék a figyelmet. Háborukat indítanak, hogy belső vilongásokat megszüntessenek. Felgyújtják a házat, csak hogy a patkányok eljéjenek. Reformokat kreálnak, amelyek teljesen felbonthatják a rendet, csak azért, hogy egyéb törekvések hátterbe szoríttassanak. A nemzet szószólóit hatalomhoz és jóléthez juttatják, hogy az ország nyomora iránt elveszítsék érzéküket. Az antikvilág dorbézolásai közben illattengerbe fűrész-tötték a teátrumot és hangos zene mellett dözsöltek, hogy a megkínzott rabszolgák testének verejtékes bűzét ne érezzék és a halálhörgéseket ne kellemesebb muzsika nélkül hallják.

Ennyi sokféle, sőt még több módja van a kerülő utak keresésének. A felsoroltak között talán lehet találni olyat, amelyik a mostani politika témái szerint variálható. Sőt éppen a legbrutálisabb is. Hogy, amikor a népnymorégbekiáltó, akkor a nemzet előlárói idegen fényes mulatozások szünetei között a nagy hatalmi dicsőség elérése felől, diplomáciai és katonai csillogásokról, cifraságokról tanácskoznak. Mint amiképpen most a delegátusok Bécsben.

Egyébként azonban most a kerülő ut másra vonatkozik. Nagy Emil, aki mindinkább bizonyítja, hogy a mérséklet politikájának a vezérémbere és hogy a közös minisztereknek segíteni akar, a delegáció mai ülésén felemlegette, hogy a katonatisztek el vannak adósodva s ez ellen az állapot ellen intézkedést kért. Megfelelt erre rögtön Hoffmann altábornagy, a hadügyminiszter képviseletében. Azt mondta, hogy a hadügyminisztériumban éppen most foglalkoznak a tisztek anyagi helyzetének a javításával.

Mi más ez, mint kerülő uton a tisztí fizetések emelésének sürgetése. Hát hiszen a tisztek el vannak adósodva. Csak hogy mások is el vannak ám adósodva. Államhivatalnokok. Közigazgatási hivatalnokok. Ügyvédek. Orvosok. Tanárok. Nagybirtokosok és kisbirtokosok. Kereskedők. Iparosok. Tanítók. Irnokok, dijnokok. Munkások. A szellemi foglalkozások területén lévők egész serege. És ki emel szót értették a „magas” delegációban? Ki folyamodik miattuk a felsőbb-séghez? Hanem, hogy a katonatisztek el vannak adósodva, az ugy-e mindennél inkább fáj nektek, szeretett népképviselők? Mert tudjátok, hogy erre készen van a mediczina: a katonatisztek fizetésemelése, amit a király óhajt és a tábornokok kívánnak.

Beszéeljünk azonban, ha ugy tetszik, kerülő uton, egyébről. Például arról, hogy a tisztek eladósodottságán a fizetésemelés nem okvetlen segít. A tisztek életmódja a katonai szokásokkal együtt okvetlen előidézi az eladósodást, amelyen nem tulságosan segít az, hogy valamennyivel több fizetést fognak kapni. A parádé-szellemet nem lehet kielégíteni kincstári pénzzel. Mindaddig, amíg a katonatiszti pálya uri állapot és amíg a fizetés fele eluszik ünnepelekre és amíg a dologtalanság növeli a költsézési szükségletet, addig raituk bajos segíteni. Addig a

katonatisztek anyagi helyzete is csak olyan szociális kérdés marad, mint több más, de mindaddig az igények kielégítésére sem követelhetnek elsőbbséget.

A magyar állami élet ama tényezői, akik az ország részére közvetlen produktív munkát végeznek, mégis csak előbbre valók, mint a parádés tisztek, bármennyire ajánlják is ezeket a delegációban egyenesen is, kerülő uton is.

### II. Guny és valóság.

Kmety Károlynak kedve kerekedett, hogy a hatvanhetes politikát összekapcsolja a katonai politikával. Ismertette, hogy mit tartalmaz az igazi hatvanhét, minő jogokat biztosít és minő kötelességek teljesítésére kötelez. És aztán vizsgálta a katonai intézményeket abból a szempontból, hogy ezekben mennyire érvényesülnek a jogok, amelyek a hatvanhetes egyezésben biztosítva lennének és minden intézményben, tehát a közös katonaiiban is kifejezésre kellene, hogy jussanak. Természetes, hogy e vizsgálódás folytán nem keletkezhetett egyéb eredmény, mint egy — karrikatura. A paritás karrikaturája. A katonai intézményekben a magyar államiság jogainak a karrikaturája. A hatvanhetes egyezés karrikaturája.

És mindezt megharagudván gróf Thortzkay Miklós, arra kérte Kmety Károlyt, hogy ne gunyolja a hatvanhetes pártokat. És Kmety kénytelen volt rá megfelelni azzal, hogy ő nem a pártokat gunyolja, hanem maga a valóság a guny és ő ezt a valóságot szemléltette előadásában.

Mivelhog csakugyan vannak valóságok, amelyekhez nem kell torzító tükör, hogy visszataszító képet lássunk. És vannak igazságok, amelyek nem szünek meg, hiába takarjuk el a hazugság köpenyével. Rabszolga alattvalók sorai között ezeknek fejedelmi fényes nappal végigmehet meztelenül s ezek parancsra dicsérik ragyogó köntösét. De a mindenki által tudott valóságok nem változnak át csak amiatt, mert megbotránkoztatóak és az elváltak előtt gunyolódásnak tűnnek fel.

Kmety is csak ilyen igazságokat tárt fel és pedig illetékes helyen, de ahol eddig nem voltak hozzászokva a valóság meglátásához. Ahol eddig mindig azt kellett zengeni:

— Mily gyönyörű ez a közös palota, a miénk. Mily jó itt lakni a mi házukban.

Holott a palotához csak a követek adtuk, a pénzt adtuk, felépítéséhez verejtékkel áldoztunk, munkánk java hasznát arra fordítottuk. De a palota minden pompáját, kényelmét, örömet mások élvezik, s minekünk csak a jogunk marad, hogy báluljuk és dicsérik.

De ne bíráljuk. Mert a bírálát ime guny. És gunyolódni olyan finom testületben, mint a delegáció, nem illik.

### III. Hajó helyett léghajó.

Ez a gondolat Szemere Miklóstól származik. A delegációban felszólalt a hadi költségek dolgában és kifogásolta, hogy hadihajókra akarják költeni a sok pénzt. Mire kell nekünk a sok hajó, az egész raj, amikor alig van tengerünk. Mit érünk vele, ha több hajónk lesz, mint vízünk. A partokat megvédelmezhetjük hajórajok nélkül is. A szárazföldön meg alig vehetjük hasznát a hadihajóknak. Körülbelül ezeket mondotta Szemere Miklós, avagy ilyet kellett mondania. Csak hogy még tovább ment és pozíciót tett, hogyha már muszáj a hadvezetőségnek hajókra költenie a sok pénzt, hát építessen hajókat, de ne vízi hajókat, hanem léghajókat. Aminthogy igaz is, vízünk nincs, ellen-

ben levegőnk van. A levegő az, amire még egyáltalán építenünk lehet, tehát építsünk levegőhajókat és jedig lehetőleg kormányozhatókat.

De hát ki mondja azt, hogy ennek éppen így kell lennie? Az egyetlen fontos tény annak a konstatálása, hogy a hadvezetőség sok pénzhez jutott s most afelel kell vitatkozni, hogy mire fordítsák ezt a sok pénzt, hová öljék be az óriási summákat, a vízbe-e hajók alakjában, avagy a levegőbe olyan kormányozható léghajókba, amelyek még nincsenek is felfedezve.

Mennyivel egyszerűbb lenne a megoldás: el kell venni a pénzt, amelyre ott nincs szükség és olyan intézményekre kell fordítani, amelyekre szükség van.

Például a magyar népiskolákra. Telepítésre. A szegény nép nyomorának enyhítésére.

De ezek ugyebár, nem is léghajók. Hanem — légvárak.

Budapest, február 14.

**A katonai kérdések.** A hadügyi vita folyamán a magyar delegációban felmerült tudvalevőleg az a kívánság, hogy a katonai kérdések végleges és teljesen kielégítő megoldása már most történjék meg. A „N. Fr. Presse” mai száma e tárgyban gróf Zichy Tivadarral és Hoitsy Pállal folytatott beszélgetést közöl. Mindkét politikus a mielőbbi megoldás mellett foglal állást.

Gróf Zichy Tivadar akképpen jellemezte a függetlenségi és 48-as párt kebeléből küldött delegátusok helyzetét, hogy azok 67-es politikát kénytelenek tenni, a czélország szemponjtól megválasztották a delegációt, amelyet eddig szükségtelen és alkotmányellenes intézménynek tartottak és megszüntették a kvótát, amivel a párt egész multjával ellenkezésbe jöttek. Ennélfogva helyzetük nagyon megnehezedett a választók és a 48-as közvéleménnyel szemben. Ennélfogva nem csodálható, ha a függetlenségi képviselők, mint Bakonyi és Nagy Emil, erőteljesen hangsúlyozzák, hogy itt van a legfőbb ideje a magyar katonai követelések teljesítésének. Mindazonáltal ők is békét akartak, Ausztriával való egyetértést, nem pedig harcot és egyenetlenkedést. Nem szabad elfelejteni, hogy ezek a 48-asok a nemzetben azt az elemet képviselik, amely után már nem található kormányképes politikus Magyarországon. Ha már most ezek is elvesztik a talajt és az új választások általános szavazati jog alapján ejtnek meg másodképe lesz a magyar képviselőháznak? A Hoitsy és Nagy Emil-féle politikusok nehezen kerülődnek vissza azokkal szemben, akik utópiák kergetésébe hajtánák az országot. En diplomata vagyok és nem politikus. Harminczöt éven keresztül épp oly odaadással szolgáltam Ausztriát, mint hazámat. Legfőbb óhajom, hogy Ausztria és Magyarország közt jó egyetértés jöjjön létre és szerény véleményem szerint most ezen az uton haladunk.

Hoitsy Pál nyilatkozatai katonai kérdésekről szólnak. Az én véleményem is az, ugymond, hogy a mostani helyzet mindennél alkalmasabb a katonai kérdések megoldására. Mindenekelőtt kijelenthetem, hogy a hadsereg fejlődését mi nem akarjuk megakadályozni, de másrészt további áldozatra sem vagyunk hajlandók. Minden áldozatot meghoztunk, amit hozhattunk. Elvünk ellenére elfogadtuk a kiegyezést, megszüntettük és felemeltük a kvótát és mindennek szükségességéről megtudtuk győzni választóinkat, akik abban a reményben, hogy nemzeti aspirációink más téren nyernek kielégítést, bele is nyugodtak politikánkba. De ha még ezeken kívül katonai terhek emelésébe is belemennénk, anélkül, hogy elfogadható ellenértéket kapnánk, a nemzet jogosan vélné, hogy kijátszottuk hazafias érzéseit. Ha már most az új választásoknál elveszítene a többséget, ennek eredménye a szocializmus uralomra jutása lenne. Ha a nemzet csalódottan érezné magát a 48-as politikával szemben, nem térne vissza a 67-es alapra, hanem az extrém elemek a szocialistákkal egyesülve ragadnák kezükbe a hatalmat. Ennek, azt hiszem, Bécs sem fogna megörülni. Ha a katonai kérdéseket ez idő szerint rendezni akarjuk, ez esetben a hadvezetőségnek a függetlenségi párt elveivel kell számolni. Ez a párt két év óta tannjelét adta annak, hogy dísztingválni tud az elvi álláspont és a gyakorlati politika között. Ha a pártot a katonai téren kielégítik, úgy nem kell attól tartani, hogy az új választások alkalmával az extrém elemek jutnak érvényesülésre. De ha a katonai kérdések a választások előtt nem rendeztetnek, azok megoldása mindig nehezebb és nehezebb lesz. A választási reform után a szocialisták és nemzeti-ségek, akiknek törekvései Magyarországon sokkal veszedelmesebbek, mint Ausztriában, esetleg leküzdhetetlen akadályokat állíthatnak a békés kibontakozás elé.

A kormány környezetéből eredő hírek szerint a katonai kérdések közeli megoldásáról nincsen szó. Az egész függő kérdések komplexuma a következő országgyűlés elé kerül megoldás végett, amint hogy a királyi és a nemzeti létrejött megállapodás a katonai kérdések eldöntését a megállapodásokból ki is kapcsolták. Így tehát a megnyilatkozó politikusok csak egyéni véleményüket nyilvánították.

**A szegedi kenderfonó ügye.** A magyar delegáció tegnapi ülésén Nagy Ferencz szóváltette, hogy a hadügyminiszter kimutatásai helytelenek, mert a magyar ipar javára tüntetnek fel olyan tételeket, amelyeket a magyar ipar nem kapott meg. Hoffmann Hugó altábornagy felszólítására elárulta Nagy Ferencz, hogy a szegedi kenderfonó-gyárról van szó, amelynek a javára százezer korona rendelés van beállítva a hadügyminiszter kimutatásába, holott az illető gyár egyáltalán nem kapott megrendelést. Erre vonatkozólag a szegedi kenderfonó-gyár igazgatósága a következő információt adta:

Tény, hogy az 1907. évre körülbelül százezer korona kötélláru szállítására volt szerződésünk a hadügyminisztériummal, az áru azonban mindvégig papíron maradt. Az 1908. évre újabb, még nagyobb összegű szükségletéről szóló szerződés jött létre, amelynek a teljesítése máris megkezdődött. Január hó folyamán ugyanis körülbelül harmincezer korona értékű kötélláru szállítottunk a haditengerészet részére. Valószínű, hogy most már egymásután következnek majd a megrendelések, mert mi sok esztendő óta szerződéses viszonyban állunk a hadügyi kormányval és a szállítás is részletekben történt. Hogy a mult évben miért mellőztek bennünket, nem tudjuk. Tény, hogy a képviselőházban történt felszólalás, ez év januárjában Becsey Károly interpellált e tárgyban, után nyomban megérkezett a rendelés.

A M. T. I. a következő felhivatalos tudósítást teszi közzé e tárgyban:

A delegációban szóváltették a szegedi kenderfonó-gyárnak a pólai tengerészeti vezetőséggel kötött fennálló kötélláru szállításra vonatkozó szerződését és egy delegátus kejeletette, hogy a szegedi kenderfonó-gyár nem részesült a szerződésben neki biztosított szállításokban. A szegedi kenderfonó-gyár igazgatósága a szóban forgó kérdésre vonatkozólag kijelenti, hogy a pólai tengerészeti vezetőség részére körülbelül 100.000 korona értékű megrendelést kapott a fennálló szerződés értelmében, ennélfogva a magyar iparon sérelem nem esett.

**Az osztrák költségvetési albizottság.** A fogyasztási adók tételének folytatálagos tárgyalása során Koritowsky pénzügyminiszter újból hangsúlyozza, hogy a kívánt adóemelésnél, illetőleg csökkentésnél igen óvatosan kell eljárni. A szocialdemokrata párt nem jár el helyesen, amidőn állást foglal a szeszadó felemelése ellen, amely tudvalevőleg az ország pénzügyi helyzetének szanálása érdekében történne, tekintve, hogy a szeszadó Ausztriában a többi államokhoz viszonyítva, egyenesen minimális. A mezőgazdasági és ipari szeszgyárak között a kontingens-szétosztás tárgyában netán támadó differenciákat anélkül fogják kiegyenlíteni. A husadót, amely mindenestre terhes, a miniszter szívesen lejjebb szállítaná, vagy legalább is reformálná. Ezen adót egyelőre nem lehet megszüntetni, mert ez 16 millió koronányi bevételi csökkenést jelentene. A miniszter szívesen látná, ha a gyümölcs-termékeket feldolgozó ipari ágakra kirótt adókat lejjebb szállítanák. Ez ügyben Magyarországgal tárgyalások folynak, ugyanigy a szeszfinomítás ellenőrzési díjainak megszüntetése tárgyában.

## Az EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23—45. szám.

## A helyzet Portugáliában.

Egy Párisban élő hazánkia küldi hozzánk a következő levelet, amely élénk és egészen új világot vet az utóbb végbement lisszaboni nagy eseményekre.

Páris, február 10.

Az új portugál kormány legelső minisztertanácsa hatályon kívül helyezte az előbbi kormány minden diktatori rendeletét. E rendeleteknek egyike a mult évi június 18—19-iki utcazavargások és torlaszi harcok után behozta a legridegebb sajtócenzurát, a második rendelet a sajtót minden forradalmi propagandáért a büntető bíróságnak vetette alá. A harmadik rendelet csak röviddel a királygyilkosság előtt jutott nyilvánosságra és abból állott, hogy a kormány politikailag veszedelmes, vagy annak tartott elemeket adminisztratív uton az országból száműzheti és a kolóniákba tolonczoltathatja, egyben felüggesztette a képviselők sértetlenségét is. A nép nagy üdvriadalommal fogadta az első minisztertanácsnak határozatát, mely ezeket a rendeleteket egy csapással semmisnek mondta ki.

A helyzet most azonban az, hogy az új kormány ezzel az intézkedésével a köztársasági pártnak a malmára hajtotta a vizet. Ez a párt máris nagyban hozzájárult a szervezkedéshez, amennyiben direktóriumot alakított, mely áll öt tagból és melynek elnöke Machado Bernardino egyetemi tanár. A direktóriumnak az a feladata, hogy a „köztársasági alkotmányt” készítse elő, erre nézve a szükséges propagandát a legnagyobb buzgalommal akarja folytatni. A lepel alatt ez a propaganda mindig még Franco diktatúrája alatt is folyt, éppugy, ahogy az orosz forradalmi izgatás sem szünetel soha, akármilyen drasztikus eszközökkel üldözze is az önkényi csári kormány. Csak hogy a lisszaboni királygyilkosság szörnyen lehűtötte a republikánusoknak felcsigázott reményeit, mert a nép kijózanodott a forradalmi mármorból, látván, hogy milyen iszonyatos következményekkel jár az. A lisszaboni merénylet egy királynak életét oltotta ki, de új életet adott a királyságnak, amely az előbbi király életében már már nagyon is haldoklóféltben volt. De ez a kijózanodás is csak a percnyi rémületnek a műve volt és a köztársasági eszme ismét kezd elharapózni, amióta az új kormány hatályon kívül helyezte az előbbi kormány zsarnoki rendeleteit. Erre vall Machado kiáltványa, mely, mint az ilyen irományoknál szokásos, csak úgy hemzseg a legbombasztikusabb íráisoktól és egyebek közt így szól:

„Hányszor követeltem a kormánytól, hogy adjon sajtószabadságot, egyesületi szabadságot, általános választói jogot s aztán menjünk az urna elé, számlálják meg a szavazatokat és hadd kormányozzon a többség. A kormány azonban ahelyett, hogy elvi harcot üzött volna velünk, elnyomott minden szabadságot és fegyveres harcot izent nekünk. A republikánus párt azonban sohase színt meg békésnek lenni és csakis ennek tulajdonítható, hogy a kormány nem találkozott erőszakos visszatöréssel... Csak miután a diktatura minden szabadságot elfojtott és nem maradt meg egyéb, mint a gyűlölködés szabadsága, csak miután kétségbeesés fogott ki mindnyájunkon, csak ekkor nem volt többé módjában a republikánus pártnak, hogy a királygyilkosságot megakadályozza stb.”

Igy hangzik Machado szövege a néphez. Ez a szózat azonban alighanem jóval túlló a célon, mert nemcsak hogy lélektani magyarázatot törekszik adni a királygyilkosságnak, hanem meentséget is keres rá, sőt a sorok között dicsoít is. A nép, ha bele is nyugodott abba, hogy a kormány a zsarnoki rendeletet visszavonta, még sem lesz talán még annyira a republikánusok részén, hogy a királygyilkosságot glorifikálja. Másrésztől azonban áll az, hogy a köztársasági párt, ha nem is hódította meg meg az ország egész közvéleményét a maguk eszméinek, igen nagy és termékeny talajjal bír Portugáliában. Így aztán a kormány többé sohasem vergődhetik ki abból a dilemmából, hogy vagy enyhén kezeli az alkotmányosság műszerét és akkor a köztársasági pártot engedi ellátalmasodni. És akkor rövid időn belül várható egy újabb megrázó kódás, mert a köztársaságiak nem fognak pihenni,

ig nem próbálkoznak valami újabb csínytel a monarchikus államforma ledöntésére. Vagy pedig a kormány ismét kénytelen lesz több erővel vagy erőszakkal kezelni az államrend gyepőlőt és akkor előbb-utóbb ismét lesznek politikai üldözöttek, áldozatok és kétségbeesettek, akik ismét az erőszakhoz és a merényletekhez folyamodnak, hogy a politikai nyugót magukról lerázhassák. Ez Portugália helyzetének vészes körforgása, amelyből ezidőben még senki sem tudja a kiutat.

## A Szandzsák-vasut ügye.

Budapest, február 14.

A szandzsáki vasutal ma is első helyen foglalkozik az európai sajtó. Különösen a francia és orosz sajtó nem fogy ki támadásaiból Ausztria-Magyarország ellen. A Szandzsák-vasut kiépítését nemcsak a műzstégi egyezményvel ellentétben állónak mondják, hanem ennek egyensúlyozására követelik, hogy Törökország adjon Oroszországnak is koncessziót a Dunától az Adriáig építendő vasutra.

Csak a német lapok, köztük első helyen a „Berliner Tagblatt”, irnak Ausztria-Magyarország mellett. Jogosnak tartják a monarchiának azt a törekvését, hogy gazdaságilag a Balkán felé terjeszkedjék. Ezt különben megkívánja Ausztria-Magyarország nagyhatalmi állása is.

Érdekes, hogy a francia lapok némelyike a szandzsáki vasut ügyét a germánok és szlávok harcának tekintik, egyben pedig meghuzzák a lélekharangot az osztrák-magyar-orosz balkáni szövetség fölött.

Mai hireink a következők:

Egy, a balkáni közlekedési viszonyokba és vasuti politikába a legnagyobb mértékben beavatott államférfi Oroszország vasuti tervéről a következőket mondta egy újságrónak:

— Már tíz év előtt, amikor Szerbiában a Szimics-kormány állott az ügyek élén, vasuti konvenczió jött létre Szerbia és Románia között, melyben megegyeztek a két állam közt javaslatba hozott vasuti csatlakozás feltételeiről. Csatlakozási pontokul román részről Turn-Szeverint, szerb részről Klodovát tűzték ki. A megállapodás úgy szót, hogy Turn-Szeverinnél Románia fogja a Dunán átvezető vasuti hidat építeni. A szerb vasuti összeköttetés Klodovából indult volna ki. Klodovától tovább a pályát még nem állapították meg, aminthogy az volt az egész tervnek az előfeltétele, hogy a szerb vasutakat egészen a keleti vasutakhoz való csatlakozásig tovább vezethetik, továbbá, hogy a keleti vasutak az Adriáig közvetlen vasuti összeköttetést létesítsenek. Ezt a tervet beható nyomonjelenési tanulmányok tárgyává tették, de Törökországtól semmiképpen sem lehetett a vasuti csatlakozás engedélyezését megkapni; hogy a terv feledésbe merült, Oroszország új vasuti terve által ez a már elejtett vasuti terv ismét napirendre került. Az új terv határozottan a szerb érdeknek kedvez. Az új szerb transzverzál vasut, Radujevacból vagy Grunjaból indulna ki és Negotionon át Perusinba és Kruseván át Nisbe menne; Nisből a vasutat tovább vezetnék a török határig. Ez a vasutépítés, ha a vasutat az Adriáig vezetik, Szerbiára nézve igen nagyjelentőségű lesz. Montenegrói részről persze azt óhajtják, hogy ez a vasut a Cetinjehez való csatlakozás szempontjából, az Antivariból épülőfélben levő vasuthoz, tehát Szerbiából török területen át nyugoti irányban közvetlenül a szerb határig vezetessék. Egyáltalán nem lehet feltételezni, hogy Törökország egy ilyen tervhez hozzájárulna. Ellenkezőleg a vasutat, anélkül, hogy Montenegró területét érintené, körülbelül San-Giovanni di Mednájg kellene vezetni, mely hely kikötőnek is nagyon alkalmas volna. Hisz csak arról van szó, hogy Szerbia utat nyerjen a tengerhez és éppen most, amikor Szerbia gabonakivitele Ausztria-Magyarországon át teljesen el van zárva, hus- és marhákivitele pedig korlátozva van, nagy jelentőségű volna Szerbiára nézve egy ilyen tengerhez vezető utnak és az áldozatokat, melyeket ezért hoznia kellene, mindenestire megérné. Annak az eldöntése azonban,

hogy létrejöhet-e ez, sem Romániától, sem Szerbiától, hanem kizárólag Törökországtól függ.

A „Berl. Tagbl.” mai számában „Osztrák-magyar-orosz konfliktus” czim alatt a szandzsák vasut tervével foglalkozik és a következőket írja:

— Az a nagy erély, melylyel Aehrenthal báró a szandzsák vasutnak a mostani delegáczióval ülésszak elején bejelentett tervét szorgalmazza, a nap elsördüli világpolitikai eseménye. Daczára annak a nagy befolyásnak, melylyel a papsággal szövetkezett agrárság Ausztria-Magyarországban bír, a kormány egy pillanatra sem zárkózhatik el annak a félreismerése elől, hogy Ausztria-Magyarországnak még sokkal nagyobb mértékben, mint eddig, iparállammá kell átalakulnia, ha nagyhatalmi állását meg akarja tartani. Nemcsak arról van szó, hogy az egykor talán elvesztendő magyar piacért kárpótlást szerezzenek, hanem még sokkal inkább arról, hogy Ausztria is belépjen ama nemzetek sorába, melyeknek a politikáját ama törvény irányítja, hogy a jövő a gazdaságilag erős nemzeteké. Ez a gazdasági program tiszta és plausibilis, jogi alapját nem lehet megtagadni, ezáltal természetesen és törvényes; az erős Ausztria-Magyarország. Természetes, hogy ez a cél szolgálja a monarchia ellenségeinek szemébe.

A cikk azzal végzi, hogy Oroszország ellenvetéseinek Aehrenthal gazdasági programja ellen nincs jogosultsága és hogy a műzstégi program bizonyára nem kötelezi Ausztria-Magyarországot arra, hogy a gazdasági hódításoktól tartózkodjék. Annak a kísérletnek, hogy Oroszországot mozgósítsák a szövetséges Ausztria-Magyarország ellen, aligha lesz sikere, ami pedig Angliát illeti, ez hamar meg fog békülni Aehrenthal programjával, mert Anglia aligha lesz hajlandó arra, hogy eltorlaszolni segítse azt az utat, melyen át régi barátja, Ausztria-Magyarország kifelé terjeszkedhet, mert mint Aehrenthal nagyon helyesen mondta, Anglia érdeke, hogy Ausztria-Magyarország erős nagyhatalom legyen.

A legtöbb párisi lap ma is a vitás balkáni vasutal foglalkozik.

Oroszország — írja az Echo de Paris — kétségtelesen jobban szeretne volna előbb a macedóniai reformok kérdését megoldani, de ha Ausztria-Magyarország előtérbe tolja a gazdasági kérdést, Oroszország kénytelen őt ezen a téren követni és nem is fog habozni, hogy Konstantinápolyban szintén koncessziókat kérjen. Hasonló értelemben nyilatkozik a Figaro, mely következőleg ír: „Ausztria-Magyarország nagylelkű szándékát be fogja bizonyítani azzal, hogy Oroszországgal egyesülhessen, mindent el fog követni, hogy a magas porta ne egy, hanem három vasutra adjon engedélyt. Ebből aztán látni fogják, hogy a nagyhatalmak egyikének sines hódítási vagy pedig olyan hátsó szándéka, hogy a másikat kizárja. Ausztria-Magyarország nem fog kitérni az elől, hogy Konstantinápolyban támogassa ezt a megoldást, mely alkalmas arra, hogy az Ausztria-Magyarország és Oroszország közt uralkodó félreértéseket eloszlassa és a békét a Balkánon helyreállítsa.” A Petit Parisien kifejti, hogy az összes hatalmak gazdasági egyenjogúsága Oroszországot épp az Aehrenthal-féle deklaráczió alapján állva felhatalmazza arra, hogy a Balkánon három új közlekedési ut előállítását követelje. Ezt Oroszország haladéktalanul meg fogja tenni, amennyiben Ausztria-Magyarországot fel fogja hívni, hogy csatlakozzék Oroszország politikájához és a macedóniai vasuton kívül a portától a radujevac-dulicquai és szófia-üszkübi vonal engedélyezését is követelje, mely utóbbi vonal Bulgáriára nézve lehetővé tenné, hogy ne legyen kénytelen macedóniai testvéreitől elváltan élni. Ez az orosz politika programja, jobban mondva sakkuzása és a porta valószínűleg megriadva attól az eshetőségtől, hogy három vasutra adjon engedélyt, az összes követeléseket vissza fogja utasítani.

Az Eclair az összes eddigi orosz sajtóhangokból, melyek mind nagyon élesen szólnak Ausztria-Magyarország ellen, azt következteti, hogy az osztrák-magyar-orosz balkáni szövetségnek vége. De a konfliktus sokkal mélyebb. Két nemzeti irány, két népfaj ütközik össze. Oroszország üdve a szláv testvériségben van és haladéktalanul a hármasszövetség minden ellenségével kell szövetkeznie. Az

orosz politikának mindenképp magát az orosz közvéleményt kell megnyugtatnia, de az oroszok elégedetlensége folytán ismét fel fognak éledni Európában a régi ellenségeskedések és ki fognak törni a lappangó konfliktusok. A keleti kérdés ismét fenyegetőleg emelkedik fel a láthatáron.

A Daily Graphic a mitroviczai vasut tervéről a következőket írja: A bécsi kormány tekintettel az osztrák kereskedelem bizonytalan jövőjére, nem volna okosnak nevezhető, ha ezen tiszta utat nem használná fel és túlzott politikai iedtség miatt elállana tervétől. Törökország integritását a szerződés, valamint az összes nagyhatalmak közös érdekei eléggé biztosítják. A világforgalom csak nyer, ha olyan vállalat jön létre, amely az utazást, a forgalmat és a civilizáczió terjedését azon a vidéken lehetővé teszi, tekintve, hogy a vidéknek a felsoroltakra nagy szüksége van.

A bécsi cs. és kir. távirati iroda jelenti: A Novoje Wremja azon londoni hirre, amely szerint Ausztria-Magyarország a portán odatöreszik, hogy Kosovo és Szaloniki vilajetekben minden koncessziót kizárólag ő nyerje, elejétől végig koholmány és nyilvánvalóan azt a czélt szolgálja, hogy az orosz sajtónak Ausztria-Magyarország ellen irányuló agitácziójában újabb tápot nyújtson. A párisi Tempsben lanszírozott az a tervezet, amely a duna-adriai vasutról szól és amely Oroszországnak a boszniai vasuti csatlakozásokért kárpótlásul szolgálna, Bécsben csak rokonszenvvel találkozunk, minthogy itt azon az állásponton állanak, hogy minél több vasuti összeköttetés van Törökországgal, nemcsak gazdasági expenzióknak válik javára, hanem a macedóniai lakosság megnyugtatásához és békés fejlődéséhez is hozzájárulna. Egyelőre azonban ez oly dolog, amelyet Szerbia fog elintézni Törökországgal.

A Novoje Wremja londoni tudósítója, Weselicki, akit annak idején Berlinből kiutasítottak, olyan információkat küldött lapjának, amelyeknek alapján mai vezércikkében nagy haraggal ront neki Németországnak. A cikk szerint Németország 30 ezüst pénzért garantálta a portának, hogy a Macedóniában manapság követelt reformok keresztülvitelére nem fog sor kerülni. Ausztria számára pedig kieszközölte a mitroviczai vasutépítést, ami annyit jelent, hogy a műzstégi program megszűnt létezni. A Novoje Wremja meg van arról győződve, hogy Törökország sem Németország irányában, sem Ausztria-Magyarországnak tett ígétét nem fogja beváltani, mert ugys garantálva van a macedóniai reformok elhalasztása.

A Giornale d'Italia londoni távirat alapján közli, hogy Angolország nem nézi ellenséges szemmel báró Aehrenthal tervét, annál is kevésbé, mert tudja, hogy a szandzsák-vasutat előbb vagy utóbb ki kell építeni.

A Russ óva inti Törökországot a vasutépítéstől, mert Oroszország a műzstégi egyezmény megszegése következtében visszanyerte szabad kezét és Törökország eljárása következtében a nagyhatalmak egészen másképpen fognak csoportosulni. Oroszország Macedónia lecsendesítése czéljából csatlakozni fog Angliának sokkal radikálisabb terveihez, amelyeket Franciaország is helyesel.

## KÜLFÖLD.

A portugál válság. Manuel király karján a seb teljesen beheged. A király jól van. A lapok teljes megelégedéssel nyilatkoznak a tengerészek megkegyelmezésére vonatkozó dekretumról. Az egyik újság örömet fejezvé ki a megkegyelmezésen, megállapítja, hogy a király ígétét, amely szerint igazságosan és kegyesen fog uralkodni, beváltja.

A Daily Telegraph gennai tudósítója hosszabb beszélgetést folytatott Frankóval, aki a következőket mondta:

— Munkámat, amelynek egész életemet és minden erőmet szenteltem, néhány gonosztevő véres tette megsemmisítette. A golyók, amelyek a királyt és a trónörököszt megölték, engem is agyonzúztak. Velük kettőjükkel éppen akkor haltam meg én is, amikor sokkal jobban éreztem az élet szükségét, mint valaha. A jövő meg fogja mutatni, vajjon igazam volt-e, vagy nem. Azt mondom, hogy nem volt igazam, ha kiderül, hogy azokból a dolgokból, amelyek történ-

tek, hazámra haszon háromolnék. Egyébiránt teljesen visszavonultam a politikai élettől. El vagyok itélve, vajjon joggal-e, vagy jogtalanul, azt nem tudom, csak azt tudom, hogy a többség elítél engem.

— Miért nem védekezik? — kérdezte az újságíró. — Azt hiszi ön, hogy önnek joga van hallgatni?

— Ha védekezni, — felelte Franko — akkor csak egyenetlenséget keltenék. Hazámnak békére van szüksége, ezt elismerem s kívánom, hogy békéjét semmi se zavarja meg. Portugália kicsiny hatalom, de még nagygyá lehet. Nem szabad mások munkáját az én védelmem érdekében megzavarni. És aztán ha védekezni akarnék, mit használna nekem? A politikus cselekedeteit a siker szerint itélik meg; a győztest hősnak, a legyőzöttet kalandornak mondják. Kértek, hogy mondjak le hivatalomról s hogy ezzel könnyítsem meg az ország megnyugtató munkáját. Megígértem, hogy nem fogok zavarólag közbelépni és ezt az ígéreteket meg is fogom tartani. De azt mondhatom önnek, hogy teljesen hamisak mind azok a hírek, amelyeket az újságok a köztem és a királyi család tagjai közt való viszony megszakadásáról írtak. Egészen elutazásomig csak a benső szíveség és jóindulat jeleivel találkoztam a királyi családdal részéről. Az sem igaz, hogy a gyilkosság diktatúra következménye volt. A gáztejt éppen abban a pillanatban követték el, amikor diktatúrám már jóformán véget ért. Az a rendelet, amelyet november végén kiadtunk, áprilisra tüzte ki a választást s mi éppen azon a ponton voltunk, hogy a választásra az előkészületeket megtegyük.

Mánuel király hír szerint Antonio da Costa ezredes, volt nevelőjét, nevezi ki magántitkárává.

**A perzsa-török viszály.** A török kormány táviratban visszahívta teheráni követét, aki már a legközelebbi napokban visszautazik Konstantinápolyba. A követség ügyeit ideiglenesen a batumi török főkonzul fogja intézni.

**Német birodalmi gyűlés.** A postaügyi költségvetés folytatási tárgyalása során Twele államtitkár-helyettes kijelenti, hogy a hivatalnokok fizetésjavítására vonatkozó javaslat ügyében az egyes reszortok között folyó tárgyalások befejezést nyertek. Azt hiszi, hogy a javaslatot nemsokára benyújtja. Kraetke államtitkár bejelenti, hogy a telefóniák leszállítására vonatkozó javaslatról ma nem szól, mert azt a legközelebbi birodalmi gyűlés fogja tárgyalni. Kéri a házat, hogy ez ügyben csak a javaslat benyújtása után kezdje meg a tárgyalást. Hamecher cenzurpárti képviselő tagadja, hogy a postahivatalnokok nem őrzik lelkiismeretesen a levéltitkot. A helyi portó, valamint a keleti tartományokba küldött hivatalnokok pótléka ügyében benyújtott javaslatot ellenzi. A távirat munkások munkásbizottságai örvendetes jelenséget képeznek, de hivatalnoki bizottságok kiküldését is szükségesnek tartja. Nem hiszi, hogy a hivatalnokok teljes bizalommal volnának a postaigazgatóság iránt. Twele államtitkár fejtegetései a fizetésjavítás ügyében nem feleltek meg pártja várakozásainak. Kérdezi, vajjon a javaslatot még a jelen ülésnapon benyújtják-e. Beck (nemzeti liberális) kifejti, hogy a postaigazgatóság bebizonyította, miszerint a forgalom követelményeinek megfelelni igyekeznek és a hozzáfűzött várakozásokat kielégíteni törekszik. Reméli, hogy a hivatalnokok fizetésjavítására vonatkozó javaslatot mielőbb benyújtják. Beck kijelenti, hogy pártja nem fogadja el a javaslatot. Linz birodalmi párti megjegyzi, hogy a telefoniák módosítása kedvezőbb a síkföldre nézve, a nagyvárosok azonban károsodnának.

**A francia kamara ülése.** A kamara a marseillei államrendőrség életbeléptetésére vonatkozó törvényjavaslatot fogadott el, majd folytatta a jövedelmi adóra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Ribot képviselő kifejti, hogy a javaslat főleg a kisebb embereket sújtja, akik nem képesek úgy, mint a gazdagok, pénzüket külföldi bankokban elhelyezni.

A javaslat tárgyalását folytatják. Legközelebbi ülés hétfőn.

**A komitácsi.** A bolgár bizottságban uralkodó zavarok miatt számos bolgár komitációs veti magát alá a török hatóságoknak. A Monasztirban és egyéb helyeken tartott házkutatás alkalmával görög és bolgár bandák levelezéseit találták meg. Ennek következtében számos letartóztatás és egyéb intézkedés várható. Szalonikiban, Üszkübben, Monasztirban és más helyeken helyi bizottságokat küldtek ki a forradalmi bizottságok fildözésére. E helyi bizottságok ellenőrzésével főbizottság bizatott meg, amelynek tagjai Mazhar bej, az üszkúbi vilajet főtitkára és Enver bej vezérkari őrnagy. E főbizottság mellé még

az egyes városok a rendőrfőnökeiket rendelik ki. E főbizottság ezidőszert Monasztirban működik. A főfelügyelő ezen intézkedéséről török részről azt várják, hogy a forradalmi bizottságok propagandáját meg fogja bénítani.

**Marokkói helyzet.** Mazagan távirat alapján Philibert tengernagy azt jelenti, hogy Olaui kaid unokaöccse 500 lovassal és 600 gyalogossal Asemurba bevonult. Mazaganban mindazonáltal a helyzet nyugodt.

E hó 10-én egy Houel nevű francia újságíró, aki a legutóbbi négy hónapban Muley Hafid mellett időzött, Uleidsaidba érkezett és Amade tábornoknak Muley Hafid nevében a következő javaslatot tette: Muley Hafid kész a saujah törzsre kirótt bírság megfizetésére, ellenben azt mondja, hogy a francia csapatokat visszahívják és Franciaország őrizze meg semlegességét a köztite és Abdul Aziz közti vitában. Amade tábornok kijelentette, hogy ez ügyben a döntés nem illeti meg és a rábizott katonai hatalom feladata határain túl nem mehet. Houel nem tért vissza Muley Hafidhoz, csak kísérelt küldte vissza. Kijelentése szerint a marokkóiak azt a nézetet vallják, hogy e hó 2-án nagy vereséget szenvedtek. A katonák csak fanatizmusból ragaszkodnak Muley Hafidhoz.

### A galambok csak szerelmeskedjenek.

Az angol hadügyi vezetőség elhatározta, hogy a hadsereg galambügyi osztályát feloszlattja. Ez az osztály a postagalambok osztálya volt. Néhány száz galambot elvontak rendez foglalkozásától, a szerelmeskedéstől és betanították őket üzenetet vinni messze-messze bekerített helyekre, ostromlott várakba.

De föltalálták a szikra-telegrammot. A francia csapatok marokkói operációjáról ilyen drótnélküli távirat után értesítik a francia kormányt. Kazablankát ezeröttszáz kilométer választja el Páristól. Ezt a távolságot néhány pillanat alatt szeli át a sürgöny. Hogy tudnának ezzel versenyezni a galambok? Az angol hadügyminiszter tehát észszerűen cselekedett, amikor szólnak eresztette galambjait.

A szikra-telegramm végképpen fölöslegessé tette a tubiczákat. Igaz, hogy ez a Marconi-telegráf még nem tökéletes. Nagy hibája, hogy a táviratot nemcsak a címzett kapja meg, hanem mindenki, kinek ilyen készüléke van. Például a Marokkóból elexpediált sürgönyt nemcsak Párisban vették föl, hanem egy New-York közelében járó hajó is, mely Marconi-apparátussal föl volt szerelve. De hát ez a hiba reparálható és már azon az uton is vannak, hogy eltüntessék.

A galambok tehát tovább is nyugodtan megmaradhatnak az édelgők szimbolumának. S igen valószínű, hogy a technika haladása lassankint megmenti az összes állatokat attól az igától, melyet az ember reája rakott. Az igavonó barmoknak már ma sincs az a seregük a gazdaságban, mint akár husz esztendővel ezelőtt. A cséplőgép, gőzeke, gőzerővel dolgozó zuzó-malmok: csomó állatot tettek feleslegessé. De mindez csak a halovány kezdete annak a szédítő fejlődésnek, melynek forgatagába belekerülünk. Ha az automobilt leszállítjuk a fényűzés polczáról a mindennapi szükséglet terére — s ebben már kételkedni sem lehet — lovat, ökröt, ha látni akarunk, az állatkertbe fog keilteni mennünk. A mezőgazdaság indusztriálózódása megkezdődött és bizony idő kérdésénél nem egyéb, mikor a gép ott is korlátlanul átveszi az uralkodást.

A fejlődés fokai elég élesen választódnak el egymástól. A civilizáció kezdetén az ember önmaga gondoskodott főtartásáról. Később megszelídített néhány állatot, hogy ez segítségére legyen munkájában. A művelődés fénykorában (persze, csak mi látjuk ezt fénykornak,

mert lesz idő, mikor a kezdetlegesség szimbolusmaként fogják emlegetni) a gépet fogta szolgáltatába. A gép végez minden munkát és az ember csak arra ügyel, hogy csavarjai meg ne lazuljanak. Még csak szédítő perspektívának sem lehet ezt nevezni. A leggyöngébb szemnek is látnia kell, hogy a fejlődésnek ez a tendenciája.

Ézt látva, mekkora naivitásnak tinhetik föl az a beszéd, mely azt akarja elhitetni, hogy a társadalom mostani rétegeződése változtathatatlanok. Mikor egy ember kezével ölte meg a vadat, olyan volt-e a társadalom, mint ma? És akkor, mikor a buza csirázásától kezdve egész addig, míg farsangi fánkká nem válik, a gépgyomrában fog lakni: olyan lesz-e a társadalom, mint a mostani? A hivatásuknak visszaadott angol galambok felelnek e kérdésre.

## MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

**Uj közigazgatási járások.** Alsó-Fehér vármegyében a belügyminiszter jóváhagyása folytán tövisi járás elnevezéssel és Tövis székhellyel egy új közigazgatási járás szervezetét, amely 1908. január 1-én fel is állítottán, az új járási szolgabírói hivatal működését a jelzett napon meg is kezdte. Az új járáshoz a következő községek csatoltattak: a nagyenyedi járásból Tövis, Paczalka, M.-Kapud, Diók, Csáklya, Felgyógy, Diómál és Havasgyógy községek; a magyarigényi járásból Itregáld, Felső-Gáld, Mindszent, Benedek, Alsó-Gáld, Vajasad, M.-Szent-Imre, Gáldtő és Kozslárd községek; a balázsfalvi járásból pedig Mihálcza és Obrázsa községek. A nagyenyedi, magyarigényi és balázsfalvi járásokhoz tartozó többi községek ezután is ezen járások területkörében maradtak.

Zemplén megyében, Mezőlaborcz székhellyel és mezőlaborcz járás elnevezéssel ugyancsak egy új főszolgabírói járás alakítását engedélyezte a belügyminiszter, mely a működését 1908. évi január 1-én megkezdte. Az új járás területéhez a következő községek csatoltattak: A homonnai járásból az izbugyaradványi körjegyzőséghez tartozó Izbugyabéla (Balintpuszta), Laborczér, Izbugyalaborcz, Rubó, Laborczradvány, Izbugyaradvány és Ökröske községek; a felsőcsehényi körjegyzőséghez tartozó Felsőcsehény, Alsőcsehény, Hegyescsaba, Laborczér, Rokitócz, Roskócz, Szukó és Nyákó községek; a mezőlaborcz körjegyzőséghez tartozó Mezőlaborcz, Midrány, Palota és Kalenő községek; a viravai körjegyzőséghez tartozó Csabaháza (Kertésztelep), Óbajna, Ujbajna, Megyafalu, Világ és Virava községek; a laborczfői körjegyzőséghez tartozó Laborczfő, Boró és Nagycsertész községek; a sztrópkói járásból: a homonnaolykai körjegyzőséghez tartozó Homonnaolyka, Sztrópkóolyka, Gödrösolyka, Oroszkánya, Bejép, Dobbos és Variháza községek; a havai körjegyzőséghez tartozó Mákos, Havai, Hegyesbisztra, Kispolány, Mokó, Nagyderencs, Kiderencs, Felsőladács, Alsőladács, Nagytavas és Kis-tavas községekkel. A homonnai és sztrópkói járáshoz tartozó többi községek továbbra is ezen járás hatósága alatt maradnak.

**A magyarosítás érdekében.** Kolozsvármegye közgazgatási bizottsága Dózsa Endre alispán elnöklésével ülést tartott. Az ülésen Váro Bényi királyi tanfelügyelő indítványt nyújtott be a görögkeleti és görögkatolikus egyházak főhatóságának a törvény betartására való figyelmeztetése tárgyában. A tanfelügyelő javasolta, hogy keressék meg azokat a görögkatolikus egyházi főhatóságokat, amelyeknek hatásköre alá vallási tekintetben Kolozsmegye románjai tartoznak. A megkeresésben kéri fel a püspököket, hogy gondoskodjanak mindenekelőtt a népiskolák rendtartási pénzének magyar nyelven való vezetéséről. Figyelmeztessék és intsék az egyházi főhatóságokat, hogy utasítsák a tanítókat arra, hogy a tanulók négy éves iskoláztatásuk alatt sajátítsák el annyira az állam nyelvét, hogy gondolataikat magyarul is ki tudják fejezni. Azokban az iskolákban pedig, amelyek már részesültek az államségélyben, a tankönyveket, órarendet stb. a tanfelügyelőségnek idejében kiüldjék meg felülvizsgálás céljából. A bizottság hozzájárult a tanfelügyelő indítványához.

Kérjük mindenütt a világhírű  
**Hercules-sör**  
MALÁTA-TÁP-SOR - különlegességet.

## TÁVIRATOK.

## Porosz képviselőház.

Berlin, február 14. A képviselőház a kultusz-költségvetés folytatásának második tárgyalása során Strössen konzervatív, Jadzewski lengyel fejtegetéssel foglalkozik és azt mondja, hogy a Poroszországban lakó lengyeleknek a rossz bánásmódra vonatkozó panaszai indokolatlanok. A kormány nem tanúsíthat több előzékenységet a lengyelekkel szemben. Akik Poroszország lengyel politikáját hibáztatják, nézzék meg, hogy Galiciában miként bántanak a tulsulyban lévő lengyelek a ruthénekekkel. Akármint mond Jadzewski, a poroszországi lengyelek sorsa jobb, mint a galicziai ruthéneké. A miniszteri fizetés tételét, valamint több más tételt elfogadtak.

## A szkupstina ülése.

Belgrád, február 14. A kormányparti Uzurovics interpellációjára Stojanovics Koszta földmivelésügyi miniszter kijelenti, hogy a kormány Bécsből azt az értesítést vette, hogy a kereskedelmi szerződés Ausztria-Magyarországgal létrejött. (Éljen a kormány! a jobboldalon. Éljen Ausztria! a baloldalon.) Jogsimolvasi ijturadikális azon kérdésére, vajlon a monarchiának megadja-e az állategészségügyi ellenőrzés jogát és vajlon biztosított-e Szerbia részére az élő-állat kivitel. — a földmivelésügyi miniszter kijelenti, hogy e kérdésekre nem válaszolhat, mert a kereskedelmi szerződés részlet-rendelkezéseire vonatkoznak. Mindenesetre kijelenti, hogy a kormány gondoskodott arról, miszerint Szerbia kereskedelmi érdekei megóvassanak. A szkupstina ezután folytatta a költségvetési vitát.

## Gubastov távozása.

Pétervár, február 14. A külügyminisztériumban ma bucsuzott Gubastov, a miniszter nyugalmazott segédje. A külügyminiszter császári rendeletet olvasott fel, mely kiemeli, hogy Gubastov, mint vatikáni miniszterrezidens a fennálló jó viszony megszilárdítására törekedett és azon fáradozott, hogy a Japánnal való halászati egyezmény tárgyalásaiban, amelyekre megbízást nyert, eredményt érjen el.

## Orosz-török ellenségeskedés.

Pétervár, február 14. (Saját tudósítónktól.) A Brsevija Wiedomosti értesülése szerint gróf Woronzow-Dankow kaukázusi helytartó elnöklété alatt tanácskozás volt, amelyen megvitatták a helyzetet a perzsa-török határon.

Stolypin Sándor, a miniszterelnök fivére, a Novoje Vremja mai számában szövevényes beszédet tartott, hogy Törökország háborúra fegyverkezik Oroszország ellen ezikkében a miniszterelnök fivére lehetségesnek mondja, hogy az örmény forradalmi bizottság, amely a Kaukázusból a Balkánra költözött át, Törökországot szeretné háborúba keverni Oroszországgal, mert hisz az örmény bizottságnak nincs veszteni valója, csak nyerni a kalandon. Annyi bizonyos, hogy Oroszország részéről kihívás nem lesz, viszont a szultán politikai bölcsesége némileg biztosíték arra, hogy a háborus pártot korlátok közé fogja szorítani.

## Mezőgazdasági pénztár.

Bukarest, febr. 14. A kamara mezőgazdasági pénztár felállítására vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalta. A pénztárnak a célja, hogy a gazdasági munkásoknak a birtok-szerzés megkönnyítése, így középbirtok teremtesék. A szenátus a technikai vasuti szolgálat egységére vonatkozó törvényjavaslatot egyhangulag elfogadta.

## Az Allan szigetek.

Stockholm, február 14. Trolle külügyminiszter megcáfolja a „L'Opinion” című lap azon híreit, amely szerint Svédország bizonyos kompenzációk fejében hozzájárul az Allan szigetek megerősítéséhez.

## Választott bíróság.

London, február 14. (Saját tudósítónktól.) Beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy Angolország és az Egyesült Államok között tárgyalások indultak meg választott bírósági szerződés megkötése céljából az amerikai kormány és Franciaország között létrejött szerződés mintájára.

## A czukorkonvenczió.

Brüsszel, február 14. Németország ma ratifikálta a brüsszeli czukorkonvenczió pótkáját és fejezőkönyveit.

## A дума alelnöke lemondott.

Pétervár, február 14. Chomjakow dumaelnök ma kijelentette, hogy báró Meggendorff lemondott alelnöki tisztéről.

## Közgazdasági táviratok.

New-York, febr. 14. Terményárak. Gyapoi, New-Yorkban 11.35, márcz.-ra 11.58, máj.-ra 11.79. New-Orleansban 11.75. Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 180.— Zsir. Vestern Steam 7.90. Rohe testvérek 7.80. On 28.75—28.87, Réz 13.12—13.37. Csikagó, febr. 14. Gabonártszák. Zárlat. Buza irányzata szilárd, márcziusra ——— K., májusra 93.63—96.25 K. lengeri szilárd, máj.-ra 60.36—60.50 Csikagó, febr. 14. Terményárak. Zsir február 7.02, tegnap 7.20, májusra 7.17, tegnap 7.27. Szalonna short clear, 6.37 tegnap 6.87. Serlésus májusra 11.25, tegnap 11.50.

## UJDONSÁGOK.

## Lourdes.

\* \* \*

Ötven éve él és virágzik a kegyes rege Lourdes csodatevő patakjáról, ama patakról, amelyiknek partján szegény vézna beteges kis lány, az apró Bernadotte a maga beteges fantáziájával megpillantotta a szent szüzet, a kék öves fehér ruhába öltözött látomást, akinek meztelen — de februárban sem fázó lábain arany rózsák virítottak.

Akkor — most február tizenegyedikén mult ötven esztendeie — amikor Bernadotte a maga meglátását lelkendezve először elmondotta, a leány anyja, az egyszerű természetes eszű parasztasszony ezt tanácsolta:

— Képzeldés az egész. Felejtse el a dolgot s ne menjen többé a massabiellei sziklákhoz!

Bernadotte azonban — a betegesen álmódzó kis lányok szokott konokságával visszament a massabiellei sziklákhoz s még tizenhatszszor látta a szent szüzet. Szegény kicsi lány ebben az exaltált álomlátásban dehogyan képzelte, hogy lábba fogja hozni egész Európát, szent kuruzslók — hála a ma is virágzó hiszékenységek — a massabiellei sziklák tövében lóság. Néha csak a beteges dispozióju agy-

Látszólag istentelenség az, amit most írni szándékozom, de csak látszólag, mert ne méltóztassanak elfelejteni, hogy a vallás és a babilonia nem egy. Az orvosi és pszichológiai tudás mai fejlettsége iokán már elismerte a köztudat, hogy az, amit a szemünkkel látunk, fülünkkel hallunk, orrunkkal szagolunk, nyelvünkkel ízlelünk, nem minden esetben kézzel fogható valóság. Néha csak a beteges dispozióju agyban rajzolódik ki a kép s az a valóságban egyáltalában nem él. Primitív tudás abszolút bizonyítéknak tekintette a beismerést. Ha valamely fokozott szenzibilitásu beteges hiszterika azt vallotta, hogy magát az érzékesiklandozó bosszorkányzissral bekenve, az ördöggel szerelmeskedett, a középkori bíró kételedés nélkül hitt neki, fogta a beteges hiszterikát és szigoruan megégette. Ma már hála a fejlődő értelemnek, tul vagyunk ezen, a beteges hiszterikákat, hogyha szerelmeskedő ördögökről regélnek, tébolydába csukják, mint ahogy a delirium tremensben snylódó képzeldés agyu embernek sem hiszi el senki, hogy igazi patkányokat látott mászkálni a padlón és a falon.

De miért, hogy csak a patkányokban kételedik a közvélemény ama része, amelyik a huszadik században is hiszi a lourdesi csodát? Hogyan lehet az, hogy mihelyt patkányok he-

lyett szent szüzekről s más effélékről van szó, mindig lehet találni bizonyos kvantum embert, aki föltétlenül s vakon hiszi, hogy valóban megtörtént egy vagy más különösen színezett s rendszerint naiv fantáziával elképzelt esemény?

Talán azért, mert vannak, akiknek hasznos az ilyen kegyes hiedelem? Zola, a hazugságok nagy irtója, vallotta, hogy ezért s akárhogy áll is a dolog, szegyealni lehet, hogy a huszadik század küszöbén egy természetes eszű paraszt asszony, aki már z első félóraban megmondotta az igazságot, okosabb volt, mint a fél Európa!

## Ben.

NAPIREND. Naptár. Szombat, február 15. — Róm. kat.: Fausztin. — Prot.: Bátor. — Görög-ország: Február 2. Jéz. Bemut. — Zsidó: Adar 12. Sabbath. — Thezve. — A nap két reggel 7 óra 9 perczkor, nyugszik délután 3 óra 19 perczkor. — A hold két délután 3 óra 24 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 3 perczkor. — A hold földtávolban éjjel 4 óra 24 perczkor. — A miniszterek nem fogadjak. — A Magyar Jogászegylet teljes ülése esti 6 órakor Szemeru-utca 10. — A Lipótvárosi Kaszinó művészestélye esti fél 9 órakor. — A Széchenyi-szövetség elmestélye a Royalban. — A Tiszti Kaszinó elmestélye. — Az építészeti és műszaki rajzolók bálja a Vogadóban. — A H. ker. Társaskör táncmulatsága esti 8 órakor. — A Budapesti Szűcs- és Sankapárosok Egységetének elmestélye Sándor-tér 4. — A hivatalosalk bálja az Erzsébetvárosi Körben. — A Kereskedelmi Akadémia Sportegységetének estélye 9 órakor Akadémia-utca 3. — A Ferencvárosi Polgári Kör elmestélye Bakáts-tér 11. — A M. T. K. közgyűlése Wesselényi-utca 38. — A Budapesti Polgári Lovászegylet táncvizalma Marczibányi-tér 6. — Az Iparművészeti Múzeum ismeretterjesztő előadása délután 5 órakor. — Az ö-budai hajógyár tisztviselőinek bálja a budai Vizadóban. — Az építőiparosok országos gyűlése az Ujvárosi házaan délután 8 órakor. — A Sokol cseli tornaezylet árczos bálja a Terézvárosi Kaszinóban. — A Sportkedvelők Körének táncestélye Szemeru-utca 10. — A Pedagógiai Társaság felolvasó ülése délután 5 órakor az Akadémiában. — A Magyar Közgazdasági Társaság felolvasó estélye 6 órakor Mária Valéria-utca 12. — A Könyv- és Zeneműkereskedelmi Egyesület táncmulatsága. — A Bözsike-asztaltársaság bálja. — A Felsőkeresztvárosi Kaszinó hangversenye. — A Magyarországi Kelmestés és Vegytisztító Munkások és Munkások Egységetének estélye a Sas-körben. — A MIÉNK kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Zempléni Tivadar gyűjt. kiállítása a Könyves Kálmán múzeumában (Nagyintéző-utca 37-39) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Keeskeméti-utca 3) nyitva egész nap, belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kizyó-téri szalonjában nyitva 9-3-ig. Belépődíj 20 fillér. — Axell Gallen egyjt. kiállítása a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10-2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Széchenyi-múzeum nyitva 10-12-ig. — Az ainkumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — Az Orsz. Ráth György-múzeum nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet királyné emlékmúzeum nyitva 9-1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az egyetemi könyvtár nyitva 9-12 óráig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9-12-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3-6-ig.

— Személyi hírek. Dr. Kóhli Medárd püspök, aki minden ujesztendőben személyesen adta át Rómában a pápának a hercegrímás üdvözlését, az idén betegsége miatt nem utazhatott el az örök városba. A püspök betegségéből fölépülve, a napokban dr. Nemes Antal pápai prelátus társaságában elutazik Rómába, hogy a szokásos tisztelgésre járuljon a pápa elé.

— Uj csillagkeresztés hölgy. Mária Jozefa főherceggasszonyt Vetter von der Lilie grófné született Gudenus Mária Terézia grófnének a csillagkeresztrendet adományozta.

— Szerényl József államtitkár szabadsága. Szerényl József államtitkár, aki megrongált egészségének helyreállítása céljából pár nap előtt délvidékre utazott, tiz-tizenkét nap mulva szándékozik visszatérni Budapestre, amikor újból átveszi hivatalának vezetését. Az államtitkár távolléte alatt is foglalkozik minisztériumának hivatalos aktáival, amelyeket utána küldenek Cigalebe, ahol jelenleg tartózkodik.

— Vilmos császár útja. Vilmos császár végleg elhatározta, hogy még az idén tavasszal Korfuba utazik és április legnagyobb részét ott fogja tölteni. Valószínű, hogy a császár nem az egész utat fogja tengeren megtenni Hamburgból Korfuig, hanem valamely déli kikötőben fog hajóra szállani. Még nincs megállapítva, hogy mely kikötőben és az sem biztos, hogy milyen vasutvonalon fog utazni a császári pár. A Post közli, hogy a császári pár Veleuczében fog hajóra szállani s onnan utazik Korfuba.

— Uj anyakönyvvezető. A belügyminiszter Sopronmegyében a ruszti anyakönyvi kerületben dr. Rácz Alfréd polgármestert anyakönyvvezetővé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— Carducci emlékezete. A nemrégiben elhunyt nagy olasz költő emlékeztetére a fiúmei olasz irodalmi egyesület a városi színházban felolvasó ünnepet tart. Az emlékünnepen Carducci irodalmi működését fogják méltatni.

— Lueger üdülése. Lueger bécsi polgármester hosszabb tartózkodásra Lovranába érkezett, ahol báró Premer villájában száll meg.

— **Hírek a szerb király lemondásáról.** Hogy Péter király nem igen jól érzi magát a szerb trónon, azt igen sokan tudják, noha sokan tagadják. Nem jól érezte magát ott, mikor elődjének tragikus halála után elfoglalta a trónt; kényelmetlen volt a heyzete, mikor az európai udvarokban fáztak arra a hírre, hogy látogatást fog tenni s még kényelmetlenebb volt a helyzete a királygyilkosok miatt. De azért kötve kell hinni annak a hírnek, amely Belgrádból érkezik: Gyurics Milán kormánypárti képviselő az új radikálisok lapjában, a „Dnevni List”-ben feltűnést keltő cikket tesz közzé az Ausztria-Magyarországgal való kereskedelmi szerződésről. Gyurics, akiről tudvalevő, hogy Péter királynak barátja, azt mondja, hogy ez a kereskedelmi szerződés Szerbiára nézve nagyon kedvezőtlen, de Szerbia kénytelen volt elfogadni, mert csak ez a szerződés nyithatta meg Péter királynak az utat Bécsbe és Pétervárra. Péter király e két látogatás után le fog mondani a trónról. A „Szamouprava” meg is czáfolja ezt a hírt.

— **Gróf Karácsonyi Kamilló temetése.** Gróf Karácsonyi Kamilló, Kamenicza, Laudon-tanya, Vörösvár, Solymár és Szentivány ura, Karácsonyi Jenő budai palotájának első emeletén fekszik ravatalon. Ebben a pazar, fejedelmi környezetben, a délszaki növények között, alacsony katafalkon áll az antik-stilusu szarkofág, amelyben diszmagyarban nyugszik a meghaldogult. A termet megtölti a száz meg száz illatos friss virág illata, amelyek körülölelik a ravatalt. Mellette a Karácsonyi-család négy huszára áll őrséget, a dalias legényeken tompa pirosszínű gazdag ezüstsujtással megrakott magyar huszáruha feszül. A teremben két apáca imádkozik a hallból felkanyargó lépcső aranyos karfája végig van rakva koszorúkkal. A teremben levő családi koszorukon kívül koszorut küldtek még: a főrendiház, a Budapesti Ügető-Egyesület, az uradalmi tisztikar, herceg Odescalchy Géza és neje, dr. Gyarmati Viktor, Szaibb, Gulden, Nitsch, dr. Révai és neje, báró Gudenus Ernő, gróf Andrassy Géza, gróf Zichy János, báró Révai Simon, Piret Lajos és igen sokan mások. A kondoleáló iratok és részvétlívratok is ezrivel érkeznek gróf Karácsonyi Jenőhöz, a meghaldogult bátyjához. Maga ő felsége is kondoleált, a kabinet-iroda utján a következő táviratot küldve:

„Ő császári és apostoli királyi felsége mély sajnálattal értesülvén Nagyméltóságod ücsésének elhunytáról, legkegyelmesebben meghagyni méltóztatott, hogy részvéte excellenciádnak tudomására adassék. Kabinet-iroda.”

Azonkívül részvétét fejezte ki az uralkodó család számos tagja, az arisztokrácia és a társadalmi meg politikai élet előkelőségei. A temetés ma délután 3 órakor volt. A szertartást dr. Kohl Medárd püspök végezte a krisztinavárosi plébános, a kerületi papság és tíz papnövendék segítése mellett. A beszételek után a holttestet a pályaudvarra szállították, és onnan Bánlakra vitték és ott újlagos beszentelés után az offszencizai kegyuri templom sírboltjában helyezik örök nyugalomra.

— **A német császár beszéde.** A „Homiletic Review” című angol folyóirat e havi számában közli Vilmos császár egyik ismeretlen beszédét, amelyet a „Hohenzollern” jacht fedélzetén tartott. Lukács evangéliumából idézte a következő sorokat.

„És jelt adtak társaiknak, akik a másik hajón voltak, hogy jöjjenek és segítsenek nekik. És ők jöttek és megtöltötték mind a két hajót, míg végre elmerültek.”

Majd így folytatta:

„Ami akkoriban a jeladás volt, azaz a közös barátoknak a közös munkában való ilyen egyszerű és természetes érintkezése, az ma sajátos beszéddé fejlődött, amelyet minden hajós megért, aki ismeri a jelzések nemzetközi kodexét. A keresztényeknek is van egy hasonló nyelvük azok számára, akik az élet oceánján eveznek és az örökkévalóság kikötője felé kormányoznak. Ez is nemzetközi érintkezési eszköz, jeladás az egyik részéről a másikhoz, a keresztényi tudat különös jelzése és egyszersmind azoknak a nyelve, akik a másik hajóban vannak. Ebben rejlik az igazi keresztény bölcsesség, — nevezetesen az, hogy az élet minden útjában és fordulatában ne csak az Ur szavára, de a jeladására is figyeljünk. És aki az életben

hű szolgálja neki, az igyekszik nemcsak szavait, hanem csendes intéseit is követni.”

— **Az Ujságírók Egyesületéből.** A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmánya ma délután Herceg Ferencz elnöklésével ülést tartott. A választmány a vasárnapi munkaszünetnek legutóbb történt felfüggesztése miatt vasárnapra egybehívott rendkívüli közgyűlés előkészítésével foglalkozott. Seress László főtitkár betervezte a memorandumot, amelyet a választmány a közgyűlés elé terjeszt. A kereskedelmi miniszterhez intézendő memorandum tiltakozik a vasárnapi munkaszünetnek indokolatlan felfüggesztése ellen. Bejelentették, hogy néhai Grosz Zsigmond örökösei 500 korona adományt küldtek a segítőalap javára. A választmány az adományt köszönettel fogadta. Folyó ügyek tárgyalása után Bárdos Artur fővárosi hírlapíró az egyesület rendes tagjai sorába felvették.

— **Mit kíván a pápa?** A Rómában megjelenő „Osservatore Romano” a pápa beszédét közli, amelyet az Aranyszajú Szent János tizenöt évszázados jubileumi ünnep diszküldött-sége előtt mondott. Miután a küldöttségnek és a hitbuzgó püspököknek, akik Keletről jöttek az ünnep fényének emelésére, megköszönte jövetelüket és megelégedését fejezte ki, hogy részt vettek az ünnepi nagymisén, azt a kívánságát fejezte ki, hogy Kelet összes katolikusai a katolikus egyház kebelébe térjenek vissza. A pápa felsorolta a jóakarát mindama jeleit, amelyet elődei egészen XIII. Leóig, a Kelet népei iránt tanúsítottak és hozzátette, hogy őt is az a hő vágy hatja át, hogy mindent megtegyen a szerencsétlen szakadás következményeképpen előállott hamis fölfogások és elítélések eltüntetésére. Hangoztatta, hogy a görög egyházi szertartás Rómában nagy megbecsülésben részesül és megjegyezte, hogy hő imában kéri Istent, világítaná meg a megtévedt lelkeket, hogy megismerjék az egész katolikus egyház egyetlen legfőbb pásztorának szuverén tekintélyét. A pápa végül az összes jelenlévőkre és a Kelet összes katolikusaira áldását adta.

— **A kivándorlási ház.** Fiumében a belügyminisztérium kiküldöttjei holnap veszik át a kivándorlási házat. A ház bérlője Metkovich János fiumei kávé-s, ki a szerződést már aláírta. A kivándorlási ház április 1-én nyílik meg.

— **Vizsgálat egy pánszláv káplán ellen.** Párvy Sándor szepesi püspök vizsgálatot rendelt el Tomának József rusztini káplán ellen. Párvy püspök a vizsgálat megejtésére Mudzsák dékánt és Vojticek és Csizmér plébánosokat küldötte ki, akik tegnap Rusztinban közel száz embert hallgattak ki. Tomának káplánt pánszláv agitáción kívül azzal vádolták, hogy több árvamegyei tanítót az állam ellen izgatott olyképp, hogy azt mondotta nekik, hogy a magyar állam elismerésére tett esküjök tót emberre nézve nem lehet kötelező. Jóstyák András lomonai tanító azt vallotta, hogy a püspök tilalma daczára is terjesztette a Ludove Novini című pánszláv lapot. A püspöki kiküldöttek kellő bizonyítékok hiányában Tomának káplán ellen a további eljárás megszüntették, de figyelmeztették őt, hogy ha a pánszláv agitációban továbbra is résztvesz, a püspök nyomban fel fogja függeszteni állásától.

— **Diáktüntetés Münchenben.** Barbenhever müncheni tanár tegnapi előadásán óriási botrány volt. A hallgatók éktelenül szidalmazták a tanárt és közben Schnitzert éltették. Barbenhever nem tudta előadását megkezdni. A nagy lármában megjelent Endres rektor, aki a tüntetőket csillapítani akarta, arra kérte őket, hogy álljanak el a további tüntetéstől és bízzák az egyetemi szenátusra a tanári kar érdekeinek megvédését. Barbenhever rendkívül élesen és a kollegiális határan messze túlmenő polémiában támadta meg Schnitzert. Előadásait kénytelen volt egyelőre megszüntetni. Albert érsek Brandinger képviselőhöz levelet intézett, amelyben határozottan megtiltja neki a liberális pártban való megmaradását.

— **Szana Tamás halála és az olasz művészek.** Szana Tamás halála az olaszországi művészek körében is általános részvétet keltett, akik mindannyian egyaránt tisztelték a kiváló műkritikust, aki egyik legalaposabb ismerője volt a régi és a modern olasz művészetnek. Elhunytá alkalmából nevükben Dall'Oca Bianca Angeló meleghangu részvétlívratot intézett a Petőfi-Társasághoz.

— **A tisztli kauzió miatt.** Lapunk legutóbbi számában közöltük, hogy a vasmegeyi Szarvaskenden a Sibrik-nemzetség ősi kastélyában szíven lötte magát és meghalt Sibrik Kálmán földbirtokos egyik szép leánya, Sibrik Kamilla. A megindító drámának — mint jeleztük — a katonai kauzió volt az okozója. Sibrik Kamilla egy esztendő óta járt jegyben egy Lovácz Dezső nevű fiatal huszárőrnagygyal, aki Kassán állomásozik az esküvével. A fiatal pár nagyon szerette egymást, de az esküvőt újra meg újra el kellett halasztani, mert a katonai törvény szerint megállapított kauziót sehogy sem tudták előteremteni. A menyasszony huga, hogy segítsen a bajon, ekkor nagylelkűen lemondott a saját örökségéről Kamilla részére, de a két leány öröksége együtt sem tett ki annyit, amennyit a kauzió kitesz. A múlt héten a völgevény levelet irt, amelyben lemondott a házasságról. Nem akarta a gyönyörű fiatal leányt egész életére tönkretenni és inkább lemondott a kezéről. A lemondó levél nagyon megrázó hatással volt Sibrik Kamillára. Édesatyja, a huga és a fivére, aki szintén huszártiszt, igyekeztek megvigasztalni, de hiába; a szerencsétlen leánynak nem volt többé se éjjele, se nappala. Kétségbeesésében született meg benne a halál gondolata. Tegnapelőtt délután igyekezett nagy bánatát elpalástolni lesújtott hozzátartozói előtt és jókedvet erőltetett magára. Uzsonna után elvonult a családi kastély egy szobájába és revolverrel agyonlötte magát. Hozzá tartozói a lövés zajára rémülten siettek a segítségére, de későn, mert a boldogtalan teremtést nyomban megölte a golyó, amely a szívet járta át. Szobájának asztalán egy kis papírszeletet találtak. Mielőtt végzetes szándékát végrehajtotta volna, ezekkel a szavakkal bucsuzott el rajta övéitől:

— Bocsássatok meg a nagy szomorúságért, amit okoztam. Kamilla.

— **Intimitások a braunschweig-i udvarból.** A „Berliner Tageblatt” avatott tollból érdekes intimításokat közöl Braunschweig új uralkodójáról, János Albert hercegről, akinek legfőbb igyekvése népszerűsége tenni szert. Különös érdeklődést tanúsít a színházak iránt, ellentétben elődjével, aki még csak tudomást venni sem látszott a színművészetéről. Arra is törekszik a herceg, hogy a braunschweig-i huszárezred zászlója a braunschweig-i nemzeti színeket megkapja. A közönség azonban kifogásolja az uralkodónak az uniformis iránti túlhajtott előszeretét. Itt például udvari ünnepeken a civileknek nem szabad frakkban megjeleniök, hanem számukra ily alkalmakkal a francia mintájú udvari öltözék válik kötelezővé. Ez a berlini udvarnál jogszokás, a braunschweig-inél azonban kötelesség. A lelkészek kötelezettek az ugynevezett Luther-kabát viselésére és pedig nemcsak az udvarnál, hanem az utcán és odahaza is. Az új udvari lelkész azonnal simára beretváltatta az arczát.

— **Városok gyűlése.** A városok országos gyűlése, amelyet az adóreform elleni tiltakozás céljából hívtak egybe, február hó 26-án fog Budapesten megtartani. A meghívókat Bárczy István Budapest székesfőváros polgármestere küldötte szét. A magyar városok — ugymond a meghívó — folytonosan pénzügyi nehézségekkel küzdenek. Ennek oka az, hogy nálunk az összes adóbevételeknek az állam és a községek között való megosztása aránytalan, még pedig főleg a városokban éppen a város hátrányára. Ezen bajaink közepette egyedüli reménységünk az volt, hogy az egyenes adók reformjával kapcsolatosan megvalósulhat a városok háztartásának gyökeres rendezése s a városi polgárságnak felszabadítása a sok helyütt túl magas pótdadók sulya alól. Az adóreform előttünk fekvő tervezete ezt a reménységünket is meghiúsította.

— **Automobillegázolások.** Tegnap este az Andrassy-uton Novák Károly 16 éves tejkihordó felkapaszkodott Pavlik Ferencz egyfogatu bérkocsijára. A kocsi észrevette, hátracsapott az ostorával s a fiu az Andrassy-ut 55. számú háza előtt leugrott. Ekkor rohogott arra Lánczy Leó 410. számú automobilja, amely a fiut elgázolta. A mentők Novák Károlyt a Rókus-kórházba. — Ma délelben az Andrassy-ut 66. számú háza előtt Hatvani-Deutsch Sándor 297. számú automobilja elütötte Boldizsár Gyula 11 éves iskolás fiut. A szerencsétlen ballába és karja eítörött. A lakásán ápolják.

— **Uj tengeri hadinaszád.** A német tengerészeti Kormány fölszólította Seidemann, Haman és Freise műllheimi (a Ruhr mellett) mérnököket, hogy Kielben egy tengerészeti bizottság előtt próbálják ki praktikus találmányukat. A három mérnök, aki már Kielbe utazott, tudvalevőleg nagy feltűnést keltő találmánnyal lepték meg a hadügyi vezető köröket. A találmány egy naszád, amelyet nagy távolságból villamosság útján átszató rendszer szerint lehet irányítani és felrobbantani.

— **Kidobta a gyermekét a robogó vonatból.** Ma este rémes dolog történt az aszódi vasuti állomáson. Egy utas, kinek személyazonosságát eddig nem sikerült még teljes bizonyossággal megállapítani, öt esztendőös kis fiát kidobta a robogó vonat ablakából. A rémtettet a vonat egyik női utasa vette észre, aki az éppen teljes gőzre váltó vonat valamelyik második osztályú kocsijának folyosóján állott. Az 1507-es számú személyvonat, amely Hatvan felől érkezik Budapestre, hét óra tizennyolcz perczkor hagyja el az aszódi állomást. Indulás után az utasok legnagyobb része kint tolongott még a kocsik folyosóján, csak egy magas termetű, szóltan urimber ült a helyén öt éves kis fiával az egyik második osztályú vagon fülkéjében. Valamivel túl az állomáson, amikor a vonat teljes gőzzel vágott neki a nyílt pályának, egy utazó hölgy véletlenül hátrapillantva a füle belsejébe, iszonyu rémülettel látta, hogy ismeretlen utitársa egy hirtelen mozdulattal felkapja öt éves kis fiát és a lebecsátott kocsiblakon keresztül kidobja a töltésekre. A hölgy rémülete daczára sem vesztette el lélekjelenlétét, gondolkodás nélkül odafutott a vészfékhez és az emeltyüt teljes erejével megrántotta. A vonat az állomás közelében hirtelen megállott, az utasok és a vonatkísérő személyzet nagy kavardással tudott ki a pályatestre, az állomásról is emberek szaladtak elő megtudni, hogy mi okozta a hirtelen megállást. Hamarosan megállapították, hogy melyik kocsiban húzták meg a vészféket és az elősietőknek a folyosón rémildöző hölgy elmesélte aztán a történeteket. A tettes ott áll még mindig a kocs belsejében és kísérletet sem tett a menekülésre, sőt nem is védekezett a hölgy állításával szemben. Békén türte, hogy őrizetbe vegyék, amíg a vonat személyzete a kidobott gyermek keresésére indult.

A szerencsétlen gyermeket csakhamar meg is találták a vasuti töltések mentén, eszméletlenül, rettenetes sebekkel borítva. Ballábát a vonat kerekai bokában levágták, koponyája hátsó részén hatalmas seb tátongott. A sebesült gyermeket a pályatorvos vette ápolás alá, sebeit ideiglenesen bekötözte s egy ápoló kíséretében a 303-as számú gyorsvonattal utnak indították Budapestre, ahova előzetesen táviratot küldték a mentőknek, értesítve őket a szerencsétlenségről. A keleti pályaudvaron Berger rendőrelenőr vette át a sebesült gyermeket, akit aztán a mentők a Rökus-kórházba szállítottak. A gyermek összeroncsolt lábát még az éjjel amputálni kellett. Az orvosok azonban hisznek fölépülésében. A gyilkos apát Aszódon a csendőrség letartóztatta, de kihallgatható még nem volt, mert semmi kérdésre nem válaszolt. Azt hiszik, hogy hirtelen elmeháborodottság tört ki rajta s ebben a rohamában követte el borzalmas tettet. Egyelőre kiletét nem tudják. A sebesült gyermek zsebeiben találtak ugyan Ilmiczky Károly adótsízt nevére szóló iratokat, amiből azt következtetik, hogy a tettest így hívják. Az ismeretlen egyelőre az aszódi csendőrség őrizetében marad.

— **Gyilkos szerelem.** Poznik József, a csurgói Korona-szálló főpinczére szerelmi viszonyt folytatott Metzinger Erzsébet kaszírnyóval. A leány pár nap előtt elhagyta helyét, mire tegnap Poznik egy kisebb összeget elikkasztva a leány után szökött Pécsre. Pécsen egy szállóban vettek lakást, ahol Poznik ma reggel a leányt revolverrel lelőtte, majd azután önmagát lötte föbe. Poznik azonnal meghalt, a leány sebe halálos.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Szeristyóra községben tegnap este Dávid Miksa gazdag kereskedő kiment az udvarára körülnézni gazdaságában. Családja sokalta távolmaradását, keresésére indult. Csakhamar megtalálta bezuozott koponyával haldoklóva. Még ezután egy óráig élt, azonban kihallgatni nem lehetett és így titokban maradt, hogy ki követte el a gyilkosságot. A csendőrség nyomoz a tettesek után. Annyit megállapítottak, hogy

hátulról fejszével ütötték le Dávid Miksát, ki a szenvedett koponyatörés következtében meghalt.

— **Rémhir a perzsa sahiról.** Bécsben estefelé hirtelen minden kávéházban és uton-utfélen csak arról beszéltek, hogy a perzsa saht meggyilkolták. Hogy honnan támadt a hír, senki sem tudja. Hivatalos részről nem erősítették meg, a bécsi perzsa követségen épp oly keveset tudnak, mint a berlinin. Mind a két helyen azt állítják, hogy a rémhír alaptalan.

— **Az ezredes merénylője.** Rigában Printz ezredes a múlt éjszaka egy paraszt egészen közelről három revolverlövessel a fején könnyebben megsebesítette. Egy golyó messze röpítette az ezredes sapkáját. A merénylő elmenekült s most a rendőrség vérebekekkel kutatja.

— **Béke a pénzügyi tisztviselők egyesületében.** A Pénzügyi Tisztviselők Orsz. Egyesületének Madarassy-Beck Gyula elnöke alatt lefolyt viharos közgyűlést — mint értesülünk — a békés együttműködés szükségességét hangoztató lojalis nyilatkozatok zárták be, úgy hogy a reformpárt fellépése az egyesület működésének nem hátrányára, de javára fog szolgálni. Amikor az elnök a választás eredményét kihirdette, azt is hangsúlyozta, hogy a választásban nincsen győző és legyőzött és a vezetőség mindig azon lesz, hogy a pénzügyi tisztviselők érdekeinek szolgálatában minden pártárnyalat képviselői érvényesüljenek, és reformtörvényeiket, amennyiben azok az egyesület igazi célját és rendeltetését szolgálják, érvényesíthessék. Ezen rendkívül kedvező benyomást keltett elnöki enuncziáció arra birta a reformpárt vezérét, Tauber Vilmost, hogy hasonlóan békés szellemű nyilatkozatot tegyen és úgy a maga, mint pártja közreműködését az egyesület alapszabályszerű hivatásának betöltéséhez felajánlja. E kijelentések közhelyesséssel találkoztak és az elnök mindjárt ki is jelentette, hogy a szociális bizottságba a reformpárt több tagját meghívják és munkálkodásukra nagy súlyt helyeznek.

— **A Népszava és a belügyminisztérium.** A „Népszava” mai számában tegnapi teleplezésével kapcsolatosan, három hivatalos átiratot közöl, melyekben a kereskedelmi minisztérium a MÁV. igazgatóságától Kardos Jakab és Szalai Oszkár nevére szóló államvasuti szabadjegy kiállítását kéri, arra hivatkozva, hogy nevezettek részére a belügyminiszter kérte átiratban a szabadjegyet. A „Népszava” közlése szerint az egyik szabadjegyet Strausz Antal belügyminiszteri tisztviselő, a másikat a belügyminisztérium elnöki osztálya czimére kell a MÁV. igazgatóságának beküldeni. A „Népszava” ennek alapján azt írja, hogy Kardos és Szalai azért kap ezen az uton szabadjegyet, mert mind a kettő a belügyminisztérium kémek; Strausz Antaltól pedig azt írja, hogy ő mintegy 30 év előtt a munkásmozgalomban résztvett, de kiderült róla, hogy spiczi és ezért a szociálisták kiközösítették és Strausz most tisztviselő a belügyminisztériumban, ahol a minisztérium és a kémek közötti érintkezést közvetíti. Mint a Magyar Távirati Irodát illetékes helyről értesítik, a „Népszava” egész közleménye elejétől végig valótlan és a közölt ártak hamisítványok. Nem igaz az, hogy Kardos (Izrael) Jakab és Szalai (Schlesinger) Oszkár mint kémek a belügyminiszter szolgálatában állanak, a két nevezett egyén a belügyminisztériummal soha összeköttetésben nem állt, a belügyminisztériumtól semmiféle megbízást nem kapott, a Népszavában közölt iratokban említett átiratot vagy megkeresést a belügyminisztérium nem intézte a kereskedelmi minisztériumhoz, mivel pedig ily átirat vagy megkeresés nem ment, sőt a nevezett két egyén neve vagy bármiféle ügye a két minisztérium között sem írásbeli, sem szóbeli érintkezés tárgyát nem képezte, ebből is következik, — ami különben hivatalosan meg is állapított — hogy a Népszavában közölt átiratok hamisítványok. Megállapított az is, hogy mintegy 30 év előtt a munkásmozgalomban vett részt egy Strausz Antal nevű egyén, aki annak idején a szociálisták spiczkidézéssel is vádoltak. Ez a Strausz Antal néhány hét előtt Budapestben meghalt és nem azonos Strausz Antallal, a belügyminisztérium segédhivatali igazgatójával.

— **Orvosi hír.** Dr. Palócz szpecialista orvos külföldre utazott. Rendeléseit márczius elején fogja ismét megkezdeni.

— **Képviselő és szolgabíró párbaja.** Emlékeztet még az az affér, amely a legutóbbi tisztújítások következtében dr. Óváry Ferenc képviselő és Doktorics Samu volt szolgabíró között Veszprémben lejátszódott. Az afférnak lovagias folytatása lett és a párbajt ma tartották meg. Dr. Óváry Ferenc segédei voltak: Boda Antal és Vadnay Szilárd, Doktorics Samu segédei: Nagy Iván és Mizsley Sándor. A felek négyszer váltottak golyót, sebesülés nem történt. A párbaj után a felek kibékültek.

— **Házasság.** Kármán Sándor jegyet váltott Zoltán Alice-szal.

— **A „bankárok” ügye.** Ugy látszik, végre teljes kibonyolodásához közeledik ez a kuszált ügy. Ma délelőtt ugyanis Kardosné vallani kezdett a rendőrségen. Elárulta, hogy Kardos Árpád már három hónappal ezelőtt Amerikába készült. Terve az utlevél megszerzésén szenvedett hajótörést. A rendőrségen nem mert utlevelet kérni. Az volt a szándéka, hogy hamis utlevelet szerez magának, de ez a terve is meghiusult.

Amikor látta, hogy amerikai kirándulása nem megy simán, más cselhez folyamodott. Sorra járta a főváros neves idegorvosait és megvizsgáltatta magát. Mindegyiknek neuraszténiáról panaszkodott. Az orvosok komolyan vették a szélhámoskodást és lelkiismeretes kezelés alá fogták Kardost.

A rendőrkapitány erre biztatni kezdte az aszszonyt, hogy nevezze meg azokat, akiket bűnösnek tart.

— **Nem tehetem, uram, nem tehetem!** — siránkozott Kardosné és meglátszott rajta, hogy nagy lelki küzdelmébe kerül a hallgatás. — Sajnálom, hogy nem vallhatok. Pedig sokat mondhatnék, ha szabad lenne! Annyit elárulok, hogy férjemnek van pénze. Előkelő embernél rejtette el férjem a pénzét, de én nem nevezhetem meg az illetőt!...

A Kárpáti-féle hagyaték dolgában is érdekes eredményei vannak a mai napnak. A panaszos Dorián Károlyné egész sereg terhelő adatot szolgáltatott Kardosné ellen. A feljelentő ezeket mondta a rendőrségen:

— **Kárpáti Jánost,** akl gazdag ember volt, özvegy Dettlér és a leánya Erna, ápolták betegségében. Senkit sem bocsátottak Kárpátihoz, még engemet sem, pedig tudták rólam, hogy én vagyok a főörökös és a beteg legközelebbi rokona. Halálakor csak Dettlér és az orvos voltak jelen. Kárpáti halála után pár nappal egy öreg asszony jelent meg az újpesti takarékpénztárnál és Kárpáti nevére szóló betétkönyv alapján nagyobb összeget vett föl a banktól. Ennek az asszonynak azóta nyoma veszett. Pedig egészen bizonyos, hogy a betétkönyvet még Kárpáti életében ellopták tulajdonosától... A detektívek nagy csapata ment el ma ennek következtében az újpesti takarékpénztárhoz és az összes fővárosi pénzügyintézetekhez, hogy Kárpáti János készpénzvagyonát megállapíthassák. A nyomozás eredményei azonban még nincsenek összegezve.

Magának a bankotárnának lesz különben egy új szereplője is, aki eddig elkerülte a rendőrség figyelmét. Weisz Manóknak hívják ezt az urat. Főügynöke volt Kardoséknak. Ő adta a tanácsokat és ő szemelte ki azokat a szerencsétleneket, akiket aztán a család tönkretett. Weisz azelőtt Erzsébetfalván lakott s mikor Kardosékkal megismerkedett, Budapestre jött és a Magyar-utczában bérelt fényes lakást. Ott fogadta azokat a képviselőket és előkelő urakat, akik pénzt akartak a Kardos-banktól. Weigelsberg Leó tragikus halálában is tevékeny része volt Weisznak. A harmincezer koronás biztosítási ügyet ő közvetítette és mikor a New-York biztosítási-társaság az összeget kifizette Kardoséknak, Weisz tizenötezer koronát kapott belőle. Weisz Manót legközelebb szintén kihallgatják a rendőrségen, ahol vallomásától igen sokat várnak, mert ő az egyetlen ember, aki teljesen be van avatva a botrány összes kulisszatitkaiba.

Az ügyészségen szintén erőlyesen folyik az ügy kibonyolítása. Dr. Székely vizsgálóbíró ma délelőtt kezdte meg Kardos Árpád kihallgatását, amely eltartott délután 2 óráig. A vádtanács utasítására dr. Minnich törvényszéki orvosszakértő is ma déiben vizsgálta meg a gyűjtőfogházból beszállított Kardos Lipót egészségi állapotát. Az orvosszakértő azonban ma még nem mondhatott véleményt, mert

mikroszkopikus vizsgálat fogja eldönteni, mily mértékben szenved Kardos Lipót cukorbetegségben és érelmeszesedésben. Ettől az orvosi szakvéleménytől függ aztán, hogy lakásán fogják-e Kardos Lipótot ellenőriztetni, vagy pedig továbbra is vizsgálati fogságban marad.

— **Borzalmak egy javító intézetben.** Egy előkelő newyorki lap szerint hajmeresztő bestialitásnak jöttek nyomára az Illionis állambeli javítóintézetben. Az intézet egyik alkalmazottja Kamlen Vilmos növendékét akként javította, hogy vasbilincsbe vert kezeit egy magasan álló rudhoz kötötte, akként, hogy lábaival csak a hüvelykujjra ágaskodva tudta a padlót érinteni. Ebben a helyzetben két ízben 24—24 óráig hagyta kinlódni és fűvölteni a boldogtalan gyermeket, aki, midőn harmadszor is ez alá a tortura alá akarták vetni, elájult. A bestiális alkalmazott azt mondta erre, hogy a gyermek szimulál és össze-vissza rugdosta. A gyermek meghalt e kínzások következtében. A borzalmas titkok véletlenül pattantak ki a megindult vizsgálat kiderítése, hogy valósággal az inkvizíció válogatott kínzásait üzték ebben a javító-intézetben. Volt ott vízpróba és tűzpróba is. Az intézet személyzete ellen óriási a felháborodás. A lincseléstől csak a fegyveres őrizet óvja meg őket.

— **A Ferencvárosi Polgári Kör,** a IX. kerület legrégebbi társadalmi köre most tartotta a rendes évi tisztújító közgyűlést. Elnökké lett: zólyomi Wagner Géza; alelnökké: Melly Béla, Hecht Ernő; jegyzökké: Vianák István, Nádas Kálmán; igazgató: Köncs Boldizsár; ügyész: Loewe Ernő; pénztáros: Pálos Ödön; könyvtáros: Hermann László. Megválasztottak ezenkívül 60 választmányi és 30 közügyi-bizottsági tagot.

— **Az égboltozat újdonságai.** A kaliforniai Lick-féle csillagvizsgáló-intézet mostanában adta ki 125-ik jelentését, amelyben Aitken tanár körülbelül 1700 ikercsillagképlet felsorolása közben az általa újabban felfedezett kétszáz ikercsillagot ismerteti. A jelentés igen érdekes adatokat tartalmaz. Így például Aitken leírja, hogy a Medve és a Csónak csillagképletei között két, renkívül fényvel bíró ikercsillag oly közelségben van egymáshoz, hogy szinte négyes csillagnak tekinthető; a tudós csillagász ezenkívül kimutatja, hogy kilencz már régebben felfedezett és mindeddig voltaképpen ikercsillagnak tartott csillagképlet voltaképpen három csillagból áll. Az Aitken-féle jelentéssel egyidejűleg a Harvard-egyetem csillagvizsgálója viszont két körlevélben a bujdosó-csillagok hatalmas csoportjáról számol be. Ezek tudniillik olyan csillagok, amelyek időről-időre változó fényvel bírnak. A Harvard-egyetem csillagvizsgálója 41 újonnan felfedezett bujdosó-csillagot ismertet. A bujdosó-csillagok megfigyelését már hosszabb idő óta messzelátókkal, hanem az égbolt egyes részeinek sorozatos időszaki lefényképezésével eszközölik. Az egyes fényképeken feltűnő változások alapján azután megállapítják a bujdosó-csillagképleteket. A jelentések szerint az egyik bujdosó-csillag nemcsak fényváltozásával, hanem időnkint váltakozó színével is különös figyelmet érdemel. A fényváltozások foka egyébként igen jelentékeny lehet és ebben a tekintetben az eltérés az állócsillag-képletekre megállapított öt fényfokozaton keresztül változhatnak. Harvard, a cambridgei egyetemen hat évig tanult és ezalatt az u. n. puritánokhoz csatlakozott, akik ellen Laud érsek kíméletlen harcot folytatott. Ennek következtében Harvardnak is távoznia kellett az egyetemről. Atyja halála után egy kis könyvtárt szerzett, amelyvel Amerikába vándorolt. 1637-ben Nagy-Charletownban lakott s halála előtt úgy intézkedett, hogy könyvtára és vagyona fele a massachusettsi kollégiumot illesse. Özvegye teljesítette kívánságát s mintegy 1710 font sterlinget adományozott az egyetemnek.

— **Tűz a műtrágyagyárban.** A Hungária műtrágya, kén-sav és vegyipar gyár részvénytársaság, Kén-utca 5. szám alatt lévő gyártelepén, ma éjszaka, ötven vasuti kocsi rakomány műtrágya ismeretlen okokból kigyuladt. A tüzhöz kivonult csaknem valamennyi kerület tűzoltósága, azonban az égő vegytermékek rettenetesen fojtó és mérges gázai miatt hosszú ideig hozzá sem férhettek a tüzhöz. Épületekben kár nem esett, mert a kocsiakra terhelt műtrágya, a telep közepén átvonuló iparvágány szabadon álló terhelője előtt várta az expedíciót. Az

egész rakomány elpusztult az oltás lehetetlen volta miatt. A kár elég jelentékeny. A rendőrség vizsgálatot indított a tűz keletkezésének megállapítására.

— **Az amerikai magyarság jövője.** A Magyar Közgazdasági Társaság szombaton, február 15-én, délután 6 órákor új helyiségében (V., Mária Valéria-utca 12.) felolvasó estélyt tart, mely alkalommal dr. Antal Géza pápai akadémiai tanár előadást fog tartani a következő czimen: „Az amerikai magyarság jövőjéről nemzeti szempontból”.

— **Artisták országos gyűlése.** A magyarországi artisták országos gyűlést tartottak ma délután két órákor az Andrassy-uton levő Schuller-féle vendéglő különtermében. A gyűlés elnöke Rott Sándor, jegyzője Novák Mihály volt. Dr. Völgyes Andor előadó ismertette az artisták helyzetét, amelyen csak szervezkedéssel lehet javítani. Az artisták azonban csupán gazdasági szervezkedést akarnak, menten minden politikától. Az artistáknak vannak közös érdekeik is munkaadóikkal és ezeket közös erővel kell megoldani. A legnagyobb baj a licenz-díjak magasága. Ezért kénytelenek az igazgatók tagjaikat kiuzorázni. Ismerteti ezután az artisták követeléseit. Hosszas vita következett ezután, melyben résztvettek többek között Baumann Károly, Gyárfás Dezső, Lévai Arnold, Fehér Dezső és Vágó Géza. A gyűlés végül összegezte a felszólalásokat, elfogadott oly határozati javaslatot, melyben a következő követelések foglaltak: Tizennégy napi felmondás. Egységes szerződési minta alapján egyesületi szerződés, a kol-dulásnak minősítendő tényezőzés teljes eltörlése s e czélból hatósági intézkedést kell kérni. Öt korona minimális napibér. A bizalmiférfi-rendszer elismerése az összes mulatókban. Az ügynöki rendszer eltörlése. Megszüntetendő az a visszaélés, hogy a tagokat kényszerítsék arra, hogy előadás után is ott maradjanak és a vendégeket költsékre csábítsák. Az országos gyűlésen mintegy 250 artista vett részt az ország minden részéből. A jelen voltak között mintegy ötven nő is volt.

— **Tűz Meránban.** A tüdőbetegek Mekkájában, a déltiroli balzsamos levegőjű Meránban most van a fő-szezon. A hőmérő májusi meleget mutat, a délszaki növények teljes virágzásban állnak, a sétatereket nyáriasan öltözött elegáns hölgyek lepik el. Színházi előadások, hangversenyek, mindenféle sportbeli mérkőzések szórakoztatják a közönséget. E napokban még egy soronkívüli szenzációja is volt a merániaknak: Tűz volt. Minden szem a Passer-parton álló Hungária-szanatórium, a magyar vendégek otthona felé fordult. Sűrű füst gomolygott az egyik másodikemeleti erkély alól és ijesztő lángok csaptak ki. Píllanat alatt az égő épület körül tolongott az odasereglett közönség és látva, hogy mindössze rövidzárlat következtében egy gerenda gyulladt ki s komoly veszélyről szó se lehet, inkább a tüzoltók patriarchális működésén mulatott. Szent Flórián kisdud csapatának csakhamar sikerült is a tüzet elfojtani és a bennlakók fél óra múlva már gazdagon terített asztal mellett gratuláltak Fraportinénak, a gondos háziasszonyynak, hogy egy kis ijedtségen kívül más baj nem történt.

— **Halálozások.** Hubói Hubay István, székesfővárosi főmérnök, élete 48-ik évében meghalt Budapestben.

Hoffmann Ignáczné, született Schlesinger Mária 64 éves korában Pusztá-Varsányon ma meghalt. Az elhunytat a pusztársányi birtokról e hó 15-én viszik a nógrádmegyei Nagyszécsénybe, ahol vasárnap délelőtti helyezik örök nyugalomra. Az elhunytban Hoffmann Kornél ügyvéd édes anyját gyászolja, Ibrinczi Hoffmann Jakab és neje, továbbá Jaulusz Ferencz és neje sógoröjüket gyászolják.

Osváth Pál történetíró, 48-as honvéddadnagy Budapestben váratlanul elhalálozott. Az elhunyt 1830-ban született és tizennyolcz éves korában állt be honvédeknek. A szabadságharcban több nagyobb csatában vett részt. Hadnagyi rangját a branyiszkói csatában tanúsított hősiességéért nyerte. A csatában súlyos fejsébet kapott, de csakhamar felépült és végigharcolta a nemzet nagy küzdelmét Világosi. A 60-as évek elején Bihar megye szolgálatába lépett és mint Bihar vármegye komiszáriusa, nagy érdemei voltak a Bihar, Békés, Hajdu és Szabolcs vármegyékben elszaporodott betyárok végleges kipusztításában. Temetése Biharmezőkeresztésen lesz vasárnap. A megboldogultban Osváth Albert rendőrorvos bátyját, dr. Osváth Imre törvényszéki bírót és Osváth Andor tanácsjegyzőt, a Városok Lapja szerkesztőjét, édes atyjukat gyászolják.

Nagy részvét mellett temették el e hó 9-én lovag Kleberg Strohmayer Károly nyug. m. kir. honvédfőhadnagyot s volt 1848/49-iki honvédszázados. A megboldogult hasonló nevű atyjával, aki őrnagy volt, Bem táborában küzdötté végig a szabadságharcot s hősiességével annyira kitüntette magát, hogy 18 éves korában százados lett, utóbb pedig

maga Bem apó díszítette fel mellé az ezüst babérr koszorúval. Lovag Kleberg együtt katonáskodott Petőfivel, akivel meghitt baráti viszonyban állott. Temetésén az 1848/49-es öreg honvédek testületileg résztvettek.

— **Égő faraktár.** A Néva partján, a Smolana-kolostor közelében rengeteg kiterjedésű faraktár, amelynek Rawkowsow titkos tanácsos a tulajdonosa, tegnap óta lángokban áll. Az egész tűzoltóság megfeszített erővel dolgozik, de lehetetlen a tüzvést megfékezni. A Néva partján sok ezer ember nézi a tüzet. Az eddigi kárt is több millió rubelre becsülik.

— **Kisiklott vonat.** A Máv. igazgatóságától vett értesítés szerint a predeal-budapesti vonalon közlekedő Predealról e hó 13-án indult 501. számú gyorsvonat négy kocsija Kissebes és Csucsá állomások között eddig még ismeretlen okból kisiklott, aminek következtében a négy kocsi és a pálya csekély mérvben megrongálódott. Sem az utazóközönség, sem személyzete közül senki meg nem sérült, a pálya ma déli 12 óráig helyreállítván, a vonatok akadály nélkül közlekednek. Szigorú vizsgálat folyamatban.

— **Válság a nagykanizsai szociálisták között.** A nagykanizsai szociáldemokraták között a napokban szakadás történt. A szervezett munkások egy része kivált a szociáldemokrata pártból és 48-as függetlenségi politikai alapon szervezkedett. Az új párt tegnap alakult meg. Az alakuló gyűlésen egyhanguan kimondották, hogy csatlakozni fognak a függetlenségi és 48-as táborhoz és küzdeni fognak a függetlenségi eszmék érvényesüléséért.

— **Tolvaj kokott.** Ma délben letartóztatták Halama Józsefné budapesti születésű ápolónőt, aki hosszú ideje nem fizte bejelentett foglalkozását, hanem kizárólag a szerelemből élt. Egy előkelő lipótvárosi kereskedőtől hatezer koronát lopott el. Az éjszaka egy szabómesterrel ismerkedett meg s az Imperál-szállóban ellopta a pénzét. Ma épp egy pénzügyintézetben járt, hogy a zsákmányt elhelyezze, amikor a detektívek elcsípték. A huszonhárom éves, csinos nőt átvitték az ügyészség fogházába.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3 szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vivásra.

x Álmatlanságban szenved az emberek egy nagy része, ideges kimerültség, vagy túlfeszített munka következtében. Dr. Hönig Izso elektroterapeutai intézetében (Károly-kört 24.) teljesen fájdalomtalan és a lehető legkényelmesebb (mert levétközni sem kell hozzá) gyógyeljárás (elektromágneses áram, Franklin fejdöche, magas feszültségű áram stb.) vezet sokszor már néhány nap alatt sikerre, még oly esetknél is, melyek évekig dacoltak mindennemű orvosi kezeléssel.

## DR. HÖNIG IZSO

Elektroterapeutai és Röntgen-intézet.

Budapest, IV. Károly-kört 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—30.

<b>Gyógytényezők:</b>	Időgyengességi állapotok
Elektromágneses gyógyítás.	Álmatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdés (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idegfájdalmak idegcsák (Neuralgiák, Ischias).
Kék fényvel való kezelés	Gerincvelősorvadás (Tabes).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Villamos massage (Vibratio).	Köszvény és csúsz (Rheuma, huygsavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés.
Villamos vízfürdők.	Anyagcserebajok. (Elhártszokorbai, vérszegénység).
Szénsavas fürdők.	Bőrbajok. Bőrvizsketog
<b>Főbb javallatok:</b>	Hajbetegségek (Hajhullás kopaszság.)
Álmatlanság (neurasthenia, hysteria).	Aranyeres csomók.
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —	
Kezelés egész napon át.	— Kívánatra prospektum

## Letartóztatott kuruzslónők.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 14.

A rendőrség a napokban két kuruzsló asszonyt leplezett le. Az egyik Mészáros Jánosné, született Kovács Adél. A rendőrség figyelmét névtelen levél hívta fel a jeles asszonyra. A névtelen feljelentés folytán a rendőrség megindította a vizsgálatot. Kinyomozta, hogy az asszony a Bokréta-utca 8. sz. alatt lakik s ott rendszeresen űzi a kuruzslást és kártyavetést. Mészáros Jánosné viharos multra tekint vissza. Régebben cirkuszi műlovarnő volt. Vidéki kóbor cirkusztársulatoknál szerepelt. Amikor a lovaglásból kivénült, erőművész lett, majd nyolc évvel ezelőtt otthagyva mesterségét, Budapesten telepedett le. Itt megismerkedett Mészáros Jánossal, aki vasesztergályos volt, s feleségül ment hozzá. Két évi házasság után Mészáros megőrült s a Lipótzsai térboldyában helyezték el. Az asszony ekkor megnyitotta Bokréta-utcai rendelő intézetét és hat év óta folytonosan űzi a kuruzslást. Nagy klientúrája volt állandóan. Nemcsak a fővárosból, de a vidékről is számosan keresték fel, s napi jövedelmét ismerősei harmincz-ötven koronára becsülik. A külvárosok lakói között nagy híre volt s ha valaki megbetegedett, csak hozzá küldték. 1907. júniusában történt, hogy Limpek Ferencz lakatos-segéd Rábatordányból Budapestre utazott veszedelmes zsembajának gyógyítása végett. Az volt szándéka, hogy a klinikára megy. A bátyja egy nő ismerőse azonban Mészárosnét ajánlotta. A kuruzslónő sikereiről annyit beszélt, hogy Limpek végre is felkereste Mészárosnét. A kuruzslónő vállalkozott a gyógykezelésre, de kijelentette, hogy a kezelés csak úgy lehet sikeres, ha Limpek nála lakik. A zsembaj gyógyítása júniustól deczemberig tartott. A lakatos 400 koronát elköltött, de baja nem gyógyult meg. Hasonló módon fosztotta ki a kuruzsló asszony Janki Viktor asztalosmestert, Somogyi Sándornét, Jámbor Györgynét, akiknek Mária nevű leányát kezelte. A kuruzslónő nyers hussal, tengeri hagymával, molnárkenőccsel, füvel és gyökérrel gyógyított. Természetesen eredmény nélkül.

A másik veszedelmes asszony leleplezését dr. Politzer Alfréd orvos segítette elő. A minap az orvoshoz beállított Futó István napszámos, aki a Németvölgyi-ut 35. száma alatt lakik. A napszámos 12 éves Anna nevű leányát vitte az orvoshoz. A leányka mindkét lábán nyitott seb volt. Az orvosnak feltűnt a betegség eddigi kezelése s megkérdezte, hogy kivel gyógyította eddig a leánykát. A napszámos elmondta, hogy Nádos Jánosné, született Günther Karolin, 62 éves kuruzslónő kezelte. Az orvos ezt a rendőrségnek bejelentette. A rendőrség megállapította, hogy az asszony az Attila-körút 31. száma alatt lakott. Tizenöt éve űzi a kuruzslás mesterségét. Kenőccsel, füvekkel gyógyít. Toszt Lajos és Valtér Vilmos detektívek kimentek az asszony lakására. Toszt sántítva állított be s azt mondta, hogy a lába fájt. Az asszony megvizsgálta, s konstatació, hogy veszedelmes a baj. Kenőcsöt, fület adott a detektívnek s fürdőt rendelt. Amikor Toszt megkérdezte, hogy mivel tartozik, az asszony husz koronát kért. Ekkor a detektívek bemutatkoztak s nyomban házkutatást tartottak. Három láda fület, gyökeret, étert, kenőcsöt találtak. Lefoglalták az asszony levelezését is, amiből kiderült, hogy az asszony Magyarország minden vidékét elárasztotta orvosságaival, sőt Olaszországból is kapott megrendeléseket. Kiderült, hogy a kuruzslónőhöz egy fővárosi szanatoriumi orvos küldte a betegeket. A két kuruzslónő ellen a rendőrség megindította a kihágási eljárást.

## AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

### VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.  
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

## SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(\*) Nemzeti Színház. Musset és Molière, a francia színpadirodalom két kitűnő czégyével nap-sugaras derű és hamisítatlan, régi jó kedély vonult be ismét a Nemzeti Színházba. A széksorok lelkes közönséggel teltek meg, amely előtt, hogy emlékeiben felidézze egy tűnőben lévő színházi aera izgalmas sikereit. És a szép emlékeken keresztül kinek jutott eszébe a „Kénytelen házasság” előadásában a Molière-stílust keresni? Ki gondolt arra a kissé fagyos és vontatott tónusa, mely a Musset vigjátékát uraló meleg poézis és paikos bohém-hangulatot megmerevítette? Senki. Mert hiszen amit a rendezőség vétett, jóvátették az egyesek. A „Kénytelen házasság”-ban Kovács nagy stíluszérekkel foglalta el Vizvári örökét és az arisztoteleszi bölcsész pompás humoru alakításával minden súlyosabb összehasonlítás alól ki tudta vonni magát. Az a dr. Pankratius nem az volt, akit Vizvári népszerűsített meg, hanem akit Kovács a maga megmemalkuvó egyéniségével kiért. Természetesen sok taps és sok kacagás kísérte a félszeg tudós tipikus figuráját. Az új betanulásban megijedve láttuk viszont a Musset bájos vigjátékát, a „Ne fogadj fel soha semmit” Cecil szerepében Várady Arankának jutott a nehéz feladat, hogy Márkus Emília és Csillag Teréz alakításai után az összehasonlítást kiállja. És kiállta. Dicséret illeti azért a finom részletezésért, melylyel új, kedves vonásokat tudott belerajzolni ebbe a kedves, deris leány-szerepbe. Új szereplő is volt a darabban: Mészáros Alajos, a kolozsvári színház volt tagja. Könnyedén és természetesen játszotta meg a rokkokó szalonfiu szerepét. Némi feledés és némi tanulás után igen használható tagja lehet a színháznak. A többi szereplők közül Rákosi Szidit, Gabányit és Hajdút illeti dicséret.

(\*) Főpróba az Operában. Mihalovits Ödön dalművéből, „Elia”-ból ma este tartották főpróbát a magyar királyi Operaházban. A főpróba, amely hét órakor kezdődött és tíz óra után ért véget, teljes díszletezéssel, teljes kosztümben folyt le s a szereplők is teljes hanggal énekeltek, úgy, hogy a főpróba rendes előadás benyomását keltette. A főpróbán megjelentek közt ott volt gróf Apponyi Lajos udvarnagy, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter és Tóth János államtitkár.

(\*) Fehér Olga vendégszereplése. A Népszínház-Vigopera mai „Czigánybáró” előadása kerete volt egy fiatal, tehetséges énekesnő felléptének. A vendéget Fehér Olgának hívják és koloratur-énekesnője a debreczeni színháznak. Szaffit énekelte, ezt a magasfekvésű, nagy ének tudást igénylő szerepet, amely tökéletes ábrázolásban él a budapesti közönségben. Fehér Olgának világos timbreű, szélesen ömlő szopránja van, amelylyel tud bánni Könnyen és biztosan énekel, tisztán intonál s előadásából lélek sugárzik. Játéka is figyelemreméltó s Szaffija érdekes vonásokkal felruházott alakítás. Benne van a cigányleány vadása és tömörkedő poézis, amely beragyogta az alakítást. A vendégművésznőt a közönség minden énekszámát után zajosan tapsolta és különösen hangos volt a tetszésnyilvánítás az egyes felvonások végén. Az első és második felvonás után zajosan hívták, úgy, hogy alig győzött köszönni. A többi szereplő szintén mind kitett magáért. Környei gyönyörűen énekelte Barinkayt. Zsupánt Andorffy játszotta kaczagatóan. Nagyon tetszett Halmágyi Anna. Székely Anna, Pázmán, Virág, Székely. A zenekart Barna karmester vezényelte lendületesen.

(\*) Kurz Zelma. Kurz Zelma azok közé a gyakori vendégek közé tartozik, akik minden újabb találkozásnál új meglepetéssel szolgálnak. Minden fejlődési fok egy újabb meglepetés. Ma mintha drámai előadásában fedeztünk volna fel mélyebb színeket, több erőt. Luczia örült jelenete soha megrázóbb hatással nem volt ránk, mint az ő előadásában. Az idegeinkbe markoltak azok a mély színek, amelyekkel a szerencsétlen leány lelkijálatát illusztrálta. Amennyi erőt fejtett ki ebben, annyi izlést és leheltszerű finomságot vitt bele Strausz, Csajkovszky, Puccini és Rubinstein dalaiba. A Vigadó termet zűfolásig megtöltő közönség alig tudott betelni az élve-

zetekkel és számos ismétlést tapsolt ki magának. A tetszésből bőven kijutott Radó Eleknek is, aki nagy technikai készséggel és átérzéssel kezelte a zongorát.

(\*) Krammer Teréz pöre. Mindnyájunknak emlékezetében él még azoknak a félreértéseknek emléke, amelyek miatt Krammer Teréz megválni készült a m. kir. Operától és már alá is írta a szerződést, mely őt a most épülő bécsi Johann Strauss-Theater-hez kötötte volna. Müller igazgató pört indított a művész ellen. Ezt az érdekes pört tárgyalta tegnap a bécsi polgári törvényszék. A panaszos képviselője kijelentette, hogy Müller igazgató a múlt év nyarán Ischlben látta az énekesnőt, aki az ottani nyári színházban vendégszerepelt s hangja, színpadi alakja annyira megtetszett neki, hogy szerződési ajánlatot tett neki, amely őt, mint primadonnát, az Oroszországba és Romániába tervezett tournée, 1908. őszétől kezdve pedig a Strausz János-Színház kötelékébe fűzné. Krammer Teréz asszony hajlandónak is nyilatkozott a drámai operaénekesnői pozíciót felcserélni az operette-szerepkörrel s hosszú alkudozások után augusztus 12-én szóbeli szerződés jött köztük létre, amelynek értelmében az orosz-román tournée honoráriumaképp 20.000 koronát, a Strausz János-Színháznál való működéséért pedig 30.000 koronát kap a művész. Szerződéses esetére a két fél közös megegyezéssel 30.000 korona vinkulumot kötött ki. 1907. október 14-én, pár nappal azelőtt, hogy Krammer asszonynak meg kellett volna kezdenie Bécsben a próbákat, levelet írt Müllernek az énekesnő, tudatván vele, hogy megegyezett a budapesti Operával, kész azonban kárpótlásképp harmincz estén a Strausz János-Színházban díjtalanul fellépni. Müller helyett az ügyvédje válaszolt, tudatván, hogy az igazgató ragaszkodik a szerződéshez s egyben a pört is megindította, amelyben kötelezni kéri a művésznőt a szerződés betartására és a 30.000 korona vinkulum megfizetésére. A vádlott énekesnő, aki a tegnapi tárgyaláson személyesen jelent meg, ügyvédje útján mindenekelőtt a bécsi bíróság illetékessége ellen emelt kifogást. A dolog érdemére nézve elismerte Krammer asszony ügyvédje, hogy a művész Müller rábeszélésére engedett annak, hogy az operát után az operettel tgyen kísérletet, de Müller megígérte neki, hogy felkeresi őt falusi birtokán és segítségére lesz neki ebben, ígéretét azonban nem váltotta be. Így tehát joggal tartott attól, hogy Müller nem fogja megkönnyíteni neki művészi támogatásával az operettszínpadra való átterést. Ezért és családi természetű okok miatt is a művész kénytelen volt tervét megváltoztatni és Budapesten maradni. A bíróság úgy ítélte, hogy alperes köteles 1908. ápriliséig a panaszos rendelkezésére állni, addig más színpadon fel nem léphet és köteles vinkulum gyanánt 6000 koronát fizetni. A bíróság alapul vette, hogy a szóbeli szerződésben tulajdonképpen két szerződés foglaltatik, amelyek közül az egyiket még meg sem szeghette s ezért ebben a második ügyben nem is hozott ítéletet a bíróság. A vinkulumot azért mérsékelte a bíróság 6000 koronára, mert egyrészt csak az egyik szerződés megszegését vehette számításba, másrészt, mert valóban kétséges, hogy az operaénekesnő operettszínpadon sikert ért volna-e el, mint az Müller remélte. Az illetékességi kifogást elvetette a bíróság.

(\*) Keszler József felolvasása. A Műbarátok Körében ma délután Keszler József tartott előadást „A régi bécsi porcelláncsészéről”. Négy korszakra osztotta a műtárgy fejlődésének történetét és minden korszakból — különösen Sorgenthal és Niedermayer igazgatók idejéből — a forma és díszítésre nézve legjellegesebb típusokat mutatta be a hallgatónak, kik nagy figyelemmel kísérték az élvezetes és érdekes előadást. Az utolsóként bemutatott darab az első magyar gyártmányú porcelláncsészék egyike volt, melyet a gyáros még nemetül szignált.

(\*) Mahler Gusztáv amerikai sikere. Newyorkban a Metropolitan-Operában hatalmas sikere volt Dun Juannak, amelyet Mahler Gusztáv scenirozott és dirigált. A közönség lelkesedve ünnepelte Mahlert és a kritika a legnagyobb magasztalással szól róla. Mahler azután az egész opera-ensemble-val Filadelfiába utazott, ahol Tristan bemutatása nagy diadallal járt. Csak egyet kifogásolt a filadelfiai sajtó a Tristan előadásban, nevezetesen azt, hogy Mahler keveset rövidített rajta s így az előadás túlságosan hosszúra nyúlt. Mahler fényes ajánlatot kapott Buenos-Ayresbe három hónapra.

(\*) **Zilahy Gyula jubileuma.** A debreczeni színházban szívélyes jubileumra készülnek. Zilahy Gyula, a társulat igazgatója e hó huszonkettedikétől huszonhatodikáig játssza el színészkedésének 25 évi jubileuma alkalmából öt leghíresebb szerepét: Pistát a „Ripacos Pista dolmányá”-ban, Bilitzky kadétét „A dolovai nábob leánya”-ban, Mádi Simit „A czifra nyomorúság”-ban, Kopjai Imrét „A király házasodik”-ban és „Az ördög” czimszerepét. Ahány szerep, annyi zsáner. Mindegyik külön is művészt követel és együtt ez az öt alak ritka sokoldalúságot feltételez. A fővárosi közönség ismeri Zilahy Gyula tehetségét, tehát nem lepi meg ez a vállalkozás, de hogy „Zsül”, a palkos, fiatal „Zsül” már jubiláljon, ezt kevesen fogják elhinni.

(\*) **A földmivelésügyi miniszter a magyar művészetért.** D a r á n y i Ignác földmivelésügyi miniszter ma értesítette gróf Andrássy Gyula belügyminisztert, a Nemzeti Szalon elnökét, hogy ezentúl évenként hetvenezer korona áll rendelkezésére képzőművészeti és iparművészeti tárgyak vásárlására. A földmivelésügyi miniszter átirata a nemes grófhöz így hangzik:

Nagyméltóságú Elnök ur! Nagyméltóságod előtt ismeretes lesz a földmivelésügyi minisztérium részéről tervezett azon intézkedés, hogy kiállítások, versenyek, díjazások alkalmából a multban készpénzben kiadott állami díjak vagy jutalmak helyett jövőben a képzőművészet és iparművészet körébe tartozó hazai készítményű dísz tárgyak osztassanak ki. E célra évenként mintegy hetvenezer korona áll rendelkezésre, mely összeg keretén belül, a megállapított összegű és számú díjak — aránylagos felosztással — képzőművészeti és iparművészeti tárgyakban fognak az e célra alakítandó bizottság által kijelöltetni, illetve beszereztetni. Részemről melegen óhajtanám, hogy ezen bizottság működésében a Nagyméltóságod elnöklelte alatt álló „Nemzeti Szalon-Társulat” is résztvenne és a bizottságot működésében támogatná. Erre való tekintettel van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, hogy a bölcs elnöklelte alatt álló művészeti társulat részéről a bizottságba meghívandó egy társulati tag nevét velem közölni méltóztatassék. Gróf Andrássy Gyula a Nemzeti Szalonról oly közelről érintő örvendetes eseményről rögtön értesítette Ernszt Lajost, a Nemzeti Szalon igazgatóját.

Ugyanily levélben értesítette a földmivelési miniszter gróf Andrássy Gyulát, mint az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat elnökét, amelyben szintén kéri intézkedését egy, a társulat részéről kiküldendő jury-tag megválasztására.

(\*) **A Színészegyesület Apponyilhoz.** Gróf Apponyi Albert kultuszminiszternek az országos színészeti felügyelőhöz érkezett leiratának tárgyalására ma délután három órakor értekezlet volt a Színészegyesület Baross-téri palotájában. Azt értekezleten jelen voltak: gróf Fesztetich Andor, dr. Csathó Kálmán miniszteri fogalmazó, Ditrői Mór, dr. Janovics Jenő, dr. Mihályi József, Nádas József, Szirmai Imre, Vidor Dezső, Komjáthy János, Szendrői Mihály, Szilágyi Vilmos és Mészáros Kálmán. Gróf Fesztetich Andor elnök előterjesztette a miniszteri leiratot, mely a vidéki színészet rendezéséről szól, hogy az művészi színvonalat foglaljon el és kulturmisszióját minél teljesebben szolgálhassa. A jelen voltak nagy lelkesedéssel és hálás köszönettel fogadták a kultuszminiszter leiratát és a tárgy körül kifejlődött vitában résztvettek: Janovics, Komjáthy, Nádas, Mészáros, Vidor, Szendrői és Csathó. A vidéki színészet rendezését részletesen letárgyalták és elhatározták, hogy gróf Fesztetich Andor útján leiratot intézzenek a kultuszminiszterhez.

(\*) **Fáy Szeréna vendégfellépése.** S. Fáy Szeréna, a Nemzeti Színház művésznője e héten három estén a pécsi Nemzeti Színház vendége volt. A művésznő az Otthon, Czigány és Deborah főszerepében lépett fel a közönség osztatlan tetszése és ünneplése mellett.

(\*) **Tatárjárás.** A Vigaszínház legközelebbi ujdonsága, a „Tatárjárás” című operette szombaton, e hó 22-én kerül bemutatásra. A modern tárgyú cselekmény egy vidéki uradalomban játszik hadgyakorlatok idején. A librettót Bakonyi Sándor, a „János vitéz” szerzője írta, a zenét Gábor Andor versére Kálmán Imre szerzette, akinek már számos dalát éneklék ország-szerte. Az ujdonság természetesen főleg azokat a művésznőket és művészeket foglalkoztatja, akik az énekrészeket is kellően tudják érvényesíteni. A főbb szerepekben résztvesznek Kornai Berta, M. Harmat Hedvig, Keleti Juliska, Komlóssy Iona, Hegedűs Gyula, Vendrei Ferencz, Sarkadi Aladár, Tihanyi Miklós, Tapolczay Dezső.

(\*) **A Varázskeringő századik előadása.** Strausz Oszkár operette a Királysínházban e hó 26-án jut el negyedik jubileumához, a századik előadáshoz. A darabot a jubiláris századik előadáson és addig is estenként Ráthonyi Ákos, Petrás Sári, Ötvös Gitta, Németh József, Orley Flóra, Papir és Csapó játszzák.

(\*) **A „Mária” bemutatója.** A Magyar-Színházban holnap, szombaton a „Császár katonái” előtt Székely Andor fiatal írónak egyfelvonásos drámáját: „Mária”-t, amely egy vidéki plébánián játszik és egy fiatal papnak a szerelmi drámáját tárgyalja, adják. A darab Garas Márton rendezése mellett, a következő szereposztásban kerül színpadra: Öreg tisztelendő — Garas Márton, káplán — Somlai Artur, Hermin néni — P. Tárnoki Giza, Mária — Szegedi Erzsébet, parasztfiú — Szécsi.

(\*) **A „Vig özvegy” koronás helyárrakkal.** Rákosi Szidi magán-színésziskolájának növendékei szombaton délután játszzák másodszor Lehár népszerű operettjét, a „Vig özvegy”-et a Királysínházban. A czimszerepét ezen a vizsgán Hornyik Janka ogya énekelni.

(\*) **Shakespeare-matiné.** A Kisfaludy-Társaság Shakespeare-bizottsága e hó 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja harmadik matinéját a Nemzeti Múzeum dísztermében. A matiné tárgysorozata ez: 1. Heinrich Gusztyv: Shakespeare megjelenése a kontinensen. 2. Hegedűs Gyula: Jago-jelenetek Othellóból. 3. Váradai Antal: Régi angol Shakespeare-ábrázolók. Jegyek Kilián Frigyes könyvkereskedésében kaphatók.

(\*) **Országos fényképezési kiállítás.** A Magyar Amatőrök Országos Szövetsége a nyár elején országos fotografiai és tudományos fényképezési kiállítást rendez a fővárosban. A kiállítás a városligeti Műcsarnokban lesz, melyet a szövetség kérésére a Képzőművészeti Társulat készséggel engedett át. A kiállításon az ország legjelesebb amatőrjei teljes számmal résztvesznek.

(\*) **Az ezredévi műemlék.** Az Országos Képzőművészeti Tanács báró Forster Gyula elnöklelte alatt a jövő héten ülést tart Zala György műtermében, hogy megtekintse az ezredévi műemlék új lovaszobrárt, melynek mintáját a művész most készítette el. Árpád vezér szobrán kívül ez a második lovaszobor-alak, amelynek mintája készen van. Még öt vezér szobrának a megmintázása van hátra.

(\*) **A „Műhely” kiállítása** február hó 29-én nyílik meg az Uránia Kivó-téri helyiségeiben. A kiállításhoz legújabbban körösfi Kriesch Aladár festőművész is csatlakozott mint vendég, ki a gödöllői szővőtelep szőnyegeivel vesz részt. A csoportba belépett Rippl-Rónai József is, aki az iparművészeti munkáival szerepel. Az interieurök dekorálására a legmodernebb művészeket küldtek képet. A részletes műsort a „Műhely” legközelebbi közhírré teszi.

(\*) **Nemzetközi műkiállítás Budapestén.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmányára elhatározta, hogy a legközelebbi nemzetközi kiállítást 1908—1909. év telén rendezzi, amelyen a belga és németalföldi művészetet mutatja be. A kiállítás szervezése ügyében a társulat igazgatósága és művészi szakbizottságai tegnap üléseztek. Elhatározták, hogy a németalföldi művészek műveinek összegyűjtésére Mendlik Oszkár jeles tengerfestőnk kérésék fel, aki már évek óta állandóan Hollandiában tartózkodik s igen jó viszonyban él a hollandi művészekkel.

(\*) **Uj gyűjteményes kiállítás.** Déry Kálmán festőművész, aki annak idején Bihari Sándorral ment ki Münchenbe, több mint husz éve nem állított ki Magyarországon. Most elhatározta, hogy a jövő hóban műveiből Budapestén gyűjteményes kiállítást rendez, hogy beszámoljon a magyar közönségnek két évtizedben eltöltött tevékenységéről.

## Szoportató anyák

gyönyörködve látják, mielőtt erőt és életörömet kölcsönöz nekik a

### Scott-féle Emulsió.



Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végigjegyzi — a balást — kizárjuk figyelembe venni.

Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá erősítőleg hat az egészségre és az egész szervezetre. De e mellett igen jótékony hatással van a szopós gyermekekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerben.

## Mulatságok.

\*\* **A Csütörtöki Társaság** ez évi farsangi estélyét most tartotta meg a Császárfürdő dísztermében. Az estélyen a társaság hölgytagjait közül résztvettek: Benedek Edréné, Benedek Gabriella, Benedek Sándorné, Czálk Alajosné, Domaniczky Béláné, Geller Józsefné, Izsépi Lászlóné, özv. Izsépi Viktorné, Linczenpölez Jánosné, Lord Ninon, Mihályffy Gyözőné, Mihályffy Bella, Lenke és Olga, dr. Romy Béláné, Romy Blanka és Gizike, Szacsavay Károlyné, dr. Sélley Barnabásné, Wégh Jánosné, Wégh Böske, Julia és Róza.

\*\* **Építész-bál.** Minden várakozást fölülmul azon óriási érdeklődés, mely a farsang egyik legelőkelőbb bálja, az Építési és Műszaki Rajzolók Országos Egyesületének e hó 15-én, szombaton este a Vigadó összes termeiben megtartandó bálja iránt megnyilvánul. Az előző években annyira megkedvelte a főváros és az ország elite ezt a bált, hogy az idén a Vigadó összes termeit kellett kibérelni különösen művészeknek és az építési karhoz méltónak ígérkezik a termék díszítése és az eredetiség, valamint izlés dolgában szinte páratlan szépségű táncrend. A bál este 9 órakor kezdődik. Jegyek: családijegy 12 K, személyjegyek 5 koronáért már csak korlátozott számban kaphatók a bálrodában, VIII., Rákóczi-ut 30., I. em. 7., esetleg a bál estéjén a Vigadóban, a borítékban lévő meghívó felmutatása ellenében.

\*\* **Széchenyi-bál.** Holnap, szombaton este tartják meg a Royal összes termeiben az Augustza főherceggasszony védnöksége alatt álló féjdiszjelmez Széchenyi-bált. Évek óta nem nyilvánult bál iránt még ekkora érdeklődés, úgy, hogy az előjelekből ítélve, a holnapi bál lesz az idei farsang legragyogóbb estéje. A bál háziasszonyai 10 óráig gyülekeznek a Royal emeleti kistermében s pont 10 óra 15 perczkor lesz a felvonulás. A bál iroda az utolsó — szombati napon — reggel 9 óráig este 6 óráig állandó működésben van a Hungária-szállóban, ahol a borítékos meghívó ellenében a személyjegyek s az eddig kiosztott utalványok ellenében a táncosjegyek lesznek beválthatók.

\*\* **Az országos bál ötórás teája.** A József főherceg és Augustza főhercegnő védnöksége és Kosuth Ferencz diszelnöksége mellett e hó 19-én a Royal-szállóban tartandó bált e hó 16-án ugyancsak a Royal-szállóban zsur előzi meg, melynek keretében a rendezőség hangversenyt illesztett. A hangversenyen a következők fognak közreműködni: Sándor Erzsébet, a magy. kir. Opera tagja, Paulay Erzsébet, a Nemzeti Színház tagja, Jeszenszky Nádai Iónka, Szilágyi Dasi, a Népszínház-Vigopera tagja, Venczell Béla, az Operaház tagja és Farkas Imre, ismert poéta. Miklós Elemér bizottsági alelnök ez alkalomra „Péterke imája” czimen költeményt írt, melyet Paulay Erzsébet fog elszavalni. Az ötórás teán Balogh Károly zenekara fog játszani. A rendező-bizottság ezután kéri a meghívottakat, hogy a bálra jegyeiket előre váltják meg a Royal-szállóban lévő bálrodában.

\*\* **Sportkedvelők táncmulatsága.** Holnap, szombaton este tartja meg táncestélyét a Sportkedvelők Köre az Úgyvégi Kamara (V., Szemere-utca 10.) összes termeiben. A mulatság fényes sikerének ígérkezik. A táncot megelőző kabaret-előadásra a rendezőségnek sikerült a budapesti kabaret-színpadok legjobb erőit megnyernie. A rendezőség azonkívül izléses és eredeti táncrendekkel fog kedveskedni a hölgyeknek. A mulatság, amelyen a fővárosi társaság legjobb körei fognak megjelenni, pont 9 órakor veszi kezdetét. Jegyek a borítékos meghívó felmutatása mellett este 7 óráig Va d a s z Dezső pénztárosnál (V., Váci-körút 32.), azon túl pedig a világm színhelyén levő pénztárnál kaphatók.

\*\* **A Ferencvárosi Torna-Club bálja.** A FTC. február 22-én rendezi idei bálját. Az érdeklődés már eddig is messze fölülmulja az előző években tapasztalt érdeklődést, úgy, hogy a mulatság a legbiztosabb sikerre számíthat. Jegyek a borítékos meghívó felmutatása mellett kaphatók a bálrodában (Ferencváros-körút 46. Telefon: 52—23.) naponta 7—8 óra között.

\*\* **A gyógyszerész ifjuság művész-estélye.** A gyógyszerész ifjuság e hó 28-án a Katholikus Kör nagytermében művész-estélyivel kapcsolatos táncvigalmat rendez. Az előkészületek nagyban folynak az estélyre, amely iránt nemcsak a gyógyszerészek között, hanem a társadalom minden rétegében élénk érdeklődés mutatkozik. Az estélyen közreműködésüket kitáltásba helyezték Sándor Erzsébet, Medgyaszay Vilma, Petrás Sári és Paulay Erzsébet művésznők. Az estély zártkörű lesz és jegyeket csupán meghívó előmutatása ellenében szolgáltatnak ki. Akik meghívóra igényt tartanak, forduljanak Szalay Miklóshoz, a vigalmi bizottság főtitkárhoz (Szentkirályi-utca 47.).

# FŐVÁROS.

(Az adófizetés ellenőrzése. Egy budapesti vállalkozó az adók és illetékek számszerű helyességének felülbiztosítására kért iparigazolványt. A kérelmet az elüljáróság is, a tanács is elutasította. A kereskedelmi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve most megerősítette az elüljáró határozatát. A miniszter döntését a következőkkel okolja meg: Az adók és illetékek számszerű felülvizsgálását önálló foglalkozásként nem lehet gyakorolni. Ez a foglalkozás kapcsolatos a kivétel törvényességének és helyességének, vagyis a pénzügyi közigazgatási hatóságok egész eljárásának a megvizsgálásával a felek bevallásától, illetőleg a bejelentéstől egészen a kivétel, vagyis kapcsolatos ezzel a fizetésre felszólított magánfelnek adott jogi tanács is. Tehát szakszerű jogi segítségéről van szó és nem iparról. Az adózó közönség érdeke pedig megköveteli, hogy szakszerű képzettség nélkül folyamodó iparigazolvány birtokába ne jusson.

(Jubileum. Gábrriel István fővárosi tisztviselő ma töltötte be a huszonötödik szolgálati évét. Ez alkalomból az V. kerületi adószámviteli-osztály vezetője, Zombory Gyula számtanácsos méltányolva a jubileum érdemeit, szép emléktárgyat nyújtott át az ünnepeltnek, mint a kartársai ajándékát.

(A Népfürdő-Egyesület. Tavaly alakult meg a fővárosban az Országos Magyar Népfürdő-Egyesület. Az egyesület erős agitációt fejt ki, hogy a gyárakban, iskolákban és kaszárnyákban minél több fürdőt rendezzenek be, a hatóság pedig népfürdőket létesítsen. Külföldön sokkal nagyobb fontosságot tulajdonítanak ennek a dolognak s elsőrendű közegészségi érdekeknek tartják, hogy a szegény nép gyakrabban megfürdödhessen. Az egyesület agitációjának az eredménye, hogy Budapesten nagyobb számban modern népfürdő építést tervezik. Most adta ki az egyesület első évi jelentését, amelyben beszámol tevékenységéről. Az egyesület elnöke gróf Batthyány Lajos.

(Kinevezés. Pillepp Kálmán főpolgármester dr. Lampel Mórt a dunajbólyi kórházhoz orvosnak nevezte ki.

(Jó erkölcsű nőcselédnek jutalma. A székesfehérvári kezelés alatt álló Pessiak-Sieber-féle alapítvány kamatából ez idő szerint egy 300 koronás jutalmat fognak kiadni olyan nőcselédnek, aki a szolgálatában hűséget, jó erkölcsöt tanúsított és aki hosszabb ideig állott egy gazda szolgálatában s a jutalomdíj odaítélése után meg férjhez. Ha a nőcseléd vőlegénye katolikus vallású, akkor az esküvőnek az I. ker. Ferenczhalmon levő kápolnában kell megtörténnie és lehetőleg június 6-án. A bizonyítványokkal felszerelt kérvényeket márczius 31-ikéig kell benyújtani a központi városházán levő iktató hivatalban, a tanácsoshoz címzetten.

(Uj magyarok. Wagner Frigyes gépmester és Braunitzer Károly szobafestő Bárczy István polgármester előtt ma letették a magyar állampolgári esküt.

# SPORT.

(Jég hockey-mérkőzés. Érdekes trainigmérkőzés volt csütörtök délután a városi sport tervén, a következő két csapat között. Mágánok: Báró Aczél, Salamon, gróf Keglevich, gróf Bethlen, gróf Csáky, gróf Keglevich, gróf Csáky I. Budapesti Korcsolyázó Egyesület: Minder, Hevessy, Jankovics, Sárdy, Pick, Fabricius. Első félidő 2:1 a „Mágánok” javára.

(A műegyetemi vívóverseny. A Műegyetemi Athletikai és Football Club márczius 1-3. napján — mint már említettük — a Műegyetem nagy kerti tantermében nemzetközi főiskolai vívóversenyeket rendez, melyen kiírásra kerülnek: harmadszor a József nádor emlék-serleg és másodsor Magyarország főiskolai vívóbajnokságai a következő feltételekkel: Pevgyverem: kard és tör. A verseny a Magyar A. Sz. versenyszabályai és a Főiskolai Sp. Sz. általános rendszabályai szerint a F. Sp. Sz. megbízásából rendeztetik. Részt vehet benne a F. Sp. Sz. ált. rendszabályainak 20. §. alapján minden hazai és külföldi polgári és katonai főiskola rendes hallgatója. Mindenki csak ama főiskolai reprezentatív sportegyesületének színeiben indulhat, amely iskolának beiratkozott hallgatója. Díjazás: A kardverseny győztese „Magyarország 1907/08. évi főiskolai kardvívó bajnoka” címet, aranyozott ezüstplakettot (di-

sztéssel) és tiszteletdíjat kap. Azonkívül egyesülete megkapja (ha a serleg szabályzatában körülírt feltételeknek megfelel) egy évre a József nádor emlék-serleget, amelyet azonban a következő évi kiírás alkalmával visszaadni köteles. A második ezüstplakettot és tiszteletdíjat, a harmadik ezüstplakettot, a negyedik ezüstözött bronzplakettot kap. A törvény győztese „Magyarország 1907/08. évi főiskolai kardvívó bajnoka” címet, aranyozott ezüstplakettot (disztéssel) és tiszteletdíjat, a második ezüstplakettot és tiszteletdíjat, a harmadik ezüstplakettot, a negyedik ezüstözött bronzplakettot kap. Amennyiben több tiszteletdíj áll majd rendelkezésre, a rendezőség azok szétosztásáról külön intézkedik.

A verseny minősítési és körvivásból fog állani. A körvivásban első és másodosztályú vívók vehetnek részt.

Nevezési zárlat 1908. február 21-én van. Ezentúl február 25-éig csak a tétet kétszeresenek lefizetése mellett lehet nevezni. A nevezések a MAFC. vívóosztályának (Budapest, VIII., Műegyetem), a tétet Vargha János pénztáros címére (Budapest, VIII., Műegyetem, gondnoki hivatal) küldendők.

A Műegyetemi Athletikai és Football Club ugyancsak márczius 1-3-ig rendezi Budapesten, a Műegyetem nagy kerti tantermében III-ik országos kardvívó előnyversenyt is a következő feltételekkel: Pevgyverem: Kard. A verseny a MASz. szabályai szerint rendeztetik. A versenyen résztvehet minden magyar honos amatőr gentlemann vívó, valamint a honvédség, a közös hadsereg és a haditengerészet tisztjei és hadapródjai, honosságukra való tekintet nélkül. Mesteri oklevéllel bíró tisztek nem vehetnek részt. Első nevezési zárlat február 22-ike. Ezentúl február 25-éig csak a tét kétszeresenek lefizetése mellett lehet nevezni. A nevezések a MA. és FC. vívószakosztály címeire (Budapest, VIII., Műegyetem) küldendők, míg a tétet Vargha János pénztáros címére (Budapest, VIII., Műegyetem, gondnoki hivatal). Díjazás: A verseny győztese disztétt ezüstplakettot, a második és harmadik ezüst, a negyedik, ötödik és hatodik ezüstözött bronzplakettot kap. Az előnyosztást dr. Nagy Béla, a MASz. vívószakosztályának elnöke vállalta el. A versenyen használatos vívó szabályokat a MASz. és a MAFC. hivatalos lapjában, a Nemzeti Sportban közlik (VI. évfolyam, 7. számában).

# Nyilt-tér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

**Minden háziasszony saját érlelésében**  
 kérje az e héten megjelent Dr. Szuly-féle legújabb arjegyzéket  
**DR. SZULY ALADÁR**  
 fűszer- csomag- és gyarmattan  
 nagykereskedése  
 Bpest, IV., Múzeum-körút 23-27.

**Gyengélkedő,** tanulás miatt vagy bármely okból fejlődésünkben visszamaradt **gyermek**ek, ugyancsak **vérszegény,** túlfeszített munka folytán **ideges,** izgékony és korán kimerült felnőttek mint erősítő szert a legnagyobb eredménnyel használják a **Dr. Hommel-féle Haematogen-t.**  
 Es javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőt, erősíti az egész idegrendszert.  
 De határozottan valódi **Dr. Hommel-féle Haematogen-t** kell kérni, az utánzatoktól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerárakban.

**MATTONI FELE**  
**GISSHÜBLER**  
 legfinisabb égetésű  
**SÁVANYUVIZ**

**OVSZEREK**  
 Gummi és hálhólyag, 80% engedmény tucatszámú 1-10 forintos. Capot-Americain rövid, 2-3 forintos. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőségű urak részére 5 ft. Irrigator, felszerelve 2-5 ltrig Diann-övek, legújabbabb 250. 8. 8.50 ft minden megrendelésnél 30% engedmény. Arjogyzek ingyen.

**Rolhauser M. Ignác és Fia**  
 Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.  
 Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

# TÖRVÉNYSZÉK.

## A gyilkos menyasszony.

— Halálos vásárlás. —

Szászország közvéleményét egy rendkívül szörvényes bűnpör tartja most izgalomban. Chemnitz községben, a múlt év nyarán történt, hogy egy Drechsler nevű főmérnököt a legénylakásán agyonlőve találták. A hatóság öngyilkosságot konstataált, habár az öngyilkossághoz senki sem tudott elfogadható magyarázatot találni. A főmérnök esküvője előtt állott s vagyonos, józan gondolkodású, higgadt embernek ismerte mindenki. Még inkább titokzatosná vált az eset, midőn az elhunyt rokona, Pressler referendárius a meggyilkolt iratai között egy végrendeletet talált, amelyben menyasszonyát, a Freiberg közelében levő Brand község polgármesterének leányát, Beier Margitot teszi meg általános örökösévé. Mindjárt feltűnőnek látszott az a körülmény, hogy a főmérnök már esküvője előtt készített volna ilyen végrendeletet és még gyanusabbá tette a dolgot az, hogy a végrendelet írása a meggyilkolt menyasszonyának kezeiréséhez hasonlított. A nyomozás most már feléje irányult és csakhamar a következő érdekes dolgok kerültek napfényre:

Beier Margit eredetileg Merker nevű drezdai kereskedővel járt jegyben, aki, miután egy freiburgi üzletben 2000 márkát sikkasztott, Brandban nyert egy cégnél alkalmazást. Bár viszonyuk külsőleg senkinek sem tűnt föl, ez a valóságban annyira elfajult, hogy a jelenleg 23 éves leány három gyermeknek adott életet, akiket egymásután megölt. Kiderítették azt is, hogy a leány Merker biztatására — akit időközben a freibergi törvényszék az előbb említett sikkasztásért két évi fogságra ítélte — Kröner árvaházi gondnok hagyatékából 4000 márkát el-sikkasztott, melyből Merker apránként fedezte sikkasztásait. A párocska Brandban szobát bérelt, a hová Beier Margit elég gyakran meghívta kedvesét. A leány anyja hallgatagul jóváhagyta leányának Merkerrel való viszonyát, de emellett egyidejűleg elhittette Pressler főmérnökkel, hogy a leány halálosan szerelmes belé. Megtudta leányától azt is, hogy a mérnök nagyobb összegeket tart lakásán és hogy hajlandó a leány javára nagyobb életbiztosítást is kötni.

Egy alkalommal Margit meglátogatta vőlegényét chemnitz-i lakásán és ott elmondta, hogy Brandban vásár volt és ő vásárlást hozott a számára, de az ajándékot csak úgy kapja meg, ha megengedi, hogy bekösse a szeméit és kitérje a száját, míg ő az ajándékot elhelyezi. Prossler gyanútlanul ment bele a tréfába és engedte, hogy a leány bekösse szeméit és ígérete szerint kitérte a száját. A leány ekkor hirtelen revolvért vett elő, annak esővét a mérnök szájába dugta és elsütötte. A golyó nyomban megölte a szerencsétlen főmérnököt. A gyilkos leány ezután a legnagyobb nyugalommal magához vette az íróasztal fiókjában talált 15.000 márkát és a meggyilkolt iratai között elhelyezte, a már előre elkészített és előbb említett végrendeletet, amely szerint Pressler őt teszi meg általános örökösévé.

Pressler referendáriusban az a gyanu ébredt, hogy rokona halálának körülményei nem látszanak minden tekintetben világosnak és nyomozásai tényleg oda vezettek, hogy Beier Margit vizsgálati fogságba került. Itt azután hosszas tagadás után végre megtört és bevallotta a főmérnök halálának borzalmas körülményeit. A nyomozás során úgy Merker, mint Beierné asszony határozottan tagadták, hogy nekik a gyilkosságról tudomásuk vagy abban netán részük is volna. Mindamellett megerősítést nyert, hogy Beierné és Merker előre megbeszélték, hogy mit valljanak, sőt a fogságban levő leányt is megkísérelték értesíteni vallomásaikról. Megállapította a vizsgálat, hogy a gyilkos leány aznap, amikor Pressler megölte, este Freibergben résztvett egy mulatságon, ahonnan azt telefonozta haza, hogy oly kitűnő társaságban van és oly jól mulat, hogy csak a legutolsó vonattal szándékozik hazatérni. Az anyát tegnap ítélte el a freibergi törvényszék hamis eskü miatt két évi fogságra és most ország-

szerte érthető érdeklődéssel várják a gyilkos leány bünperének tárgyalását, amelynél még nagyobb leleplezések várhatók.

§ Az új polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő állandó bizottság Imling Konrad államtitkár elnöklésével tanácskozást tartott. A bizottság ezúttal az ügyletkötő, illetve félképességre vonatkozó és a szerződésnek tévedés címén való megtámadását tárgyzó elvi kérdéseket tárgyalta. A tanácskozásban részt vettek: Gottl Ágost kuriai tanácselnök, Schwarz Gusztáv egyetemi tanár, Thirring Lajos kuriai bíró, Sipőcz László székesfevárosi árvászeki elnök, Menyhart Gáspár, Molecz Dani és Schreier Jakab ügyvédek, Szász Béla miniszteri osztálytanácsos. A bizottság e hó 19-én, szerdán délután 5 órakor folytatja tanácskozásait.

§ A gróf Batthyány cikke. Gróf Batthyány Ervin kiadásában Bögöten megjelent a „Társadalmi Forradalom” című szociálista újság. A lapban az elmúlt évben három oly cikk jelent meg gróf Batthyány Ervin aláírásával, amelyben a szerző a Marx-féle elméletet fejtette, de aközben a hadsereg, a közrend és vagyonos osztály ellen lázított. A szombathelyi kir. ügyészség vádat emelt a szociálista gróf ellen, aki azonban a törvény szigorja elől Londonba menekült. Így a fokozatos felelősség elve alapján Horváth János körműves, a lap felelős szerkesztője került a vádlottak padjára, akit az esküdtbírószék lázítás és izgatás miatt három havi államfogságra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte. A kir. Kuria ma hozzájárult az esküdtbírószék ítéletéhez.

§ Megkötözött zárgondnok. Özv. Kovács Lajosnénak a jakabszállási pusztán levő birtokát Mészáros Ferencz és id. Lestár József vették bérbe. A bért azonban nem fizették meg, mire az ingóságok bírói zár alá kerültek. Zárgondnoknak a bíróság Antal Istvánt rendelte ki. A múlt év nyarán Mészáros Ferencz, id. Lestár József, ifj. Csöndör János és Kovács József összebeszéltek, hogy a zár alatt levő ingókat, ha kell erőszakkal is megkerítik. Késő este beállították a zárgondnokhoz, s mikor ez gyanútlanul szóba elegyedett velük, hirtelen ponyvát dobták rá, aztán megkötöztek, bevonszolták az istállóba, összerugdosták, majd a zár alatt levő ingóságokat, kocsit, lovat, gabonát, libákat, magokkal vitték. Másnap reggelig feküdt az istállóban összekötözve Antal István, míg végre nagynehezen feloldozta a köteleiket és egyenest a csendőrséghez ment, ahol följelentette az esetet. A kecskeméti törvényszék az erőszakos parasztokat zsarolási büntetéseért mint tettestársakat egyenként egy évi börtönrre ítélte. A budapesti kir. ítélőtábla ma Frensz István elnöklésével, Zubovics Román bíró előadásában helybenhagyta a törvényszék ítéletét. Az ítélet ellen dr. Magyar István kir. főügyész-helyettes semmisségi panaszt jelentett be.

§ A bestiális íu. Schöneck András paksi legény tavaly októberben ittas állapotban hazament és édes anyjával egy összeveszett, hogy előbb fejszével, majd revolverrel kétszer anyjáról: a lövések nem voltak halálosak. A szekszárdi esküdtbírószék Schöneckert 2 évi fegyházra ítélte.

§ A boszu. A dévai törvényszék ma főtárgyalást tartott Krizsán Lázár felett, aki Tusa János bozi lakost december 12-én boszúból megölte. Az esküdték verdiktje alapján Krizsán Lázárt bűnösnek mondták ki és hat évi fegyházra ítélték. Az ítélet jogerős.

§ Erkölcstelen merénylet. Nagy Antal péksegéd vadházasságban élt Veréb Verona újsághordónóval. A péksegéd, úgy látszik, ráunt már az asszonyra, mert ennek 12 éves serdületlen leányára vetette ki hálóját. Az elvetemült ember merénylete azonban nem sikerült, mert az asszony feljelentésére a rendőrség ártalmatlanná tette: letartóztatta. A budapesti büntető törvényszék Nagy Antalt ma szemérem elleni büntetést 3 évi fegyházra ítélte. A vádlott felebbezett.

§ Elítélt kalandor. A londoni törvényszék egy nagystílusú gonosztevő pörében tartott tárgyalást, a mely nemcsak a vádlott személyéért érdekes, hanem a bur-angol háborúval való összefüggéséért is. A vádlott előbb forradalmat akart előkészíteni a transzváli köztársaság ellen a híres Barnató bankár megbízásából, azután ölt, zsarolást kísérelt meg és sok

asszonyt megrabolt becsületétől és vagyonától. A gonosz ember neves Beltheim Perencz névvel szerepelt, de igazi neve Kurtz Károly Frigyes Móricz és Braunschweigban született 1857-ben. Rendkívül szép férfiú s egy angol író, aki Johannesburgban meglátta, a legnagyobb elragadtatással írta le egy cikkben a külsejét és a megjelenését. A kalandort a bíróság husz esztendei fegyházra ítélte.

§ Czégbukás. A csödbejutott vinkovezei Pruckmayer Károly czég ellen büntető feljelentést tettek, mert a 35.000 koronára becsült áruaktárt álkövetelések alapján Pruckmayer Ilona, a bukott kereskedő neje 3000 koronáért megvette. Eszékrol az államügyész és a vizsgálóbíró ez ügyben Vinkovezére utaztak. Az üzlet egy napig zárva volt, amint a bíróság rendelte el, de aztán újból megnyitották, mert a rokonok fentemlített követeléseinek alaptalanságát nem lehetett bebizonyítani.

## KÖZGAZDASÁG.

### A szeszkontingens ipari jelentősége.

Budapest, február 14.

A szesztermelés törvényeink értelmében a fogyasztáshoz mérten kontingentáltatott. A kontingentálás ténye egyrészt, másrészt az a körülmény, hogy a szesz elsőrendű fogyasztási cikk, biztosítja a gyártmány legmagasabb hozamképességét. Ha ezt eddig nem érte el, az annak a körülménynek tudható be, hogy a kontingentálás eddigi rendszere túlságos merev lévén, nem alkalmazkodott a szeszpiac körülményeinek. Jogosult reményünk van, hogy a viszonyok a labilis kontingens által javulni fognak.

A kontingentált nyersszesz leparálásánál 15—20% melléktermény (elő- és utópárlat) keletkezik, mely emberi élvezetre alkalmatlan és denaturálási eljárásnak vetendő alá. Ezen hiány megköveteli egy bizonyos mennyiségű exkontingens termelését, anélkül azonban, hogy ez a termelés nyereséggel volna értékesíthető, sőt a legtöbb esetben még az előállítás költsége sem fedezi. Egy olyan iparág azonban, amely termelési nyereséget nem képes felmutatni, gazdaságilag egyáltalán nem indokolható. Miután az exkontingensnél termelési nyereséget nem érhetünk el, kell, hogy a kontingens hozamképessége foglalja magában ezt a tényezőt is.

A hazai szeszgyártás jelenleg a kontingens feldolgozására, továbbá a melléktermékek értékesítéséhez feltétlenül szükséges exkontingens termelésére szorítkozik. Kivételünk teljesen jelentéktelenné vált. Hiba volna azonban azt hiálni, hogy a szeszipar feladata e teljesítményekkel kimerült. Rendkívül fontos okok követelik meg a szesz ipari felhasználásának leghatályosabb előmozdítását és semmi kétséget sem szenved, hogy belátható időn belül ez irányban is megfelelő eredményeket fogunk elérni. Kőolajért magáért évenként mintegy 11 millió korona vándorol a külföldre. Felvetődik tehát az a kérdés, hogy mily mértékben fogjuk majd tudni a mezőgazdasági szeszgyártást előmozdítani a szesznek ipari téren való felhasználásának kiterjesztése által?

A kontingens általános értékét adja:

1. a megengedhető legmagasabb mérték alapján megállapítandó közvetlen hozamképesség,
2. az exproduktio termelési nyeresége.

Ezen érték az exkontingens termelés előrelátható növekedése folytán megfelelően emelkedhetik.

A kontingens-érték tényezői a mezőgazdasági kontingensnél az állathizlálás és talajjavítás, az ipari kontingensnél pedig a nagyüzem, a finomítás és a kereskedelem. Az ipari szakcsoportot illetőleg megjegyzendő, hogy a finomítás csak az esetben hozamképes, hogyha anyagtermeléssel kapcsolatba hozható. A kontingens megvonása és a finomítás elérteletlenítése azonban a szeszszel való nagykereskedést is illuzoriussá teszi, mert megfelelő támasz nélkül lehetetlen a szeszpiac jelentékeny áringadozásai közepette a kellő elővigyázattal fellépni.

Mezőgazdasági körökben olyan vélemények han-

goztattak, melyek az ipari kontingensnek a mezőgazdasági szakcsoport javára való kisajátítását kívánatosnak jelzik. Ezen kívánságnak nemzeti vagyunk sérthetlensége átléphetlen határt von, úgy, hogy az ipari kontingens kisajátítása csak az esetben volna megengedhető, ha ezáltal sikerülend egy legalább is hasonló értékű mezőgazdasági értéket teremteni.

Az ipari kontingens jelenlegi hozamát illetőleg egységes kules meg nem állapítható, mert az részben helyi viszonyoktól, de még sokkal inkább individuális eredményektől függ. Azt hisszük azonban, hogy a mai viszonyok között nem volna különösen nehéz az ipari kontingensnél átlagban 12% nyereséget elérni, ha a finomítás és kereskedelem hozamképessége, valamint az exproduktio termelési nyeresége kellőképpen tekintetbe vétetik. Abból, hogy az ipari szakcsoport részéről idegen kontingens ismételt hektoliterenként 70 koronáért vásároltatott, 8.40 koronás közvetlen haszonra következtethetünk, ami 5%-os tőkeérték alapján 168 korona értéknek felel meg. Ehhez jönne még a hozamképesség legmagasabb fokára való kiegészítés, valamint a felemelt exproduktio utáni termelési nyereségre való igény. Minden ipari szeszgyárosnak levitázhatatlanul joga van ezen tényezővel tényleges üzemi berendezésének arányában számolni és kényeszerkisajátítás esetében megfelelő kártérítést igényelni.

Nagyon messzire vinne e kérdésnek e helyen számszerű megvitatásába bocsátkozni, csak hozzávetőleges becslés alapján is kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy kisajátítás esetén az ipari kontingens minimális értéke hektoliterenként mintegy 250 koronát tenne.

A kényeszerkisajátításnál azonban az investíciók minden körülmény között tényleges értékükben volnának megváltandók, mely tényleges érték mintegy 40 millió koronára becsültek. A nemzeti vagyon, valamint a személyes tulajdonjog szempontjából teljesen amortizálnak az investíciókat mindaddig nem mondhatjuk, amíg azok tényleg léteznek. Az üzemi berendezésre fordított befektetések egy előre teljesített tőkebefektetést képviselnek, amely a tényleges elhasználás arányában amortizálódik. Ésszerű tehát, hogy a mindenkor befektetési állag egy még elhasználatlan (tehát még nem amortizált) tőke, amelyet a befektetés napjától kamatok és azok kamatai terhelnek. Azon körülmény, hogy egy még létező investíció egy már korábbi nyereségből leiratott vagy sem, csupán forma dolog és érdemileg egyáltalán tekintetbe sem jöhet. Az ipari kontingens kisajátítása tehát nemzeti vagyunkat körülbelül a következőképp terhelne:

285.000 hektoliter á 250 K 71.250.000 K, investíció 40.000.000 K, összesen 111.250.000 K, vagyis hektoliterenként kerekén 390 korona. Az új mezőgazdasági kontingensnek abszolút kevesebb értéke hektoliterenként volna körülbelül: a megváltott investíció értékesítése (legalább 70% 140 K után) 98 K, a maximális hozamképesség becslésszerűen megállapított kiegészítésének megváltása, valamint az exproduktio esélyeire való igényjogosultság 82 K, a nagyüzem megvonása évenként 2 K, a finomítás megvonása évenként 1.50 K, a nagykereskedelem megvonása évenként 1.50 K, 5%-os tőkésítés alapján 100 K, összesen 280 K.

Az összes értékevesztet tehát hektoliterenként nem kevesebbet, mint kb. 280 koronát tenne ki. Ha most ebből az újonnan teremendő mezőgazdasági külön értéket leszámítjuk, mindenki könnyen kiszámíthatja a nemzeti vagyunkat az ipari kontingens kisajátítása által érhető exorbitáns veszteséget. Ezen számításnál az 1900. IX. t.-cz. határozmányai semmiképpen sem vehetők alapul. Konkrét értékekre nem lehet jogszabályokat alkalmazni. Ami a mezőgazdaságnak megadható volt — azt — hála a törvényhozás gondoskodásának, valamint az ipari kontingens legmesszebbmenő áldozatkészségének — meg is

**SZÉN, koks, briket,**  
**antracit** összes gazdasági,  
ipari és házi célokra

Telefon: Detail 75-26. Engros 164.



27701

**Radnay Károly**

BUDAPEST, V. kerület, Váci-körut 80:

Sürgőnyozalm: ANTRACIT BUDAPEST

gensnek a mező-  
kisajátítását kivá-  
nemzeti vagyó-  
határt von, ugy,  
csak az esetben  
erülend egy leg-  
asági értéket te-

hozamát illetőleg  
ó, mert az rész-  
akkal inkább indí-  
hisszük azonban,  
volna különösen  
ban 12% nyere-  
skedelem hozam-  
termelési nyere-

Abból, hogy az  
ontingens ismét-  
vásároltatott, 8.40  
vezethetünk, ami  
a értéknek felel  
pesség legmag-  
a felemelt ext-  
való igény. Min-  
atlanul joga van  
berendezésének  
ajátítás esetében

desnek e helyen  
ni, csak hozzáve-  
lentül megállapít-  
ipari kontingens  
integy 250 koro-

ban az investí-  
leges értékükben  
eges érték mint-  
A nemzeti va-  
n jog szempontjá-  
szticziókat mind-  
tényleg léteznek.  
befektetések egy  
viseinek, amely  
amortizálódik,  
befektetési állag  
nem amortizált)

kamatok és azok  
r, hogy egy még  
nyereségből le-  
log és érdemileg  
ipari kontingens  
kat körülbelül a

50.000 K, invest-  
50.000 K, vagyis  
a. Az új mező-  
kevesebb értéke  
a megváltott in-  
70% 140 K után)

becslésszerűen  
áltása, valamint  
nyjogosultság 82  
2 K, a finomítás  
ereskedelem meg-  
tőkésítés alapján

hektoliterenként  
mát tenne ki. Ha  
mezőgazdasági  
könnyen kiszá-  
ipari kontingens  
vesztéséget. Ezen  
ozmányai semmi-  
értékekre nem  
ni a mezőgazda-  
ála a törvényho-

ipari kontingens  
ek — meg is

Uj vasut Csanádban. Az aradi és csanádi egye-  
sült vasutak — írják lapunknak — új vonalak építé-  
sét tervezik, amelyek a pécskai és nagylaki állomá-  
sokat Szemlak és Sajtény községek bevonásával köt-  
nék össze. A tervezett 37 kilométer hosszú vasuti  
vonal részletes tervei már készen vannak és úgy  
lehet, hogy az építkezést már a nyár folyamán meg-

Kapta, amit ezenfelül követel, az már nem a köz-  
javát szolgálja, hanem az önérdék kielégítését, amit  
a leghatározottabban vissza kell utasítanunk. Mit je-  
lent 285.000 hl. kontingens a mezőgazdaság részére  
azon határtalan fejlődéssel szemben, amelyre a szesz-  
nek ipari téren való felhasználása révén számíthat.  
Egy kis türelem mindenesetre szükséges. Kell, hogy  
a kontingens megszűnjön stallumot képezni, amelyre  
a legkülönfélébb jelszavak alatt vadásznak. Ahhoz  
azonban tulságos értékes jószág, hogy a „hátsó lép-  
cső” politikájának tárgyává tétessék. Modern munka,  
állandó előrehaladás és törekvő szorgalom azok a té-  
nyezők, melyeknek előmozdítására a kormány a  
mezőgazdasági szeszipar terén hiyatva és kötelezve  
van.

A Temesvár-józsefvárosi takarékpénztár hely-  
zete. Már beszámoltunk arról, hogy a budapesti na-  
gyobb bankok segítségével folyamatba tett szanalási  
akció befizetést nyert s így a Temesvár-jó-  
zsefvárosi takarékpénztár működése ismét  
visszatért a normális keretekbe. A czeéghivatal már  
tudomásul vette a részvénytőke leszállítására és egy-  
ben felemelésre vonatkozó, általunk már ismerte-  
tett tranzakcióit s az intézet sorsa így biztosítottnak  
látszik. Az intézet betevői egyébként a betétekre törté-  
tént felmondásokat sorban visszavonják és teljes bi-  
zalommal vannak az intézet új vezetősége iránt,  
amely teljes erővel dolgozik a regenerálás munká-  
ján. Amint említettük, az intézet biztosítást nyert az  
iránt, hogy ha a szanalási akció befizetett és az  
intézet sorsa biztosítva lesz, a pénzügyminisz-  
ter állami betétet fog kiutalni a takarékpénztár-  
nak s így ez remélhetőleg mielőbb meg fog  
történni. A napokban tartotta meg a takarékpénztár  
ujjonnan megválasztott igazgatósága első ülését. Az  
ülésen az igazgatóság temesvári tagjain kívül részt  
vettek a szanalási akcióban résztvevő budapesti in-  
tézetek delegáltjai is, és pedig: Jármay Gyula (Álta-  
ános Hitelbank), Grünér Tivadar (Pesti Hazai Taká-  
rékpénztár), dr. Kann Sándor (Leszámitolóbank),  
Szirmay Arthur (Pesti Magyar Kereskedelmi Bank)  
és Szánthó Frigyes (Agrárbank). Az igazgatóság el-  
nökevé Wallandt Ernő ny. miniszteri tanácsost vá-  
lasztották meg; a tanácskozás során behatóan meg-  
állapították azokat az intézkedéseket, amelyek az  
intézet vezetésére vonatkozólag szükségesek. Az új  
részvények jegyzése serényen folyik; a jegyzést hol-  
nap zárják le. Itt említjük, hogy Csasznek Miklós,  
az intézet eddigi igazgatója lemondott ez állásáról  
és az igazgatóság e lemondást el is fogadta. Pénzü-  
gyi körökből azt az értesülést vesszük, hogy he-  
lyére az érdekelt fővárosi pénzüzetek delegáltja  
fog kerülni.

A Reichsbank mérlege. A Deutsche Reichsbank  
központi választmányát — amint Berlinből jelentik —  
holnapra hívják egybe. Az ülésen előterjesztik a bank  
lefolyt évi zárszámadásait.

Vitás főnyeremény. Az osztálysorsjáték e hó  
11-én tartott húzásán a budapesti Gaedicke bankház  
által egy temesvári alélárusító által Temesváron el-  
adott sorsjegy legközelebbi érdekes per tárgya lesz.  
Temesvárról jelentik ugyanis, hogy dr. Weisz  
Feodor hosszabb idő óta a Blumberg Jakab-féle tőzs-  
dében rendszeren megvásárolta a 108704. számú osz-  
tálysorsjegyet, amelyet akkor is kifizetett, többször  
a húzás után, ha az nem nyert. Legutóbb szintén el-  
mulasztotta kifizetni a sorsjegy árát és a tőzsde előtt  
elhajadva Blumbergernek azt mondta, hogy törvény-  
széki tárgyalásra kell sietnie, a sorsjegy árát tehát  
következő napon fizeti meg. A következő napon a  
sorsjegyet tizenötezer korona nyereménnyel kihuz-  
ták és Blumberg megtagadta a sorsjegy kiadását.  
Most persze pörre kerül a dolog, de nem lehetetlen,  
hogy a felek békés uton kiegyeznek.

Uj vasut Csanádban. Az aradi és csanádi egye-  
sült vasutak — írják lapunknak — új vonalak építé-  
sét tervezik, amelyek a pécskai és nagylaki állomá-  
sokat Szemlak és Sajtény községek bevonásával köt-  
nék össze. A tervezett 37 kilométer hosszú vasuti  
vonal részletes tervei már készen vannak és úgy  
lehet, hogy az építkezést már a nyár folyamán meg-

kezdik. Ez esetben Szeged és Arad között az ut meg-  
rövidül.

Ujabb propaganda a kivándorlásra. Legutóbb  
megírtuk, hogy a Norddeutscher Lloyd a magyaror-  
szági kivándorlási ügyek lebonyolítását a Missler  
F. brémai kivándorlási irodára bízta, azzal a kötele-  
zettséggel, hogy a cég Magyarországon nagy propa-  
gandát köteles kifejtetni abban az irányban, hogy a  
tavasz beálltával a kivándorlás nagyobb me-  
derben meginduljon. Hírünk illetékes körökben  
nagy felhajtást keltett s a belügyminisztérium — mint  
értesülünk — elhatározta, hogy sürgős átiratban szó-  
líttja fel az összes hatóságokat, hogy a kivándorlásra  
csábító ügynökök működését a rendelkezésükre álló  
minden eszközzel le lehetne tenni igyekezzenek, a  
tetten ért ügynököket pedig azonnal jelentsék fel.  
A miniszter elrendelte ezenkívül azt is, hogy a posta-  
hivatalok a gyanus nyomtatványokat foglalják le, ko-  
bozzák el és ne kézbesítsék a címzetetteknek. Nem  
lehet eléggé mérlegelni nagy nemzeti fontosságát, su-  
lyát a belügyminisztérium eme intézkedésének,  
amelynek révén visszatartó célzattal nyúl  
bele a kivándorlási mozgalomba. A beavatkozás  
szükségességét érzi a belügyminiszter, mert a kiván-  
dorlók száma az utóbbi években már elérte a termé-  
szetes népszaporulatot s ezzel szemben úgy az ipari,  
mint a mezőgazdasági munkásköz hiánya évről-évre  
mindjobban érezhető az országban.

A helyközi távbeszélő-forgalom kiterjesztése. Az  
abádszalóki Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei  
törvényhatósági távbeszélő központ a helyközi hely-  
közi forgalomba bevonatott. A sziráki (Nógrád-  
megye) távbeszélő központ a Budapesttel való hely-  
közi távbeszélő-forgalomba szintén bevonatott. Csik-  
lógorbó, Galgó, Magyarlajos és Nagy-  
ilonda Szolnokdoboka vármegyei törvényhatósági  
távbeszélő-központok pedig részt vesznek a szű-  
kebbkörű helyközi távbeszélő-forgalomban.

Az Általános Bank mérlege. Az Általános  
Bank Részvénytársaság igazgatósága a na-  
pokban fogja megtartani azt az ülést, amelyen a  
mérlegét állapítják meg. A mérleg megállapítása  
és közzététele eddig azért nem volt lehetséges, mert  
az igazgatóság tagjai közül egyesek nagyobb leírás-  
okat szándékoztak a mérleg megállapításánál eszkö-  
zölni, ami azután nem tette volna lehetővé a tavalyi  
osztalék kifizetését, míg az igazgatóság tagjainak egy  
része nem óhajtana ez évben leírásokat eszközölni  
csak azért, hogy a tavalyi osztalék kifizetésre kerül-  
hessen. Az ügy valószínűleg úgy fog eldőlni, hogy az  
igazgatóság el fogja határozni a tavalyi osztalék kifiz-  
etését, amely esetben a megfelelő leírások nem lesz-  
nek eszközölhetők.

Vásáráthelyezések. A kereskedelmiügyi minisz-  
ter megengedte, hogy a Máramaros vármegye terü-  
letéhez tartozó Aknasugatag községben április 20.  
és 21-re eső országos vásár kivételesen május 4. és  
5-én tartassék meg. — Megengedte továbbá, hogy az  
Úng vármegye területéhez tartozó Szobráncz közsé-  
gben augusztus 26-ára eső országos vásár ez év-  
ben kivételesen augusztus 17-én; a szeptember  
9-ére eső országos vásár kivételesen szeptember  
16-án; a november 11-ére eső országos vásár pedig  
ez évben kivételesen 1908. november 2-án tartas-  
sék meg; továbbá mult évi december 16-ára esett,  
de elmaradt országos állatvásár helyett február  
12-én pótvásár tartassék. — Végül megengedte, hogy  
a Pozsony vármegye területéhez tartozó Magyarfalu  
községben az október 5-ére eső országos vásár  
ez évben kivételesen 1908. október 6-án tartassék  
meg.

A tőzsdei bíráskodás reformja. Meskó László  
igazságügyi államtitkár elnöklésével ma délelőtt tíz  
órákor értekezlet volt az igazságügyi minisztérium-  
ban, amelyen azt a kérdést vitatták meg, miképpen  
lehetne a tőzsdei bíróság tulterheltségén e bíróság  
hatáskörének érintetlenül hagyása mellett könnyíteni.  
Az értekezleten résztvettek Tóry Gusztáv államtit-  
kár, Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag, a tőzsde  
elnöke, Buba Ferenc kir. ítélőtáblai tanácselnök,  
Simon Jakab és Weiss Károly, a tőzsde alelnökei,  
Fuchs István, a tőzsde főtitkára, továbbá a kereske-  
delemügyi minisztérium részéről Emich Gusztáv  
miniszteri osztálytanácsos, végül az igazságügyi mi-  
nisztérium részéről Fodor Ármán kir. ítélő táblai

biró, Térfi Gyula miniszteri osztálytanácsos és  
Tomcsányi Vilmos Pál miniszteri fogalmazó. Az  
értekezlet megnyitása után Kornfeld Zsigmond  
ismertette a tőzsdebírók tulterheltségének okait és  
ennek káros következményeit s e bajok elhárítása  
céljából a hármas tanácsban való ítélkezés behozata-  
lát indítványozta. Az elnöklő államtitkár ezt az in-  
dítványt megvitatás alá bocsátván, ahhoz elsősorban  
logi szempontból Buba Ferenc, majd pedig az ér-  
tekezlet többi tagjai is hozzászóltak. Ezután elnöklő  
államtitkár a megjelenteknek köszönetét fejezte ki az  
értekezleten való részvételükért és ezzel az értekez-  
let véget ért.

Pótvásár. A kereskedelemügyi miniszter meg-  
engedte, hogy a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye  
területéhez tartozó Solt községben a folyó évi márc-  
zius 19. és 21-ére kifűzőtt, de elmaradó országos  
vásár helyett, folyó évi márczius 1-én pótvásár tar-  
tassék.

Külkereskedelmünk. Bécsben a kereskedelmi mi-  
nisztériumnak az Ausztria és Magyarország közötti  
kereskedelemre vonatkozó kimutatás szerint 1907.  
december havában a Magyarországból behozott  
árak értéke 1186.1 millió, a Magyarországra kivitt  
árak értéke 1221.8 millió korona volt. A mérleg esze-  
rint 35.7 milliónyi aktívumot tüntet fel az 1906. évi  
decemberi 108.6 millió koronányi aktívumal szem-  
ben.

Az osztrák földhitelintézet üzleti jelentése. A cs.  
kir. szab. osztrák földhitelintézet igazgatótanácsa ma  
ülésén előfogadta az 1907. évről szóló üzleti jelentést  
és az igazgatóság indítványára elhatározta, hogy a  
közgyűlésen azt fogja indítványozni, hogy a  
11,641.622.31 koronát tévő tiszta nyereségből rész-  
vényenként 46 korona osztalékot, vagyis összesen  
6,900.000 koronát fizessen.

A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár mér-  
lege. Ma tette közzé nevezett intézet a lefolyt évre  
vonatkozó mérlegét, melyet a folyó hó 24-én tartandó  
közgyűlésen terjesztenek elő. A mérleg adatai ezek:

Mérlegszámla. Vagyon: Készpénz 290.134  
korona 87 fillér. Váltótárca 5,016.617.63 K. Értékpá-  
pírok 184.413.32 K. Előlegek értékpapírokra 2,314.063.05  
K. Berendezés 40.000.— K. Jelzálogkölcsonok:  
466.480.51 K. Más intézeteknél elhelyezett pénzek  
1,436.054.23 K. Folyószámla adósk 1,653.459.92 K.  
Összesen 11,401.223.53 K. — Teher: Részvénytőke  
6,000.000.— K. Tartalékalap 365.200.— K. Tisztviselők  
segélyalapja 41.437.55 K. Betétek 4,555.397.08 K. Hitel-  
egyleti biztosítéki alap 116.375.— K. Fel nem vett  
osztalék 717.— K. Hitelezők 70.678.41 K. Átmeneti ka-  
matok 50.295.83 K. Tiszta nyereség 201.122.66 K. Ösz-  
szesen 11,401.223.53 K.

Nyereség- és veszteségszámla. Tar-  
tozik: Kifizetett és tőkésített kamatok 255.002.92 K.  
Tőkekamat adó 20.888.78 K. Felügvelő-bizottság dí-  
jazása, tisztviselők fizetése és lakbéré 117.477.94 K.  
Adó 40.539.13 K. Házbér, nyomtatványok, üzleti költ-  
ségek stb. 63.777.34 K. Leírások 175.007.95 K. Átmeneti  
kamatok 50.295.83 K. Tiszta nyereség 201.122.66 K.  
Összesen 924.112.55 K. — Követel: Nyereség-át-  
hozat a mult évről 38.032.52 K. Váltókamatok  
457.784.75 K. Előleg, adómentes stb. kamatok 317.024  
K. Jutalékok 82.755.93 K. Nyeremény érczépének és  
külföldi váltókon 28.515.35 K. Összesen 924.112.55 K.

Ami a nyereségelosztást illeti, a takarékpénztár  
a legnagyobb rigorozitással járt el az idei mérleg al-  
kalmával, úgy mint az eddigieknél is mindig a leg-  
szolidabb alapokon állapította meg a mérlegét. Erre  
vall az, hogy az idén 175.000 koronát irnak le a mér-  
legben. A lefolyt év kedvezőtlen viszonyai folytán az  
intézet — amint értesülünk — 3 százalékot (6 koro-  
nát) fog fizetni osztalék fejében a részvényeseknek.

A műtrágya-kartel ellen. Ismertettük néhány hét-  
tel ezelőtt a hazai műtrágyagyárak kartelalakulását.  
A kartel ellen most a Fejérmegyei Gazdasági Egye-  
sület foglalt állást. Székesfehérvárott igazgatóválaszt-  
mányi ülést tartott gróf Esterházy László elnök el-  
nöklésével és az igazgató-választmány elhatározta,  
hogy a Somogyi Gazdasági Egyesület azon tö-  
rekvését, hogy Somogyi, Tolna- és Fejérvármegyék  
gazdáinak bevonásával műtrágyagyárt létesít, min-  
den tekintetben elősegíti.

A Danubius textilgyár építkezése. Ismeretes, hogy  
Pozsony mellett német és osztrák tőkésék nagyobb-  
szabású textilgyárt létesítenek, melynek alapításában

oly  
örüt 80:  
BUDAPEST

Reggelizés előtt fél pohár  
Schmidhauer-féle  
Harczóna valódi áldás gyomorbafoások-  
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz  
az elrontott gyomrot  
2-3 óra alatt tel-  
jesen rendbe hozza  
Kis üveg 40 fillér,  
nagy üveg 60 fillér

1/3 részben a Kereskedelmi Bank is résztvevett. A gyár építkezései annyira előrehaladtak, hogy ez a vállalat már a nyár folyamán felveszi üzemét.

A gazdák és az uzoratorvényjavaslat. A Magyar Gazdaszövetség Bulanovics Sándor udvari tanácsos elnöke alatt tartott igazgató-választmányi ülésén foglalkozott az uzoratorvényjavaslattal. A javaslatot dr. Szilárd Ferencz ismertette. Előadó szerint egészben véve a javaslat minden kérdésben felmerül jogos kívánalomnak megfelel és kiegészítésre vagy módosításra talán csak a következőkben szorul: 1. a pénzbüntetés még nagyobb összegben állapíttassék meg; 2. mellékbüntetés gyanánt az uzoraperekben hozott marasztaló ítéleteknek hírlapi közzététele is alkalmazást nyerjen; 3. a törvény világosan utasítsa a bírót arra, miszerint az uzorát hivatalból vegye figyelembe és valamely uzorás ügylet semmis voltát ítéletében a felek indítvány nélkül is kimondja; 4. a törvény kihágás gyanánt üldözze azt, ha valaki tapasztalatlanokat gabonaelővételi ügyletekre csábít, vagy ilyen ügyletekből eredő követelés biztosítására tudatlan személyektől váltót vesz. A javaslatokat többek hozzászólása után határozattá emelték. Bernát István igazgató utalással a Magyar Gazdaszövetség uzora-akciójára felhívja a választmány figyelmét arra a körülményre, hogy az uzora-kérdés tanulmányozásának munkájában behatóan oglalkoztak a keletindiai uzora-viszonyokkal és az angol uzoracellenes törvényhozással. A keletindiai uzoratorvény különösen azzal tűnik ki, hogy preventív intézkedésekkel gátolja meg az uzora-ügyleteket, ott, ahol az uzora megfészkelte magát. Az ügyletek érvénye bizonyos formásokhoz van kötve. A Magyar Gazdaszövetség 1901-iki felterjesztésében ezeket a preventív intézkedéseket javaslatba hozta a kormány. Az igazgató-választmány a miniszterhez intézendő felterjesztésben ezeket a preventív intézkedéseket újból javaslatba fogja hozni.

A Leszámitolóbank új vállalata. Lapunk jelentette először, hogy a zavarokba jutott Markovits Lajos és Tsa zentai, továbbá a Mélik István, Dobribán és Markovits szegedi cégek a Leszámitolóbank egész alatt fognak oly módon szanáltatni, hogy a cégek egy részvénytársasággá alakíttatnak át. Az illetékes czéghivatal már tudomásul is vette a Zentai és Roskányi Egyesült Iparvállalatok R.-T. czég bejegyzését.

Az új részvénytársaság alaptőkéje 1,700,000 korona (4,000,000 korona törzs és 1,300,000 korona elsőbbségi részvény). A társaság átveszi a két czég összes vállalatait, köztük a zentai villamosági műveket és a városi világítást, a gőzmalmot, a gőzfűrészt Zentában, valamint a rosikányi fatermelést és a hunyadobrai mészégetőt. Az igazgatóság tagjai lettek: Schanzer Ignác (Budapest), Markovics Lajos (Szeged), Forró Róbert (Budapest), Braun Vilmos (Zenta), dr. Flesch Miksa (Zenta), ifj. Kohn Ignác (Zenta), Fuchs Aladár, Braun Ignác. A felügyelő bizottságba beválasztottak: Hirschel Hermann (Zenta), Vágó József, König Vilmos (Zenta), Wrchovszky Vilmos és Flesch Márton.

A magyar vizitársulatok. Terjedelmes kötet jelent meg a földművelésügyi miniszter kiadványai között azzal a címmel, hogy „A vízi társulatokra vonatkozó statisztikai adatok”. Ez a szerény cím tulajdonképpen egész vizügyünk rövid, de nagyon kimerítő közgazdasági monografiáját rejtli. A munkát Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megbízásából Kvassay Jenő miniszteri tanácsos, az orsz. vízügyi igazgatóság elnöke állította össze. Magyarország ármentesítési munkálatai az egész világon a legnagyobbak. Mi alig ötven esztendő alatt 6,391,000 kat. holdat, vagyis 3,678,000 hektárt ármentesítettünk, ami mellett messze elmaradnak a többi nagy ármentesítési munkálatok, mint a Poé (700,000 hektár), a Loire (95,000 hektár), Hollandiáé (1,300,000 hektár és 85,000 hektár tó és tengerszártás). Nagyban növeli a magyar ármentesítési munkának értékét az, hogy bár az állam segítségével, de maga az érdekelt birtokosság hajtotta végre. Igen becses adatokat tartalmaz a munka azon nagy vízi műveleteknek szempontjából is, melyek a természetes és mesterséges víziutak, az öntözések és öntöző csatornák, a halászat és halgazdaság, valamint a víz mozgató erejének kihasználása terén várnak az országra és amely műveletek részben már túl vannak a technikai előkészít-

tés stádiumán és megérték a kivitelre. A vízierők tekintetében kijelenti a könyv bevezetése, hogy e tárgyban a földművelésügyi miniszter legközelebb törvényjavaslatot terjeszt az országgyűlés elé, melyben a vízierők értékesítésének jogi akadályai el lesznek hártva.

A pénzvisszonyok. A medióval kapcsolatos igények valamivel élénkebbé tették a piac üzletmenetét az utóbbi napokban. Ugy a nyílt piacon, mint a jegybank főintézeténél nagyobb váltóanyag keresett elhelyezést ma is. A jegybank budapesti főintézeténél ma 3 milliót tettek ki a benyújtások, míg az esedékségek 2 1/2 millióra rugtak. A párisi pénzajánlatok melyek a hó elején még a piac rendelkezésére állottak, az utóbbi napokban teljesen szüneteltek. A bécsi magánkamatláb ma 1/16%-al emelkedett, jegyzése 4-4 1/16% között mozgott. A pénzpiac feszültségével kapcsolatban a divizák is valamelyest szilárdultak. A külföldi piacokat illetően a legutóbbi bankkimutatások a státus javulását és főleg az érczkészlet emelkedését tüntetik fel. Londonban mai jelentés szerint 3 1/16%, Párisban 2 1/2-2 3/8% a magánkamatláb. Berlinből azt jelentik, hogy a kamatláb leszállítására ez idő szerint gondolni sem lehet, mert éppen az utóbbi időkben nagyobb mértékben vették igénybe a bankot. A magánkamatláb 4 1/8%.

Árufelvétel a hajóra. A Duna gőzhajózási társaság közli, hogy Regensburg, Passau, Linz, Korneuburg, Wien (Praterquai, Donauquaibahnhof és Nordbühlände), Pozsony, Gönyü, Győr és Budapest (Batthyány-tér és Dunaparti teheráruháudvar is) állomások között az árufelvételt e hó 17-én megkezdte.

## TŐZSDÉK.

### A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

#### Gabonátözsde.

Az amerikai tőzsdék egynapi szünetelés után ismét nagyobb árcsökkenéssel lepték meg az európai piacokat. Az argentiniai óriási buzaszállítások a tengerentúli tőzsdéket reálizálásra készített, a nyugat-európai piacokon pedig valóságos árrázkódást okoznak. Newyorkban a buza 1 1/2 centtel, Berlinben 3 márkával olcsóbbodott a buza ára. Nálunk a szép időjárás is hozzájárul a különben is lanyha tendencia élesítéséhez és bár a malmok egy része ma valamivel élénkebb vásárlási kedvet tanusított, az árak mégis 10 fillérrel lemorzsolódtak. Elkelt 16,000 métermáza buza bő kínálat mellett. A határidőpiacon reálizálási hajlam mutatkozott és az árak ma erősebben mentek vissza. Áprilisi buza 11.85-ről 11.70-ig esett. A többi terminusban csekély volt a forgalom, szintén hanyatló irányzatban.

#### Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 kg. 24.30 K, 240 mm. 78 kg. 24.30 K, 150 mm. 77 kg. 24.15 K, 100 mm. 78 kg. 24.05 K, 1100 mm. 78.6 kg. 24.05 K, 500 mm. 76 kg. 21.05 K, 500 mm. 76 kg. 24.05 K, 500 mm. 76 kg. 24. — K, 4900 mm. 77 kg. 24.05 K.

Pestvidéki: 100 mm. 78 kg. 24.10 K, 600 mm. 77 kg. 24.05 K, 300 mm. 77 kg. 23.80 K, 300 mm. 75 kg. 23.50 K, 300 mm. 72.5 kg. 22.60 K.

Tengeri. 100 mm. 13.85 K paritás.

Zab. 100 mm. 15.80 K, kev., 130 mm. 15.80 K, kev. Az árak 100 klg.-kint koronákban értendők.

#### Budaapesti gabonaforgalom.

1908. február 12-től február 13-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	2590	—
Rozs	606	501
Arpa	2484	—
Zab	716	—
Tengeri	415	298
Liszt	—	8486
Korpa	—	1389

#### A határidőpiacon kötetett:

##### Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 11.82, 11.83, 11.80, 11.87, 11.79, 11.80, 11.75.

Buza 1908. októberre 10.35, 10.34, 10.38, 10.31.

Rozs 1908. áprilisra 10.40, 10.41, 10.31, 10.36, 10.32, 10.39.

Rozs 1908. októberre

Zab 1908. áprilisra 7.89, 7.90, 7.87, 7.91.

Tengeri 1908. májusra 6.77, 6.78, 6.76, 6.79, 6.73.

##### 1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	11.74	11.75
októberi buza	10.30	10.31
áprilisi rozs	10.30	10.31
októberi rozs	8.87	8.88
áprilisi zab	7.86	7.87
májusi tengeri	6.72	6.73

##### Délutáni forgalom.

Délután nagyon lanyha berlini és liverpooli jegyzésekre az árak tovább csökkentek.

##### 4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	—	—	—	11.67	11.68
Buza új októberi	—	—	—	10.27	10.28
Rozs 1908. áprilisra	—	—	—	10.23	10.24
Rozs új októberi	—	—	—	8.80	8.81
Zab 1908. áprilisra	—	—	—	7.84	7.85
Tengeri 1908. májusra	—	—	—	6.69	6.70

#### Értéktőzsde.

Az egész héten uralkodó lanyha irányzat ma is hatalmába kerítette a spekulációt s csak a zárlat felé mutatkozott valamivel kedvezőbb hangulat, de azért az árfolyamok ma is néhány koronával alacsonyabbak voltak a tegnapi zárlatnál. Csökkent az Osztrák hitel 2 koronával, a Magyar hitel 3.75 koronával, a Hazai bank 0.75 koronával, a Leszámitoló bank 1 koronával, a Jelzálogbank 3 koronával, az Államvasutak és a Déli vasut 0.50 koronával, a Városi vasut 1 koronával. A helyi piac is üzletellen volt. Csupán a Salgótarjáni köszénbánya és a Belvárosi takarékpénztár részvények iránt nyilvánult élénkebb kereslet. A forgalom az egész tőzsdeidő alatt nem öltött nagyobb arányokat.

Lanyhább külföldi jelentésekre és kedvezőtlen politikai hírekre, valamint bécsi arbitrázs-eladásokra, bágyadt irányzattal folyt le a mai előtőzsde és a forgalomba került értékek árfolyamai lényegesen gyengültek. A forgalom mérsékelt maradt. A déli tőzsde nyugodt irányzattal folyt le és az értékek árfolyamai csekély ingadozások után tartóttan zárultak. A forgalom szűk keretben mozgott. Az utótőzsdén bécsi arbitrázs-eladások, valamint a helyi spekuláció reálizálási nyomást gyakoroltak az árfolyamokra s így az irányzat gyenge volt.

#### Előtőzsde.

Előtőzsde gyenge.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 643.75—641.75. Magyar hitelrészvény 777.—773.75. Osztrák-magyar államvasut 677.—676.75. Magyar leszámitoló bank 490.50. Jelzálogbank 425.—423.—. Városi villamos vasut 276.50—276.—. Magyar koronajáradék 93.95—94.10. Hazai bank 292.—292.50. Kereskedelmi részv.-társ. 601.—601.75.

#### Déli tőzsde.

A déli tőzsde tartott.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 641.25—642.50. Magyar hitelrészv. 774.75—773.—. Osztrák-magyar államvasut 676.50—677.25. Rimamurányi vasút 534.—. Magyar leszámitoló bank 493.50—494.—. Jelzálogbank 424.50—425.—. Városi villamos vasut 276.—276.25. Magyar koronajáradék 94.10—94.20. Hazai bank 292.—292.50. 4 1/2-os fővárosi kölcson 91.60. Belvárosi takarékpénztár 597.—. Első magyar általános biztosító 10300.—. Salgótarjáni köszénbánya r.-t. 602—606.—. Neuschloss-téle nasicszi tanin-gyár 460.—. Első hazai takarékpénztár r.-t. 18600.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 8.—10.— K, február végére 20.—22.— K.



## Kovács Menyhért és Társa „Hungaria Gyorshizlalo abrakfuzser-vallalat”

Budapest, VI. kerület, Felsőerdősor-utca 41. szám,

M. kir. földművelésügyi miniszter által 1906. nov. 11-én 75807. III/2. szám alatt engedélyezett „Hungaria Gyorshizlalo Abrakfuzser” minden jószág tenyésztésénél nélkülözhetetlen. Kiváló eredménnyel lett kipróbálva szarvasmaránknál, lovaknál, sertéseknek, juhoknál és az összes baromfiaknál. Számtalan elismerő-levelek rendelkezésre állanak. — Kapható minden fuzserkereskedésben.



Járadék 154.30, Alt. villamosági Edison 200.10. Gelsenkircheni 183.25, Laurakohó 215.10. Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) február 14. 4.2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.25, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.30, Osztrák hitelintézeti részvény 202.10, Osztrák-magyar államvasut 144.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.70, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény 148.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 42. százalékos ezüstjáradék 99.60, Osztrák koronajáradék 95.50, Magyar koronajáradék 94.—, Osztrák-magyar bank 121.20, Déli vasut részvény 25.90 Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.—, Párisi váltóár 813.50, Union bank részvény —, Alpisi bányarészvény 316.—, Kedvetlen.

Hamburg, (Zárlat) február 14. 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.60, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 25.50, 4 százalékos Aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 201.75, Osztrák-magyar államvasut 144.—, Olasz járadék 103.80, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.20. Nyugodt.

London, február 14. Angol consol —.—

Páris, február 14. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 97.10, Osztr. aranyjáradék 99.35, Magyar aranyjáradék 95.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 489.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.10, Déli vasut elsőbbségi kötv. 317.—, 5 százalékos marokkói járadék 506.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 97.27, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 450.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.25, 4 százalékos unifikált török jár. 96.25, Török sorsjegy 179.75, Török dohányrészvény 443.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 456.—, Magyar jelzálogbank 458.—, Banque de Paris 14.78 Banque Ottomane 715.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 149.—, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 572.—, Rio Tinto 15.99, Sucrerie d'Egypte 32.—, Tula 340, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 153, Chartered 20.50, De Beers 354.—, East Rand 90.50, Jagersfontein 95.25, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 48.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.18, Váltó német piacokra (rövid) 122.93, Váltó Bécsre (rövid) 104.37, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 251.80, Magánkamatláb 2 3/4. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vágómarhavásár.

Budapest, február 14. (Braun József és fia jelentése az „Egyetértés“ részére.) Felhajtott: 1888 darab Vágómarha és pedig 1244 darab magyar és tarka ökör, 446 darab magyar és tarka tehén, 29 darab bosnyák ökör, — darab bosnyák tehén, 143 darab magyar és tarka bika, 2 darab bosnyák bika, 24 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly.

Származási hely szerint: 1857 magyar marha, 31 darab bosnyák marha.

A konzervgyár részére ismételtén nagyobb mérvű bevásárlás eszközöltetett, ennélfogva az üzlet — mivel azonkívül még idegen vevők is vásároltak — kedvezőbb irányzat mellett folyt le. Az egységi árak közép és konzervgyári célokra alkalmas minőségeknél, az eddigi alacsony árhoz képest 1-2 koronával javultak.

Következő árak jegyeztettek métermázsanként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 72.— koronáig, kivételesen — koronáig, középminőségű 64.—79.— koronáig, silány minőségű 56.—62.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 80-88 koronáig, kivételesen — fill, középminőségű 66-78 koronáig, silány 54.—64.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű — koronáig, középminőségű 62.—70.— koronáig, silány 54.—60.— koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű — koronáig, középminőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig, kivételesen — koronáig, magyar tehén legjobb minőségű 60.—66.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 54.—58.— koronáig, silányabb minőségű 48.—52.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 66.—72.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 60.—64.— koronáig, silányabb minőségű 48.—58.— koronáig. Bika legjobb minőségű 66.—71.— koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 62.—64.— koronáig, silányabb minőség 50.—60.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű — koronáig, kivételesen — koronáig, közép minőségű 44.—48.— koronáig, silányabb minőségű 40.—42.— koronáig. Kicsontozni való

marha — koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű — koronáig, közép minőségű — koronáig, silányabb minőségű — koronáig. Növendékmарha — koronáig. Mind 100 kilónként élőszuliban.

Sertéskezeskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, február 14-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 118-120 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 120-121 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 120-122 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban — fillérig.)

Sertéslelészám: 1908. évi február 12. napján volt készlet 21096 drb., 1908 február hó 13-án felhajtott 376 darab, 1908 február 13. napján elszállított 167 darab, 1908 február 14. napjára maradt készletben 21305 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskezeskedelmi csarnok.

Budapest, febr. 14. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1018 darab sertés, 113 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 1869 darab sertés, 25 darab süldő, — darab malacz, összesen 2287 darab sertés, 138 darab süldő. — darab malacz. Eladott 1380 darab sertés, 61 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1507 drb sertés, 77 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 88-92 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 86-88 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 108-114 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsulylevonással 109-116 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — 74 korona, ételsulylevonással 112-116 fillérig. Belföldi süldő 104-112 korona. Horvát süldő 90-104 korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendőek.) A vásár irányzata lanyha, az árak 2-4 fillérrel hanyatlottak.

Borjувásár.

Budapest, február 14. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 638 darab élő borjút, közte 2 darab leölt borjút (közte — rugott), — drb növendékmарha. Fizettek elsőrendű élő borjúkért 100-108 fillért, kivételesen 110-112 fillért. Középmínőségű élő borjúkért 90-98 fillért, leölt borjúkért —110 fillért, silány és rugott borjúkért 84-88 fillért kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat lanyhább volt, az árak 2-3 fillérrel kgr.-kénti javultak.

VIZÁLLAS.

Table with columns for location, date, and price. Locations include Danubius, Gőz, Kőrös, Rába, Dráva, Fura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorcsa, Jászberény, Ung. Dates: febr. 13, febr. 14, febr. 13, febr. 14. Prices in méter.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadótulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 14. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dékán Sámuel békesi ref. főgimnáziumi tanárt a székelyudvarhelyi ref. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, Csiky Róza okleveles kisdedóvónőt a tövisi állami kisdedóvóházhoz kisdedóvónővé; a kereskedelemügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium személyzeti létszámába dr. Gellén Kálmán budapesti lakost fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá, Perleberg Ervin végzett joghallgatót a vezetése alatt álló minisztérium személyzeti létszámába ideiglenes minőségű fizetésnélküli miniszteri segédfogalmazóvá; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök pedig Cselyuszka Lajos zombori lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Janó Ferencz székelyudvarhelyi járásbírói és Izsák L. Sándor székelyudvarhelyi törvényszéki írnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Cservenka János kassai javítóintézeti munkavezető felügyelőt ezen állásában véglegesítette.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. február 14-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő az északi és északkeleti részekben előfordult kevés lecsapódásoktól eltekintve száraz és enyhe volt. A hőmérséklet maximuma Fiumében 12 C°, minimuma Rozsnyó és Eszéken —7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órdra:

Tulnyomóan száraz és enyhe idő várható.

Table with columns: Állomás, Hőmérséklet, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék, Hőmérséklet. Locations include Szatmár, Ungvá, Ósmár, Ósonca, Jyalla, Budapest, Jorény, Cszthely, Pécs, Ágráb, Tlume, Szeged, Komosvár, Nagyvár, Kolozsvár, Nagyszob, Szalmár, Kőr, Arvavár, Komosvár, Magyar-Óvár, Sopron, Gázák, Székely, Debreczen, Csakotomét, Iroszáza, Arad, Csombolya, Oradea, Jrsova.

The Mutual

New-Yorki életbiztosító-társaság

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik.

Utánítzetai kötelezettség nélkül.

Részvényessel nincsenek.

Összes vagyon 1906. december 31-én

2.569,246,889.02 frank

Biztosítási állomány 1906. december 31-én

7.86,436,000.— frank.

Vezérigazgatóság Magyarország és a Károl részére:

Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

közoktatásügyi mi- f. főgimnáziumi tanárt mázumhoz, a fennálló tanárrá, Csiky Róza állami kisdévodához ügyi miniszter a ve- személyzeti létszá- esti lakost fizetésné- vá, Perleberg Ervin alatt álló minisztérium es minőségű fizetés- mazóvá; a pénzügy- bizott miniszterelnök ri lakost ideiglenes gyakornokká nevezte g mellé rendelt szám-

nyminiszter Janó Pe- bírósági és Izsák L. nyszéki irnokokat köl-

nyminiszter Cservenka nkavezető felügyelőt

S.

ot távratl jelentése el 7 órákor.

ának átvezete:

zaki és északkeleti bódásoktól eltekintve érséklet maximuma Rozsnyó és Eszéken

24 órára:

he idő várható.

Table with columns: Időpont, Hőmérséklet, Irány, etc. It contains weather forecast data for various locations and times.

tual

altó - társaság... elvén alapszik... esel ninosenek.

ember 31-én

2 frank

ember 31-én

frank.

Kalot részre:

sy-ut 20.

KÜLÖNFÉLÉK.

Mikor meghaltak a remények.

Ha tengerparton ülsz — ugy alkonyatkor — Megannyi ezüst tükör mind a hab.

Valami bus dalt vélsz csendülni akkor, Mely torkod fojtja s a szívedbe kap.

És látod nedves fátyolon keresztül, Hogy rajta halk hajó siklik tova, Lilás teste halvány aranyba rezdül, Tompán komorul sötét árbozca.

S fehér deszkáin árva néma árnyak Mint hollyó, fáradt lidércz lángok járnak És felsikoltáln — de ajkad remeg:

Ott látod szállni hangtalan kacajjal Mintha füveghegedü sirna halkkal Minden régen meghalt reményedet.

Kuthy Sándor.

(Az újságíró.) Az Egyesült-Államokban ismét közeledik az elnökválasztás ideje s a közvéleményt mindennél jobban izgatja az a kérdés, hogy kik lesznek a pártok hivatalos jelöltjei. Már a legutóbbi választás előtt, amely Rooseveltnek és a republikánus pártnak nagy diadalával végződött, fölmerült egy új elnökjelölt, vagy inkább önjelölt neve: Hearst-é, az amerikai újság-kiadó. Így nevezik őt Amerikában nem minden gúny nélkül, mert ő az ura és gazdája az ugynevezett jingo-sajtónak, amely százezernyi példányokban árasztja el egész Amerikát, a szenzációra éhes tömegnek legalantasabb szünetéire spekulálva. Éppen ezért lapjai, amelyeket az Egyesült-Államok minden nagyobb városában alapított, nem is emlegethetők együtt a komoly és tekintélyes amerikai újságokkal s nem is jutna eszébe senkinek, hogy az ő személyével foglalkozzék, ha lapjai évek óta következetesen nem szolgálnák gazdájuknak egyéni politikai törekvéseit, amelyeknek végső célja — az Egyesült-Államok elnöki méltósága. Ennek köszönheti Hearst, hogy ma

már a demokrata párt legkomolyabb elnökjelöltjei között foglal helyet, sőt egyenesen Bryan után következik. Személyes politikai sikerekre ugyan nem tekinthet vissza. Mindössze egyszer volt jelölt New York állam kormányzó méltóságára és csufosan megbukott. De ez a kudarc nem etette kétségbe s különösen nem vette el a kedvét attól, hogy még — nagyobb állásra pályázzék. A demokrata párt körében nem szívesen látják Hearst törtetését, mert a párt vezérfői nagyon is jól ismerik az újság-kiadót és nagyon jól tudják, hogy a maga önző céljait minden más dolognak elébe helyezi. Lapjai ugyan látszólag pártatlanok és ő maga soha sem állott nyíltan a demokrata párt mellé. De éppen ennek a körülménynek köszönheti, hogy az amerikai közvélemény egy jelentékeny részét megteveszti, amely hozzá szokott, hogy az ő fejével gondolkozzék s nem veszi észre, hogy Hearstnak nincsen más célja, mint hogy a maga jelöltségét portálja. Nem lehet eltagadni, hogy Hearst lapjaiban néha nagy szolgálato- kat is tett a köznek, amidőn különböző visszaéléseket derített ki és leplezett le. Igaz, hogy ezt is csak szenzációra éhes közönségének kedvéért tette, de ez alapjában nem csökkenti érdemét. De annál inkább el lehet itélni azt, hogy semmi sem szent előtte, sem a családi otthon, sem az emberek magánélete, amikor valami szenzációról van szó. Annyi bizonyos, hogy a választói küzdelemben Hearst nem a legutolsó jelöltnek egyike, mert híveinek száma igen nagy. Minthogy azonban előrelátóan a legközelebbi választásba is a republikánus párt fog győzni, vérmes reményei egyelőre nem fognak megvalósulni, bár — amint mondják — már megtanult helyesen írni, amelyet az Egyesült-Államoknak nem minden szereplő királya mondhat magáénak.

(Régi orosz sakkjátékosok.) A pétervári sakk-egyesület kiadásában új könyv jelent meg, mely a régi orosz sakkjátékosokkal és a sakkjátéknak oroszországi történetével foglalkozik. A sakkjáték gyors elterjedésnek örvendett Oroszországban és csakhamar olyan népszerűsége tett szert, hogy nagyszámu példaszó és szólasmód keletkezésére adott alkalmat. Az orthodox egyház hadat üzent a sakknak és a sakk híveit a poklok mélységével fenyegette, a sakkot házárjátéknak minősítvén. Lehetséges, hogy az időtájt

nagy tételeket tettek a nyerésre, mint ahogy Oroszországban ma is gyakran játszzák a sakkot pénzben. Maguk a pópák között is akadtak oly szenvedélyes játékosok, akik egész éjszakákat töltöttek el a sakk-tábla mellett és levették a toronyból a harangot, hogy ne zavarja őket játéukban. Rettenetes Iván is nagy barátja volt a sakknak. Palotájában minden elképzelhető anyagból készült sakk-táblák voltak fel-állíthatók. Voltak ott kristályból, borostyánból, elefánt-csontból, kőből, ezüsből és aranyból faragott sakk-táblák is. Sohasem indult utra anélkül, hogy podgyá- szában egy-két sakk-tábla és figura-készlet ne foglalna helyet. Állítólag a halál is a sakk-tábla mellett találta. I. Péter császár ugyancsak kedvelte a sakkot, ugyszintén nagy Katalin csáznő kegyence, Potemkin is. Ez utóbbi igen jeles sakkozó volt. I. Pál csárról a következő történet maradt fenn: Egy ízben egy poli- tikai bűnöst hoztak a téli palotába. A császár élesen végigmérte az illetőt és azután megkérdezte, hogy tud-e sakkozni. Igenlő válaszára a császár előhozott egy sakk-táblát, leült hozzá és egymásután három játszmát játszott el vele. A játszmák végeztével fel- emelkedett helyéről és így szólt az illetőhöz: Kiváló sakkjátékos vagy, mert még engem is legyőztél! Szab- bad vagy! A sakknak ilyen mestere nem lehet gon- nosztevő!

(A vándorló tük.) A „Lancet” angol orvosi folyó- irat legutóbbi számában a vándorló tük kérdésének szentel egy cikket. Gyakori eset, hogy a nők a szá- jukban tartott tüvet véletlenül lenyelik, ez hosszabb- rövidebb ideig vándorol a testben s azután sokszor olyan helyen tűnik ismét elő, ahol nem is gyanítjuk. Itt-ott olvassa ugyan az ember, hogy ily tü néha a szivig jut, vagy átfurja egyik-másik nagy érnek a fa- lát, de ezekre az állításokra még nincs bizonyíték. Az azonban bizonyos, hogy a tü a test szöveteiben hosszú utat képes megtenni minden kellemetlen utó- következmény nélkül. Egy skót hölgy egyszer a bal lábába szurt egy tü s ez harminc év múlva a jobb könyökén bujt ki, ahonnan könnyen eltávolították. Egy másik esetben a tü a jobb kéz hüvelykujja alatt hatolt be s egy év múlva a bal kéz mutatóujjának bőre alól bujt ki. Az angol rekordot egy szabónő tartja, kit egyszer öt tü lenyelése miatt kórházba vittek s három hónap alatt nem kevesebb, mint he- venöt tü adott ki magából testének különféle részei- s amellet soha semmi kellemetlenséget nem érzett.

A TITOKZATOS HAJÓ

— REGENT. —

Írta: FRED VILLER

Gyerekkorunk óta sem Monk, sem én nem voltunk nagyobb hajó kötelzetén és árbozcai között. De követtük Holtot a magasba és ahogy erőnkől tellett, segítségére voltunk az elővit- torla lecsavarásánál.

Mindketten gyakorlott tornászok és izmos férfiak — s Holt véleménye szerint elég jól vé- gezünk a dolgunkat.

Annyi bizonyos, hogy mindent megtettünk, s miután először az egyik árboczon, majd a má- sikon is voltunk és elvégeztünk mindent, lehe- veredtünk a fedélzetre és szuszogtunk czethal módjára.

— Nem hittem volna, hogy 38 éves korom- ban mint hajóinas kezdem vagy fejezem be az életemet — szuszogta Monk — midőn újból lé- legzethez jutott.

— Hála Istennek, hogy Holt magára vál- talta a konyha elintézését — feleltem én egészen boldogan.

Mialatt Monk és én kipihentük magunkat, Holt a konyhába ment, tüzet rakott, burgonyát, kávé, kenyeret és vaját szedett elő az élés- tárból.

Már bealkonyodott — ez gyorsan megy a mélyebb szélességi fokon. — Igazán kedélyes látvány volt, amint a méltóságteljes tengerész- tiszt a konyhában tett-vett, szentet és vizet czi- pelt — mindezt rendíthetetlen komolysággal és fürgeséggel, mintha soha életében nem hordott volna arany vállrózsát, hanem örké csak a konyhában dolgozott volna. Midőn gyakorlott kézzel felemelte a nehéz fazekat a burgonyával a tüz fölé, alaposan szuszogott és kisietett a fe-

délzetre, hogy letörülje a verejtéket és hosszú derekát nyújtóztassa.

— Mit iltök itt tétlenül ti lusta ficzkók, mi- alatt én verejtékező arczczal dolgozom! Gyor- san huzzátok le az árboczvitorlát, egy óra múlva gyönyörű vihart kapunk.

Utasításai szerint cselekedtünk. A legelsőt kivéve, az összes árboczvitorlát leszedtük.

Végül meggyújtottunk és felvontunk két lámpást, egyiket elől, másikat hátul, hogy át ne vitorlázzanak rajtunk és czzel megtettük éjsz- kára az intézkedéseket.

Északon a felhők mind magasabba tornyo- sulnak és villámok cikázniak szerteszt az égen. De a zivatar még olyan távol volt, hogy nem is hallottuk a mennydörgést.

A tenger mint fekete olajos tömeg terült el s csak néha villant fel egy-egy csik, ha egy hal cikázott végig benne. A hullámszás is olyan gyenge volt, hogy a hajó alig mozczzant.

Mind lementünk a kajitbe vacsorázni. Holt pompás ragout készített és mi hatalmas korty vizzel kevert geneverrel öblítettük le a szerény vacsorát. Ezt az üveg italt egy szekrény mé- lyén fedeztük fel, ezenkívül azonban semmiféle italt sem tudtunk az egész hajón találni. Viz volt, de nem valami jó minőségű.

— Ez igazán különös — mondta Holt el- gondolkozva. — Egyáltalán csodálatos hajó ez. De hogy egyetlen füveg bor, sör vagy pálinka se legyen ezenkívül, ez már igazán rendkívüli. Hiszen az ilyen helyiségben nagy mennyiségben halmozzák fel ugy az élelmiszert, mint az italt. Mit szólsz te ehhez?

Monk, kilhez a kérdést intézték, csak kana- lazta be a levest s egy kukkot nem felelt.

— Annyit azonban mondhatok, hogy az eset furcsa. És az emberek kinevetnek érte, ha haza- érünk.

— Igen, de mikor jutunk haza? — kér- deztem én.

— Ezt nem tudom megmondani — felelte Holt — de pokoli hatalmak kellene hozzá, hogy sokáig maradjunk e hajó fedélzetén. Holnap ki-

javítjuk a kormányt, hogy folytathassuk a kur- zust. A következő napokban pedig találunk ha- jót, mely erre megy. Ha nem is vagyunk a nagy irányok egyikén, de mégis a tenger olyan helyén veszteglünk, melyen elég gyakran járnak a hajók.

... Hatalmas dörgés rázkódtatta meg a hajót és lámpásainknál jóval fényesebben vilá- gitotta be a villám az egész területet.

— Halló! Itt van a zivatar. Gyorsan fel a fedélzetre! A viharvitorlát le kell engedni, hadd szaladjon.

Már a fedélzetre vezető lépcsőn voltunk — Holt! — kiáltottam hirtelen. — Valaki benn van a rekeszben!

Halk, panaszos hang hatolt ki a helyiségből. Mint már említettem, ez az ajtó be volt zárva és később nem gondoltunk többet a meg- vizsgálásával.

— Még több macska is van a fedélzeten? Bevallom, hogy Holt ily szavainál bizonyos megkönnyebbülés vett erőt rajtam és ha nem tövedek, barátom is meg volt nyugtatva, leg- alább egyelőre, hogy a hangnak ilyen magyará- zatát tudja adni. Ezen a napon oly sokat tapasztaltunk és éltünk át, hogy az idegeink — bele- számítva a Holtét is, akinek pedig azt hiszem, hogy kötéltől volt fonva — erősen meg voltak viselve.

— Én felugrom a fedélzetre — mondta Holt — gyorsan, hogy lássam, mit kell fent csinálni. Ti feszítsétek fel az ajtót és zavarjátok ki azt az állatot.

Holt felrohant a fedélzetre, mialatt Monk és én meglehetősen lassan közeledtünk az ajtó felé.

A fületem az ajtóhoz tettem.

— Hallasz valamit bentről?

— Ugy rémlik, mintha valaki hörögne. De az ördögbe is, ez nem állat!

Monk nekifeszítette a vállát az ajtónak és nyomta teljes erejével. De az ajtó ellenállott közös erőlködésünknek.

(Folyt köv.)

**SZÍNHÁZAK**

Szombaton, 1908 február 15 én

**Nemzeti Színház**

**Egy eszményi férj.**  
Színmű 4 felvonásban. Írta Wild. Összkár, ford. Moly Tamás.

Lord Caversham Gál  
Visconti Goring Dező  
Robert Chiltern Mihályfi  
Lady Chiltern Alszeghy L.  
Lady Markby Helvey L.  
Countess of Basildon Molnár R.  
Mrs. Marchmont Virvári M.  
Mrs. Mabel Várdi A.  
Mrs. Chevalier Lányi I.  
Kezdeté 1/8 óraker

**III. Kir. Operaház**

**Sába királynője.**

Nagy opera 4 felvonásban. Zenejét szerzezte Go. ó. mark. Szövegét írta Mosenthal J.

Salamon Szemere  
Bábi Hanán Mihályfi  
Assád Arányi  
Főpap S. andró  
Sulzmith W. Krammer  
Sába királynője Flatiné  
Astaroth Beris M.  
Kezdeté 7 óraker.

**Nepszínház-Vigopera**

**A nagymama.**

Fekes vezjáték 3 felvonásban. Csiky Gergely darabjából szüspadra alkalmazta Pástor Árpád, zenéjét szerzezte Mader Rezső.

Szerény grófné Blaha L.  
Mária Turcsányi  
Pitóká Della Donna  
Báró Orkényi Horváth  
Gróf Szerényi Pázmán  
Br. Orkényi Kálmán Balint  
Kozma Körti  
Langó Szeráfina Marosi A.  
Tüdörka Szilárd Nagy  
Kezdeté 8 óraker

**Király színház**

**Varázskeringő**

Operett 3 felvonásban. Írták Dörmann és Jacobsen. Fordította Mérei Adolf. Zenéjét szerzezte Strauss Összkár.

XIII. Joahim Németh  
Lothár Papir  
Heléna Petráss S.  
Niki Ráthonyi  
Gusztó Csapó  
Friderika Orley G.  
Franczi Ötvös G.  
Vendolin miniszter Szabó  
Kezdeté 10 8 óraker

**Uránia színház**

Az országos színművészeti akadémia színikolájának gyakorlati előadása.  
Kezdeté 10 8 óraker

**Vígyszínház**

**Josefina kisasszony a feleségem**  
Vígjáték 3 felv. írta Gavault és Charvat.

André Hegedűs  
Josefina Harmat il.  
Theodor Góth  
Duprés Vendrey  
Duprés Kiss I.  
Jós Tany  
Valorbler Tapolczai  
Saint-Antoine Balassa  
Saint-Antoine Haraszthy B.  
Jalavert Thanyi  
Myriamne Hegedűsné  
Kezdeté 8 fél óraker

**Magyar színház**

**A császár katonái.**

Dráma három felvonásban. Írta Földes Imre.

Karady István Vágó  
Karady Zoltán Garas  
Karady Erzsébet Borostyán  
Schaller Lajos Z. Molnár  
Marjay István Réthely  
Szilassy Ernő Törzs  
Jóász Géza Csontos  
Sárocsy Agócs Vándor  
Keller Gyula Rátkay  
Szedlacsck János Papp  
Pintér István Tarnay  
Ferenccs Körmeny  
Kezdeté fél 8 óraker

**Apolló színház.**

(Telefon 68-39.)

**Aléta-verseny a Vanderbilt serlegért.**

Önteláldozó asszony. Spanyol tánc.

! A hírnök. !

Paleset egy kiránduláson.

Póstkocsi megtámadása Texasban. A ravasz flu.

**A köpencl kapitány szobra**

Kezdeté fél 5 óraker.

**MODERNSZÍNHÁZ KABARET**

Andrássy-ut 69. Telefon 88-16.

**Utazás egy sikker körül.**

Tráta, írta Hatali Jenő.

**MIOZI HEROZEG**

Zenéje Lehar Ferencztől, operette 1 felvonásban. Személyek: Miozi hercege - Nyarai, Jerzabinka - Boros, Piza - Keleti Juliska, Amorante - Medgyaszay Vilma.

**Szép asszony kocsisa.**

Párisi kocsilótenet.

Kabaretszámokat adnak elő: Medgyaszay Vilma, Nyarai, Keleti Juliska, Sarkadi, Vörös III, Kardos, Kékény III, Poor Lili, Boros, Bárszony.

**BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28 Telefon 52-88**

**BONBONNIERE.**  
Minden este 9-től 12-ig: A NAAGYSIKERŰ FEBRUÁRI MŰSOR.  
keretében színtekercsülnek: Tíngli-tangli a Cabarethen. A stájerolás. A közös könyve című színdarabok. A Valda a modern tánc. Reklam karrikaturák Monna Vanna Az utcafény. A riportérlány című színpadi tréfák és huszonöt új és mulatságos oszlop-című szám.  
Fellépnek: Nagy Endre, László Rózi, Ferenoy Károly, Balogh Eöke, Fabian Kornelia Széony Magda, Kopt Jolán Huszár, Sajó, Gabányi, Máhr, Kóváry.  
Jegyek: Bárd-nál Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zipser-nél Andrássy-ut 4. és a Cabaret önzáránál, Teréz-körút, 28.

**FOLIES CAPRICE. RÉVAY-UTCZA 18.**

igazgatók Rendeső: LEITNER és KELETI | ROTT SANDOR

**Az előadás kezdete 1/3 óraker or. 1/410 óraker: Ma Ujdonság**

**„A házibarát“**

Bohózat írta: Nemő. Rendező: Werner Manő.

**„Kirándulás a szabadba“**

(Cabaret) előadja a Folies Caprice egész személyzete.

Rendezik: Rott Sándor és Geiger J. balettmester.

Végül **Was Männer fesselt?** 11 óraker

Bohózat írta: Satyr. Rendező: Trobitsch Sándor.

Nappali pénztár 9-10-ig és délután 3-6 óráig.

Az 1-ső emeleti **Casino de Parisban** reggeli 5 óráig zene és tánc.

**Varieté-Színház**

ezelőtti Nemzetközi Orfeum.

**BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.**

Február 1-től új műsor.

**The Elrados G. Golsen**

Kómiás nyújtó to. nászok. tejenjáró művész.

**The Great 4 Longs The Guston**

akrobata csoport. zenebőhócok.

**A TOLVAJ.** Bohózat egy felvonásban. Írta Tábori Emil.

Éjjeli 12 órától, reggeli 5 óráig

**zene és tánc.**

Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekecs hangversenyez.

Vasár és ünnepnapokon délután fél 4 óraker délutáni előadás mérsékelt helyárrakkal.

**TATRA-MULATÓ**

VII. KIRÁLY-UTCZA 77.

Igazgatóság: WABITS és GRUNER.

Budapest lezölkelebb osaládi mulatója.

Ma, 1908. február hó 1-től

**Teljesen új szenzációs műsor.**

Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul

**Nemzet' özi Cabaret előadás.**

Nemes Lessenn Mella Cabaretdiva saát eredeti műsorával. Keller Bernhard bárónő cocottalok (hartakiser-ittel) La belle Sylvia dán soubrette.

Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmielert Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával

Maara Gusti előadó soubrette. Sugar Elza cabaret énekesnő. Ferenoy Kamilla női baritonista.

Pénztárnyitás 5 óraker. Kezdeté 8 óraker.

Telefon 15-10.

**Jól lát?**

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

**HATSCHEK** optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szem-üvegek és látosóvek is legelőcsőben kaphatók ingyen árjegyzék bérmentve.

**„MINTA“ szálloda**

Budapest, Nagymező-utca 62. szám.

Teljesen újonnan berendezve 40 szobával rézágyakkal és villanyvilágítással.

Szobák 80 kr.-tól feljebb. A szállodal kávéház egész éjjel nyitva. Híres cigányzene. Telefon 315. Strasser Jakob, szállodás és kávécs.

**Meonvilt! HUNGÁRIA BUFFET.**

Heiman J. József féle

**Dohány-utca 56. (Akácfa-utca sarok)**

Kitűnő magyar konyha. Minden este cigányzene. Valódi jó italok. Női kiszolgálás. 0 0 Separék. 0 0

**Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz**

bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan nak minősítendő.

**Dr. Preisz Hugó** a. m. kir. állami bakteriológiai intézet vezetője.

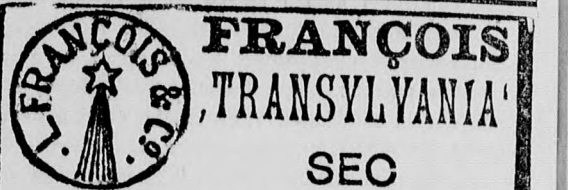
**A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-98.**

**Veszek zálogcédulákat**

elzálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltak és teljes értékűt kifizetem

**DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ**

**BUDAPEST, Király-utca 34. Polófi-utca sarok**



**A leipzig elővásár**

**mintaraktár és mintagyűjtemény.**

Porcellán és egyéb kerámiai áruk, üveg-, fém-, bőr-, fa-, kosár-, papir-, japán és china-áruk, baba- és játékaruk, hangszer, ékszer, szappan, illatszert, fényüzési cikkek, háztartási kellékek, ugymint hasonnemű árukból a kiállítás illetve elővásár

**1908. március hó 2-án nyilik meg**

**és**

**1908. március hó 14-én bezámul.**

Kiállítók és bevásárlókat sürgősen kérjük a tolongás elkerülése végett a mintaraktárakat **március 10 ig, keddig, nyitva tartásák.**

Leipzig, 1908. január 9.

Leipzig város tanácsa.

**Nászajándékok**

jubileumra díszágyak, evő-eszközök, műipari cikkek

**részletfizetésre**

is kaphatók jutányos áron

**POLGÁR KÁLMÁN**

műtörás ékszertelepén

**Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.**

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

**HETI MŰSOR.**

Február	Nemzeti Színház	III. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia színház
16 Vasárnap	d. u. este	Mary Ann Huszár törvény	Elléna	Az ördög Sámson	Janos vitez Varázskeringő	Fünder szerelem A nagymama	Kerülő ut Gretchen	A virágok városa A szerelem történet

65.252 sz. I/B-1 1907. sz.

Feladási hirdetmény.

Az 1907. évi július 27-én kelt 60841. sz. tájékoztató hirdetéssel kapcsolatban közhírré teszem, hogy a líptóújvári m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó alább megnevezett m. kir. erdőgazdálkodásokban 1908. évtől kezdődőleg, bezárólag 1912. évig, tehát egymás után következő öt éven át termelhető fenyő- és esetleg szil-, juhar- és kőris- épületi- és műszerfának, valamint lágy és kemény tűzifának tövön az erdőben, kataszteri holdankénti egységek mellett, — illetve a kincstár által hazilag kitermelt és a farakodókra leszállított szálfá és rönkö fatömegnek köbméterenkénti egységek mellett való értékesítése iránt a líptóújvári m. kir. főerdőhivatal irodájában versenytárgyalás fog az alább megjelölt két egymásután következő napon délelőtti 10 órakor tartatni és pedig:

I. 1908. évi április hó 13-án. Szóbeli versenytárgyalás a következő csoportok fahozamára:

1. I. csoport. Az oszada-revuczai m. kir. erdőgazdálkodások oszadai »A« üzemszaktály 1., II. és III. vágásosztályában a fennebbi 5 év alatt kihasználandó 1382 kat. holdon termelhető mintegy 25,100 m³ fenyő épületi- és műszerfára és mintegy 1800 m³ lágy tűzifára.

Kikiáltási ár kat. holdanként 1920 korona. — Bánatpénz 5000 korona.

2. II/a. csoport. Az oszadai vízfűrész használatával az oszada-revuczai erdőgazdálkodás »A« üzemszaktályának IV. vágásosztályában és a »B« és »D« üzemszaktályában a fennebbi 5 év alatt kihasználandó 504,9 kat. holdon termelhető mintegy 53,300 m³ fenyő épületi- és műszerfára, és mintegy 4600 m³ lágy- és 15 300 m³ kemény tűzifára.

Kikiáltási ár kat. holdanként 1255 korona. — Bánatpénz 12000 korona.

3. II/b. csoport. A vichodnai m. kir. erdőgazdálkodásban a fent megjelölt 5 év alatt kihasználandó 143,3 kat. holdon a kincstár által kitermelendő és a Vág melletti rakpartokra leszállítandó mintegy 38.000 m³ fenyő szál- és rönköfára.

Kikiáltási ár: a) Vichodnán a fehér Vág melletti rakhelyen átadandó fa után:

Table with 2 columns: Diameter (10-19 cm, 20-28 cm, 29 and above cm) and Price (11 kor. 30 fillér, 14 " 30 " , 16 " 80 " )

b) Líptóújvárott a Vág melletti rakhelyen átadandó fa után:

Table with 2 columns: Diameter (10-19 cm, 20-28 cm, 29 and above cm) and Price (13 kor. — fillér, 16 " — " , 18 " 50 " )

Bánatpénz 9000 korona.

4. II/c. csoport. A likavai m. kir. erdőgazdálkodásban a fent megjelölt 5 év alatt kihasználandó 150,1 kat. holdon a kincstár által kitermelendő és a Vág melletti rakpartokra illetve a lucskii erdei farakhelyre leszállítandó mintegy 19000 m³ fenyő szál- és rönköfára.

Kikiáltási ár: a) Rózsahegyen a Vág melletti rakhelyen átadandó fa után:

Table with 2 columns: Diameter (10-19 cm, 20-28 cm, 29 and above cm) and Price (13 kor. — fillér, 16 " — " , 18 " 50 " )

b) A lucskii erdei rakhelyen átadandó fa után:

Table with 2 columns: Diameter (10-19 cm, 20-28 cm, 29 and above cm) and Price (11 kor. 40 fillér, 14 " 40 " , 16 " 90 " )

Bánatpénz 5000 korona.

H. 1908. évi április hó 14-én. Írásbeli versenytárgyalás a következő csoport fahozamára.

5. III. csoport. A líptóújvári pőz- és vízfűrész használatával a szvarini, fekete-vízi és teplicskai m. kir. erdőgazdálkodásokban a fennebbi 5 év alatt kihasználandó 1052,4 kat. holdon termelhető mintegy 252,500 m³ fenyő épületi- és műszerfára, továbbá 26,800 m. 3 lágy és mintegy 5300 m. 3 kemény tűzifára.

Kikiáltási ár kat. holdanként 3000 korona. Bánatpénz 60,000 korona.

Az eladásra kerülő összes vásárok a helyszínen ki vannak tűzve és az érdeklődők által bármikor megtekinthetők és becsülhetők is. Bővebb felvilágosítással a líptóújvári m. kir. főerdőhivatal szolgál, a hol az általános árverési- és a szerződési feltételek is megtekinthetők. Ezek a feltételek egy a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 16.) valamint a líptóújvári m. kir. főerdőhivatalban legkésőbb 1908. évi március hó 10-ik napjától közlve átvethetők. Kelt Budapesten, 1908. január havában.

M. kir. földművelésügyi minisztérium.

Advertisement for Polgár Sándor, 958. sorozat, Hon 028 szám, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50 sz. F. Bergerand fils.

Advertisement for Gramofonok, Hangszerek, Látcsövek és Fegyverek, Aufrecht és Godschmied, Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.

Advertisement for Urasági butor, Eladók és veszek; mahagoni hátszobákat, ebéd-léket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsés szimlra szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzszilárkat, petróleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Advertisement for Nagy és Fia, Allandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Sommelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejárál. Az egész házban. Telefon 17-77. Flóközlet nincsen. 26619

Advertisement for Drótkerítés legelőcsőbb, STADLER MIHÁLY kerítésgyáránál, Budapest, VI., Váci-körút 41.

Advertisement for Weider tejszin és Zsolna csokoládé, Csokoládé dessert bonbonok, Weider Ármin és Béla csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Advertisement for Eau de furdősó, Cologne, meglegben frissítő és erősítő hatással. FERD. MÜLHENS, Flók: Bécs, IV/1, Heumühlgasse 3.

Advertisement for MÜLLER J. L. Szalicil-szájviz és fogpor, Szalicil-szájviz és fogpor, Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor, Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép, Budapest, IV., Koronahéczeg-s, 2.

Advertisement for Meghívás, A »Zolyomi lakarekpénztár részvenylársaság« t. c. részvényesei meghívotnak az intézetnek 1908. évi március 1-én délután 2 órakor a városház termében tartandó rendes évi közgyűlésére.

Advertisement for HUNGÁRIA UFFET, 6. (Akácfa-utca sarok), Valódi jó Italok, Separók.

Advertisement for Heggyi forrásvíz, Állók és kifogástalan, Preisz Hugó, Termi bakteriológiai intézet vezetője.

Advertisement for Médulákat, Készkereskedő, 14. Petőfi-utca sarok.

Advertisement for NCOIS SYLVANIA, EC.

Advertisement for Övászár gyűjtemény.

Advertisement for Árúknak, japán és china-angszersz, ékszer-cikk, háztartási árúkból.

Advertisement for Leipzig város tanácsa.

Advertisement for Ékek, tésre, LMÁN, 29. l. em.

Advertisement for Uránia színház, virágok város, szerelem történet.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

# KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

## Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 288

## Vadászfegyver

Drökségből származó gyűjtemény, potom áron egyenként is eladó. Modern Toplewer kulcsu 18 frt. Grener záru angol lakatu visszaugró kakasu 25 frt. Ontöltő és töltényvető süreteres Winchester 35 frt. Több szép Hammerles és Drilling feltűnő olcsó áron. Ismétlőpisztolyok és revolverek közöttük velodogg-hammerles és Brauning is ugyszintén fényképező gépek alkalmi vételárban. Radó. Egvetem tér 5E.

## Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 27792

## Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatályár Részvénytársaság Nagymező-utca E. 46 279 3 C.

## Csemegezőlőt

függetlenül csomagolva, 5 kilónélkül 6 koronáért, leginomabb táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít Böttmann Hermin Kiskunhalasra. 27850

## Zalogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban vesznek. Brilliansokért többet fizetnek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

## 1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Válasz-bélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Minden bérhelyiség, ingatlan naponta nyilván-tartva. 27665

## Biztos vigasz

vátelehára rheumában (köszvény) és csuszban (Gicht) szenvedőknek!

Költség, belső gyógyszer-kenés és fürdő nélkül elérhető, hogy 8-10 nap alatt egyszerű, kényelmes, ártalmatlan és kellemes eljárás mellett végképen megszűnnek a legmaka-csósabb rheuma és csúsz okozta fájdalmak a végtagokban, a törzsben vagy akár a fejbe is ha vannak 40 évi tapasztalat mint gyógyszerész — midőn látam és látom, hogy a legkülönbözőbb drága gyógy-szerek, eljárások és fürdők is csütörtököt mondanak holott az én eljárásom biztos sikerre vezet — kész-tett arra, hogy eljárásomat közöljem szenvedők em-erk társaimmal díjtalanul. Csak a hirtetési költségek fedezésére tessék 2 koronát utalványozni vagy a körül-ményesen megírt levélben levélbélyegekben beküldeni, midőn aztán eljárásomat azonnal bérmentve megküldöm. Cím: „Ór-an-gyal gyógyszerész” Kékes Szolnok-Doboka megye 2897

## Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítágyakból is) Kolosvárra, Budapestre ugyszintén Allamszám-veleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium, Budapest VI., Róssa-u. 44. III. 8.

## Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 76. Kényes megbizatosokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal ugy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

## Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különböztetire és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almásy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válasz-bélyegyet kérek. 27808

## Könyveket,

regénysorozatokat, egész könyvtárakat jó áron vásárolok. Ajánlatokat „Könyv-kezelő” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

## A Falkogen

füdőbajt gyógyít, szúrást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII Rákóczi-tér 2. sz. 27196

! Egyesületek figyelmébe !  
ZASZIKOKAT  
készít művészes kivitelben, rajsszókkal díjmentesen szolgát:  
HERZEMMA  
Első magyar azaanyhímző-üzem  
BUDAPEST 7800  
Deák Ferenc utca 17.

## Ki a YES-OUI-SI

ezimő lapot megrendeli, felszva minden megérkezése nélkül az önállóan az

## angol és francia

nyelveket alaposan megtanul-hatja. Elméleti és nyelvedven-ként minden kladára 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mu-tatványzatokat küld a kiadó-i hivatal. Budapest, Andrássy-u. 97. szám. 27198

## Saját gyártmányu

## vas-és rézbutorok

Rézagy ..... 45.— frt  
Vasagy matraczczal 8.50 »  
Gyermekagy ..... 11.50 »  
Sodronyagy-betét 3.50 »  
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28040

## WEISZ LIPOT

Király-utca 99. szám.  
TELEFON 57-01.

## Koiozsvári

jogtudományi és állam-tudományi szigorla-tokra, Államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kipróbált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikere-t biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Vá-látójogból speciális tanfolyam, melyre kor-látolt számban ve-sztünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen o-sokély díjazással. Levél-beli érdeklődésekre ki-mértően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozs-vár, Magyar-u. 2.

Ha köhög vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillér-ért. 27778szo

Verecsényabefőt BARTA-féle, 8 kilós postakosáréveg 6.— ko rona FELKA, KON-ZERVGYAR Felka, Szep-szem. 26972

## Zongorát,

hegedűt, gordonkát, czim-balmot játszó hölgy, eset-leg nem teljesen kiképzet-tek is, leányomnak egy sextett megalakításához, állandó jó fizetéssel járó alkalmazást nyer. Ajánla-tok Onczay, nyug. tiszt-viseelő, Ecsér, Pestmegye

## Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szö-nyegeket, kényes ruhák, ruhák miatt eladók: sa-hagóni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrény-nyel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsa szőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árveszté butorok, Dob-utca és Holló-utczai sa-rokplacza. 26616

## BUTOR

árvesztései, finom és egy-szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bór-ítoltek, gyönyörű tükör, diván, borszők, íróasztal, porzsa szőnyeg és egyes darabok; Páldos B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban. 27855

## Magán építő iparos

iskola előkészít építő, kő-műves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat. Vagi löszeti műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

## Fenyőborovicska

(Gumiparus) BARTA-féle, 3 liter 7.50, 4 liter 8.— bórmentve. FELKA KONZERVGYAR Felka, Szep-szem. 26973

## Lakást,

bérhelyiséget, üzletet akar venni, akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08 Elsőrangú ajánlatok Tel-jes garancia, Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség na-ponta nyilván tartva.

## Urasági

## butorokat, szőnyegeket, osillárokat

és legelőjesebb berendezéseket (gyárakat és üzle-eket is) vesznek és eladók. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körtut mellett). Gyönyörű választék a leg-finomabb modern és stilszerű matras és fényezett malagóni piillander vagy másfajta háló, ebédő, ül-szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, bórparnitu-rák és kárpitosfélekben Porzsa, Smyrna és más sző-nyegeken és függönyökben, modern bronzszillárokbaz gáz, villamos stb.-hez. 6

## STENOGRAFIA

Ha életpályán boldo-gulni akar, tanuljon gyors-írást, gépírást, könyvvi-telt, német nyelvet a Steno-grafia országos Gabels-berger gyorsíró- és gép-író iskolában. Sokszoro-ító tanfolyamok, copying office. Biztos állásbáve-tés. V. Váci-körtut 33

## !! Figyelem !!

Csepélgéptulajdonosok! Az elromlott gábonaasztályozó hengereket (Sortiercylinder) már most küldjék be Holzer és társa cégnek (Bpest, Népszínház-utca 1-3.), a hol a legszakava-tottabban és legutányo-sabbban javíttatnak, illetve újra befontatnak.

## Lakást,

üzlethelyiséget akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Teljes ga-rancia, első rangú ajánla-tok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilván tartva.

## Villamos

## világítás

saját dynamóval, lakó-házak, gazdaságok ré-szére. Telefon és villa-mos cikkek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elek-tromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

## Szepeességi

## csemegek

BARTA-féle verecsénya befőtelt, málna-, szá-mócsa-, csipkebogyóirt, gomba- és borskonzer-veket, pastilomokot eladó a FELKA KON-ZERVGYAR Felka, Szep-szemgyar. Kérjen ár-jegyzéket.

## Zalogcédulákat

vesznek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.

## Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

## 30

## korona

Enem szövekből dívatós, fertő-zőny vagy fertő-zőtől mentés után remek szabás és finom kivitelben „Hazai városny-szabóság” Buda-pest, VII. Thököly (Csömör)-ut 3. I. em. Vidékre min-ták bórmentve.

## Parketagyár

Gyöngyösbán ajánlja gyárt-mányait. 27733

## A legelőjesebb részleltetésre

## zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt

középszéneli áron a leg-újabb rendszerű

## bank hitel

utján kizárólag csakis

## Reményi

nagy magyar hang-szerleltetés. Prospektus és árjegyzék in-gyen. Budapest, Király-u. 58. szám.

## Nem kell

már semmire futár, gyor-san szerez mindent „Hu-szár” Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08 Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, üzlethelyiséget, ál-lás. Válaszbélyeg. Első-rangu ajánlatok. Teljes garancia. Minden bér-helyiség, ingatlan naponta anilvántartva. 27665

## Polgári árkai

Pontos kiszolgálás!!

## Kitűnő szabás!

Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél sze-mélyesen elmegyek.

## Zeliszka János

angol uri szabóterme- BUDAPEST,

Andrássy-ut 58. I. em.

Állandó válasszák a leg-dívatosabb angol és bel-— földi szövekből. —

## Polgáriskolai

gymnáziumi és bármely-más magánvizsgára előké-szítetnek rendes és ma-gántanulókat, valamint fel-nőttek (hölgyek is) kik-tanulmányaitat félbeszaki-toiták legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktan-d-rok vezetésével. Egyenkénti tanítás. Tanít-ványok csak korlátolt számban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga eseten jár. Felvilágosítással szol-gát „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. 27997

## CSIZ

ezelőszerint legerősebb Jód-Brom gyógyforrás. A hazasi vegzendő ivókura „Unikum”. Dr. Koranyi Frigyes tanár — a magánygyakor-lásban, valamint a veselőse alatt álló budapesti kir. egyetemi bel-gyógyászati kórház szerzett sok-szoros tapasztalása alapján — melegen ajánlja a „Csiz Jódfor-rás” mint kiváló hazasi gyógy-szer mindazon beteg égeknel, melyeknél a jód mint specifikus szer ajánlja van. A csizl gyógy-ásványviz kapható mindenkor friss állapotban, hűsítve utasítással, minden ártányfaktó nélkül. Megrendelés a fűrés lapotó-sógánál az Édeskúy L. főorvosnál, Budapestben. 27821

## BELHURUT,

(harmónés) gyomorgörce legjobb gyógyszer a BARTA-féle FEKETE-LPONYA GYÖGYBOR gyógyszereszek és fü-szereseknél 1 üveg ára K. 1.60, 5 üveg 8.— koronáért bórmentve szállít a FELKA KON-ZERVGYAR Felka, Szep-szem. 26971

## Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk haszná-lak és ajak o-szán kaphatók!

## Lefkovits Jakabnál

Bpest, V., Csáky-utca 26, Korall-utca sarok. Lipót-körtut közepén.

## Csemegealma

Élő nemes fajalma és óriás bírsalma peritakosaránként 8 kor. 25 kiló ára 18 kor. Ha-szlag főbött barackok lek-vár 2.40 kor. Kiltűrés bírs-alma-sajt 2 kor., Cukor-édes szilvák 1.40 K. kilója. Fajboroknak hűtőtlen-jeit 50 koronáért szállítja Szabó K. Csomógrád. 28010

## Modern

## urasági butorok

alkalmi vételő és eladók

háló-, ebédő-, szalon-uriszoba és földal teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terít-ők, csillárok, vas-és réz-butorokban.

## GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 6. sz. ezüsti Gyár-utca. Telefon 14-09.

## Telt kebel.

Telt kebel két hónap alatt

## Pilules Orientales

(keleti pilulák) által, az egyedü-lik által, mely-nyek a mellét fej-lesztik, szilárdít-ják, helyreállít-ják a női mell-nek gyönyör-űs fellegét, előszűrés, anélkül, hogy az egészségre ártanak. Garancia a pénz-mentes

— Orvosi kiválóságoktól ajánlja. Abszolút diszkrét. Egy doboz használati utasítással iránk 4.45 korona előzetes be-küldése vagy 6.75 korona után-vétel mellett.

I. RATIE gyógyszerész PARIS. Raktárak: Bécs, R. Fleischler gyógyszerész, Singer-utca 15 Budapest, Török József gyógyszerész Király-utca 12.

## Börszék ipar

börszételés és bőrtaragás.

## KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépü-letben. Nagy raktár valódi börszék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt szék átalakítása börszékre olcsó árban. Legelőjesebb börszék és állványok.